

Výchova dvojčat v dětství a jejich pohled na výchovu v dospělosti

Tereza Šípová

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tereza ŠÍPOVÁ**
Osobní číslo: **H08557**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Výchova dvojčat z pohledu dvojčat**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti výchovy dvojčat.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvalitativního i kvantitativního výzkumu.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KRAUS B., POLÁČKOVÁ V. Člověk-prostředí-výchova. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.

MIOVSKÝ, M. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

PONS, J.C., FRYDMAN, R. Dvojčata. Bratislava: Sofa, 1998. ISBN 80-85752-46-8.

RULÍKOVÁ, K. Dvojčata. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-650-0.

RULÍKOVÁ VÍTKOVÁ, K. Co nevíte o dvojčatech. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-613-1.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Mgr. Ivana Marášková**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **20. ledna 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **6. května 2011**

Ve Zlíně dne 20. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 6.5.2011

Sýpová

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku výchovy dvojčat. Teoretická část je rozdělena do dvou kapitol. První kapitola je věnována dvojčatům, jejich rozdělení, četností výskytu, jiným typům dvojčat a dvojčatům v historii. Druhá kapitola seznamuje s výchovou dvojčat v rodině, se sourozenci dvojčat, předškolním věkem, školním věkem, pubertou a vzájemnou vazbou dvojčat.

Praktická část bakalářské práce se zabývá výzkumem výchovy dvojčat v dětství a zjištění názoru dospělých dvojčat na výchovu dvojčat.

Klíčová slova: dvojčata, jednovaječná dvojčata, dvojevaječná dvojčata, výchova, asistovaná reprodukce.

ABSTRACT

The bachelor work is focused on the twin issues of education. The theoretical part is divided into two chapters. The first chapter is devoted to the twins, their distribution, frequency, different types of twins and twins in history. The second chapter introduces the education of twins in the family, with brothers and sister of twins, pre-school age, school age, puberty and relationship between twins.

The practical part deals with research education twins in childhood and adult twins opinion findings on the education of the twins.

Keywords: twins, identical twins, dizygotic twins, education, assisted reproduction.

Děkuji všem, kteří mi věnovali svůj čas.

Zejména děkuji PhDr. Mgr. Ivaně Maráškové za odborné vedení mé bakalářské práce a cenné rady. Paní Vladimíře Lerchové a paní Ivaně Jelínkové za pomoc se získáním respondentů k dotazníkovému šetření.

Poděkování patří také všem dvojčatům, ochotným se mnou na mém výzkumu spolupracovat.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 DVOJČATA	12
1.1 JEDNOVAJEČNÁ DVOJČATA.....	12
1.2 DVOJVAJEČNÁ DVOJČATA	13
1.3 ČETNOST VÝSKYTU	14
1.3.1 Faktory ovlivňující výskyt dvojčat.....	15
1.3.2 Asistovaná reprodukce	16
1.4 JINÉ TYPY DVOJČAT.....	17
1.5 DVOJČATA V HISTORII	18
2 VÝCHOVA DVOJČAT V RODINĚ	20
2.1 SOUROZENCI DVOJČAT	20
2.2 PŘEDŠKOLNÍ VĚK	21
2.2.1 Řeč u dvojčat.....	22
2.2.2 Nástup do mateřské školy	23
2.3 ŠKOLNÍ VĚK.....	24
2.3.1 Nástup do školy.....	24
2.3.2 Výchova k samostatnosti.....	26
2.4 PUBERTA	27
2.5 VZÁJEMNÁ VAZBA.....	27
II PRAKTICKÁ ČÁST	29
3 VÝZKUM	30
3.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM A CÍL VÝZKUMU	30
3.2 VÝZKUMNÉ PŘEDPOKLADY A VÝZKUMNÁ OTÁZKA	30
3.3 DRUH VÝZKUMU	31
3.4 METODA SBĚRU DAT	31
3.5 VÝZKUMNÝ VZOREK	32
3.6 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	35
4 VÝSLEDKY VÝZKUMU	36
4.1 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU – DOTAZNÍKY.....	36
4.1.1 Uzavřené otázky.....	36
4.1.2 Otevřené otázky	67
4.1 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU – ROZHOVORY	71
4.1.1 Otázky k rozhovorům.....	71
5 OVĚŘENÍ PŘEDPOKLADŮ	74
6 ZÁVĚR VÝZKUMU	78
ZÁVĚR	79
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	80
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	82
SEZNAM OBRÁZKŮ	83

SEZNAM TABULEK.....	84
SEZNAM GRAFŮ	85
SEZNAM PŘÍLOH.....	89

ÚVOD

Problematicke výchovy dvojčat, jak jsem zjistila, se v naší společnosti příliš pozornosti nevěnuje. I když se rok od roku rodí stále více dvojčat, v České republice není mnoho literatury, která by se tímto tématem zabývala. Z českých odborníků se dvojčatům a jejich výchově věnuje Klára Vítková Rulíková, která o dvojčatech vydala dvě publikace. Na to, že dvojčat přibývá, je to velice málo. Důvodem výběru tohoto tématu bylo, že jsem v žádné bakalářské ani diplomové práci na téma výchovy dvojčat nenarazila. Další důvod byl, že odborníci stále nejsou jednotní v názorech na výchovu dvojčat. Převládají sice názory, že by se měla dvojčata již v útlém věku rozdělovat. Na druhou stranu existuje názor, že násilné rozdělení dvojčat v dětství, může mít za následek vznik traumatu. Mým úkolem, je zjistit, jaký názor na výchovu mají sama dvojčata. Poslední z důvodů je ten, že jsem sama z dvojčat a tato problematika mě velice zajímá. Chtěla bych podotknout, že jsem se snažila, aby mě to žádným způsobem neovlivnilo a moje názory byly objektivní.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části své práce se zabývám rozdělením dvojčat, četností výskytu a faktorům, které výskyt dvojčat ovlivňují, zejména asistované reprodukci. Dále se věnuji jiným typům dvojčat a dvojčatům v historii. V další kapitole teoretické části rozebírám výchovu dvojčat v rodině a zabývám se také sourozenci dvojčat. Seznamuji s výchovou dvojčat v různých obdobích života a to v předškolním věku, školním věku a v pubertě. Na závěr teoretické části krátce seznamuji, jak je to se vzájemnou vazbou dvojčat. Praktickou část věnuji smíšenému výzkumu. V kvantitativní části, z dotazníkového šetření, zjišťuji výchovu dvojčat v dětství. V kvalitativní části, pomocí rozhovorů, zjišťuji názor dospělých dvojčat na výchovu dvojčat. Výzkumný vzorek tvoří jednovaječná a dvojvaječná dvojčata.

Cílem výzkumu je zjistit, jak dospělá dvojčata vnímala svou výchovu v dětství a jaký mají názor na výchovu dvojčat.

Na závěr shrnuji nejvýznamnější poznatky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

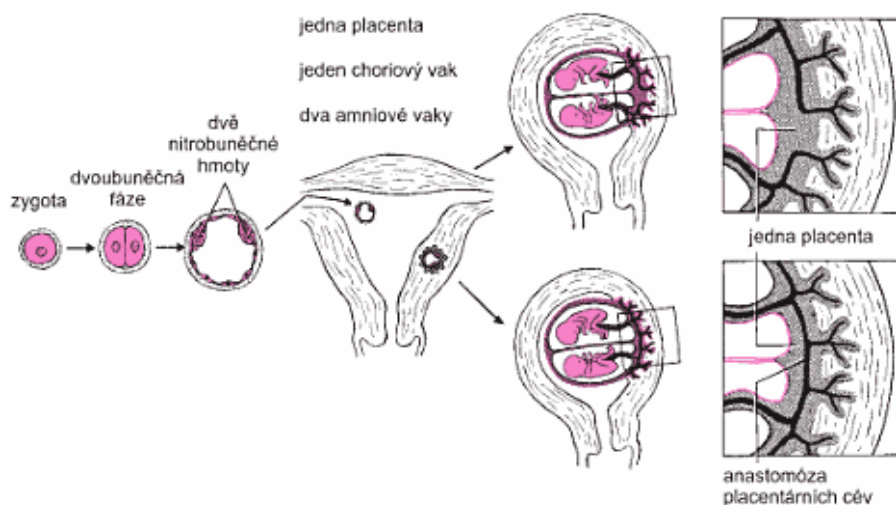
1 DVOJČATA

Jak uvádí Vítková Rulíková (2009, s. 13): „Dvojčata (latinsky gemini) jsou dva jedinci narození jedné matce během jednoho porodu“. Těhotenství s dvojčaty se nazývá vícečetné a dochází k němu po oplodnění většího počtu vajíček nebo časným rozdělením zárodku na více částí, z kterého vznikají samostatné plody. Tato těhotenství jsou považována za riziková, matka i plody jsou ve větším ohrožení, než při těhotenství s jedním dítětem. Dvojčata jsou častěji ohrožena různými vývojovými vadami, často se rodí předčasně a u některých bývá pozorován nestejný vývoj plodu. V poslední době stoupá počet těchto těhotenství. Je to zapříčiněno tím, že páry které mají problémy s početím, často volí hormonální léčbu nebo umělé oplodnění (Vítková Rulíková, 2009).

1.1 Jednovaječná dvojčata

Jednovaječná dvojčata, též nazývaná monozygotická nebo identická, jsou vždy stejného pohlaví. Nesou si do života stejnou genovou výbavu i charakteristické znaky, krevní skupinu i konstituci. Protože vyrůstají z jednoho vajíčka, vypadají stejně. Fyzickou odlišnost jednovaječných dvojčat ovlivňují faktory už v prenatálním vývoji (Leifer, 2004).

Podle Gaskin (2010) a Vítkové Rulíkové (2009) identická dvojčata vznikají splnutím jednoho vajíčka s jednou spermií. Velmi záhy po oplodnění se embryo rozdělí na dvě totožná embrya. Ve většině případů mají tato dvojčata jednu placentu i chorion, ale dvě amniální dutiny tj. pokud se zárodečný terčík rozdělí v období „uhnizďování“ tzv. implantace. Někdy se ale mohou vyskytnout dvě placenty, choria i amnia, pokud se rozdělí před diferenciací v embryoblast a trofoblast. Každé dvojčce je uzavřeno ve svém vaku, může se ale stát, že obě děti jsou v jednom vaku, pak se jedná o monoamniální dvojčata, která vznikají v důsledku pozdějšího rozdělení. Vyskytují se vzácně, asi jeden případ na 250 porodů dvojčat.

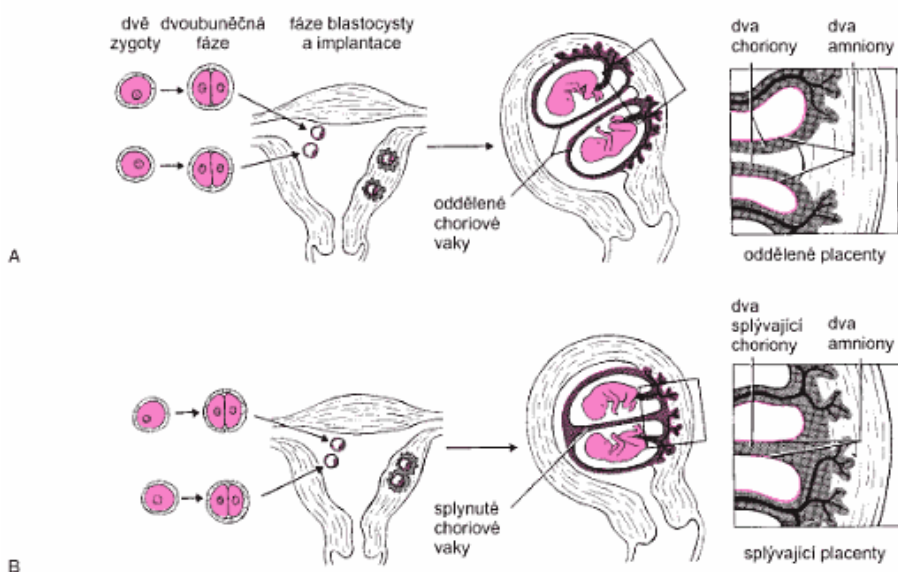

Obrázek 1. – Vývoj monozygotických dvojčat. Podle Moore (In Leifer, 2004, s. 52).

1.2 Dvojvaječná dvojčata

Dvojvaječná dvojčata, nazývaná též dizygotická, mohou a nemusí být stejného pohlaví. Jsou od sebe dobře odlišitelná. Tato dvojčata nemají stejnou genetickou výbavu (Leifer, 2004).

Podle Gaskin (2010) a Vítková Rulíkové (2009) dvojvaječná dvojčata vznikají oplodněním dvou vajíček, která mohou být z jednoho nebo obou vaječníků a stejného nebo různého folikulu, dvěma spermii. Vždy mají dvě placenty a dva vaky blan. Placenty mohou zdánlivě splynout, tudíž vypadají jako jedna. Mezi vaky je přepážka, která obsahuje 4 listy (dvě amnia, dvě choria).

Obrázek 2. – Vývoj dizygotických dvojčat. Podle Moore (In Leifer, 2004, s. 52).

1.3 Četnost výskytu

Podle Vítkové Rulíkové (2009) je v dnešní době pravděpodobnost mít dvojčata asi 3%, 3 ku 100. Na konci minulého století to bylo ještě 1: 80, něco přes 1%. Frekvence vícečetných těhotenství se uváděla podle Hellinsova zákona tj. jedna dvojčata na 80 – 85 porodů = 80¹. Dnes se Hellinsovo pravidlo neuvádí, protože je výskyt dvojčat častější. Jednovaječná dvojčata tvoří 25 % všech dvojčat. Na dvojčata dvojevaječná připadá 75 % ze všech narozených dvojčat.

Podle Českého statistického úřadu se v roce 1989 narodilo 1116 dvojčat a počet porodů jednoho dítěte na porod vícčrat byl 112,1. V roce 2009 to bylo už 2378 dvojčat a počet porodů jednoho dítěte na porod vícčrat byl už jenom 47,6. Počet porodů dvojčat i jiných vícčrat stále stoupá. Zatímco v prvních deseti letech se výrazně počet porodů dvojčat nevyšil, za dalších deset let to bylo téměř o tisíc porodů dvojčat více.

Tabulka 1. Vybrané demografické údaje. Za roky 1989 – 2009 (Český statistický úřad)

Rok:	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Dvojčata:	1116	1152	1157	1151	1080	998	1010	1034	1170	1447
1xvícerčata	112,1	110,1	109,0	102,6	109,1	103,6	91,5	83,3	73,4	59,8

Rok:	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Dvojčata:	1116	1152	1157	1151	1080	998	1010	1034	1170	1447
1xvícerčata	112,1	110,1	109,0	102,6	109,1	103,6	91,5	83,3	73,4	59,8

Červeně označené - počet porodů dvojčat. Modře označené - počet porodů jednoho dítěte na porod vícerčat.

1.3.1 Faktory ovlivňující výskyt dvojčat

Pravděpodobnost, že se narodí dvojčata, stoupá s věkem matky a tím, jestli už má alespoň jeden porod za sebou. Nejvýhodnější věk je mezi 30. a 40. rokem. Pokud má žena více než 45 let, pravděpodobnost, že bude mít dvojčata je až 17 %. U žen nad 50 let pravděpodobnost ještě více stoupá. Má-li žena méně než 25 let, s dvojčaty by počítat neměla. Důležitý faktor je i příslušnost k určité rase. Nejnížší výskyt je u žluté rasy (Asiatů) 0,6 %, u bílé 1-1,2% a nejvyšší u černé (Nigérie) 2-3%. Nejnížší pravděpodobnost početí dvojčat je u žen Hispánek a Asiatických, kdy na jeden porod dvojčat náleží 150 porodů s jedním dítětem. Čína spolu s Japonskem mají nejnížší porodnost dvojčat na světě. Naproti tomu v Nigérii mají nejvyšší porodnost dvojčat na světě, asi 1:22, kdy na jeden porod dvojčat připadá jen 20 porodů s jedním dítětem. Pokud matka, babička nebo prababička je z dvojvaječných dvojčat, tak je velké riziko početí dvojčat, protože matka je nositelkou hyperovulačního genu, genu který způsobuje uvolnění více zralých vajíček během ovulace. Je-li sama matka z dizygotických dvojčat, je pravděpodobnost početí dvojčat až 1:17. Pokud se ženě už jed-

na dvojvaječná dvojčata narodila, roste pravděpodobnost početí dalších dvojčat na 1:12. Pravděpodobnost roste i u vysokých žen nebo žen s nadváhou (Gaskin, 2010; Leifer, 2004; Vítková Rulíková, 2009).

Podle Morrise (In Vítková Rulíková, 2009) má největší šanci mít za děti dvojčata muž, který sexuálně žije s obézní, vysokou nigerijskou partnerkou ve věku 37 let, která má dvojčata za sourozence. Pravděpodobnost počít s ní dvojčata má muž 1:10.

Na výskyt monozygotních dvojčat nemají vliv žádné faktory. Nesouvisí s věkem matky, barvou pleti ani na předchozích porodech. Určitou úlohu zde může hrát pouze dědičnost. Výskyt je všude stejný, jeden pár dvojčat na tisíc těhotenství. Pravděpodobnost 1:285 (Gaskin, 2010; Vítková Rulíková, 2009).

1.3.2 Asistovaná reprodukce

Velkou měrou se na zvýšení počtu početí dvojčat podílí i asistovaná reprodukce. Ta se dostává u nás do popředí právě v posledním desetiletí. V dnešní době se objevuje mnoho párů, které nemohou spontánně otěhotnět, proto volí různé formy umělého oplodnění.

Počet vícečetných porodů vzrůstá u žen léčících se s poruchami plodnosti, kdy po léčbě je pravděpodobnost početí dvojčata až 1:38. Umožnění dozrání více než 1 folikulu zvyšuje pravděpodobnost narození dvojčat až na 1: 45 - 1:60. „Důvodem je asistovaná reprodukce (celosvětově lze zaznamenat zvýšený výskyt vícčetat v důsledku léčby ženské sterility stimulací produkce vajíček)“ (Vítková Rulíková, 2009, s. 20).

Jak uvádí Slezáková a kolektiv (2011, s. 107): „Asistovanou reprodukcí označujeme všechny léčebné postupy a techniky, při kterých manipulujeme s gametami – oocyty a spermii.“ Pohlavní buňky se nejprve ošetří a poté jsou vpraveny do těla ženy, která chce otěhotnět. Tyto úkony se provádějí ve speciálních pracovištích, centrech asistované reprodukce. V České republice je asistovaná reprodukce obsažena v zákoně č. 227 Sb., o výzkumu na lidských embryonálních buňkách a souvisejících činnostech a o změně některých souvisejících zákonů, §27d-§27h. Země Evropské unie nejsou v nazírání na etické a právní aspekty asistované reprodukce jednotné (Slezáková a kol., 2011; Weiss a kol., 2010).

1.4 Jiné typy dvojčat

Sem patří dvojčata, která se řadí spíše mezi rarity. Jsou vzácná, tudíž širší veřejnosti spíše neznámá.

Vítková Rulíková (2009) dělí dvojčata na:

Siamská dvojčata – „jsou jednovaječná dvojčata, která vznikla neúplným rozdělením jednoho oplodněného vajíčka (zárodečné buňky), a to po 13. dni od jeho oplodnění“ (Vítková Rulíková, 2009, s. 25). Jsou spojena určitými částmi těla, nejčastěji to je hrudník, nejméně častěji to je oblast hlavy. Mohou mít společné orgány, končetiny nebo společnou tkáň. Název „siamská“ vznikl podle siamských bratrů Enga a Changa z Thajska, nazývaného dříve Siam. Častější je výskyt siamských dvojčat – dívek.

Samostatně počatá dvojčata – „dodatečné oplodnění“ – tato dvojčata mají různou dobu početí. Jedno dvojče bylo počato dříve, ale ženě se nepřerušil menstruační cyklus, proto bylo oplodněno jiné zralé vajíčko, ale už za doby těhotenství. Rozdíl v době početí se může pohybovat v rádech dnů až týdnů.

Dvojčata s různými otci – „superoplodnění“ – jsou to dvojevaječná dvojčata, která vznikla ze dvou sexuálních spojení. To je možné díky hyperovulaci, během níž se uvolňuje více vajíček v rámci jednoho cyklu.

Poloidentická dvojčata – „Polar Body Twins“ – je to typ jednovaječných dvojčat, která vznikají rozdělením zralého vajíčka, kdy je každá část oplodněna jinou spermií. Tato poloidentická dvojčata nemají úplně stejnou genetickou strukturu, avšak jsou si extrémně podobná.

Chlapec a děvče – jednovaječná dvojčata – tato dvojčata vznikají genetickou mutací u chlapců, kdy jeden chlapec ztratí chromozom Y a stane se z něho dívka. Tato dívka má Turnerův syndrom, s kterým souvisí nefunkční pohlavní orgány a neplodnost.

Zrcadlová dvojčata – jsou to dvojčata, u kterých se vajíčko rozdělilo později, než sedmý den po oplodnění. U takových dvojčat mohou vznikat převrácené nesouměrné rysy. Otočili se tato dvojčata tváří k sobě, vidí se jako v zrcadle.

Parazitická dvojčata – „jde o typ spojených (siamských) dvojčat, která se vyvinula asymetricky – jedno z nich je malé, hůře vyvinuté, závislé na větším a silnějším dvojčeti“ (Vítková Rulíková, 2009, s. 28). Mezi parazitická dvojčata řadíme i „fetus in fetu“, kdy hostitelské dvojče žije v těle sourozence, ať už během těhotenství nebo i po porodu.

Poloidentická dvojčata – tato dvojčata mají jen polovinu genů od otce, od matky jsou identická. Vznikají oplodněním jednoho vajíčka dvěma spermii, toto vajíčko se poté dělí. Jedno dvojče je chlapec, druhé dvojče je dívka – hermafrodit, má základy varlat i vaječníků.

Dvojčata s rozdílnými daty narození – nejčastěji jsou to dvojčata, kdy se jedno narodí před půlnocí a druhé až po půlnoci. Stává se, že jedno dvojče se narodí na konci měsíce či na Silvestra, druhé dvojče má tím pádem narozeniny v jiný měsíc či rok. Někdy se ze zdravotních důvodů prodlužuje porod, jedno dvojče se porodí a druhé se nechá dále vyvíjet v matčině děloze, aby mělo lepší podmínky pro přežití, je-li velmi slabé. Takové dvojče se může narodit o několik dnů až týdnů později.

Dvojčata rozdílných ras – tato dvojčata vznikají „superoplodněním“ a jejich otcové jsou rozdílných ras.

1.5 Dvojčata v historii

Narození dvojčat bylo dříve velmi neobvyklé. Myslím si, že dvojčata neměla dříve život vůbec lehký. Lidé jim dávali za vinu hlad i chudobu. Rodiny se často o ně nemohli postarat. Narození dvou dětí najednou pro rodinu znamenalo velkou ekonomickou zátěž a bylo těžké děti zaopatřit. Jídla bylo málo, proto se rodiny museli kvůli dvojčatům uskromňovat. Domnívám se, že hodně dvojčat muselo umírat, ať už během těhotenství, tak i během porodu. Dříve nebylo lehké či vůbec možné rozpoznat kolik matka nosí dětí. Porodní báby nebyly dříve tak zkušené a seznámené s porodem dvojčat, proto bylo pro matky velmi těžké porod zvládnout nebo dokonce přežít.

„Zdvojenost v přírodě se někdy vysvětluje jako zjevení nadpřirozeného zásahu bohů“ (Rulíková, 2002, s. 134). Mnohá náboženství stabilního společenství zobrazují bohy jako dvojčata, kdy dvojčata nejsou symbolem hladovění. Naproti tomu v kočovných společnostech bylo narození dvojčat považováno za špatné znamení, které je spojeno s nedostatkem potravy či cizoložstvím matky. Domorodci ze severu Ameriky považovali dvojčata za lososy přetvářené v člověka. Pro Siouxe znamenalo jedno z dvojčat dobro, druhé z dvojčat zlo. Egypťané jednali s dvojčaty s respektem, neboť se domnívali, že placenta dvojčat má duši. Zatímco na východě Asie bylo narození dvojčat přestupkem či hříchem. Matky byly odkázány z komunity a ostatní je považovali za špinavé. Dvojčata musela být obětována

během rituálů. Hotentoti mužům, kteří zplodili dvojčata, vyřezali jedno varle, aby tak zabránili dalšímu početí dvojčat.

Podle Rulíkové (2002) je o dvojčatech zmínka i v bibli. Vypráví o bratrech Jákobovi a Ezauovi, kteří už v „matčině lůně“ bojují o prvenství. Stejně tak i Jákobova vnoučata - dvojčata Peres a Zerach. O dvojčatech se hovoří i v mytologii Řecka a Říma. Dvojčata byla i Apollon (bůh světla, krásy, výtvarných umění, hudby a poezie) a Artemis (bohyně lovu). Syn a dcera boha Dia. Také řecký král Agamemnon a Cassandra počali dvojčata Teledamose a Pelopse. Také známý hrdina Herakles pocházel z dvojčat. Zatímco on byl hrdinou, jeho bratr Ifikles byl jen smrtelníkem, který byl na svého bratra velmi vázán. Z římských dvojčat jsou zřejmě nejznámější bratři Romulus a Remus, odložená dvojčata, která zachránila vlčice. Tito bratři spolu založili Řím, ale v touze po moci Romulus své dvojče Rema zabil.

18. století přineslo různý pohled na rodiče dvojčat. Zatímco u otce byla uznávána jeho plodnost, matka byla zatracována za příliš velkou chtivost. „Samotná dvojčata byla považována za prokletá a věřilo se, že jejich osud bude tragický“ (Rulíková, 2002, s. 137). V době monarchie bylo velmi důležité určit, které z dvojčat je prvorozené. Tomuto dvojčeti náležel trůn. Nejznámějším příběhem dvojčat z tohoto období je příběh „Muže se železnou maskou“, tento muž se měl narodit Anně Rakouské, jako druhorozený z dvojčat. Jeho bratr Ludvík XIV byl panovníkem ve Francii. Narození druhého chlapce se nikdy nepřiznalo a není ničím doloženo.

Dvojčata se objevují i v literatuře. Oidipus měl syny Eteokla a Polyneika, kteří se tak nenáviděli, že se navzájem zabil. O těchto dvojčatech vzniklo mnoho her, které napsali třeba Aischylos, Sofokles či Statius. O dvojčatech píše i George Sandová nebo William Shakespeare, který byl sám otcem dvojčat, stejně jako Edgar Allan Poe. Zřejmě nejznámější román o dvojčatech je Luisa a Lotka od Ericha Kästnera. Sestry jsou jako malé po rozvodu rodičů odděleny a jedna z dívek vyrůstá u matky, druhá u otce (Rulíková, 2002).

2 VÝCHOVA DVOJČAT V RODINĚ

„Tak jako je každé dítě jiné a na všechny děti nelze uplatnit stejná výchovná pravidla, tak je každý pár dvojčat jiný. Nezáleží ani tolik na jejich jedno či dvojvaječnosti, jako spíše na jejich vzájemném vztahu“ (Rulíková, 2002, s. 10).

Podle Rulíkové (2002) si každý většinou pod pojmem dvojčata představí dvojčata jednovaječná. Ty jsou si velmi vzhledově i povahově podobná. Ale i u nich existují rozdíly, nebývají stejně nadaná. Ona sama cítí, že jsou rozdílná a diví se, že ostatní mezi nimi rozdíly nevidí. Jejich rukopis ani podpis není stejný a jdou-li dvojčata na procházku, každé jde na „své“ straně. Psychologové radí tyto dvojčata rozdělovat a neoblékat stejně, aby se podporovala jejich identita. Ke každým dvojčatům je třeba přistupovat individuálně. Nedělat nic násilně. U dvojčat dvojvaječných by neměl být problém s identitou. Ale i ona mají mnoho společného a jsou k sobě více poutána, než ostatní sourozenci. Určitá závislost a velké pouto může být i u dvojčat - chlapec, děvče.

2.1 Sourozenci dvojčat

Jestliže při narození dvojčat mají rodiče již nějaké dítě, je velmi důležité, aby ho na tuto událost dobře připravili. Jedno dítě většinou situaci doma velmi nezmění, po narození dvojčat však nastane situace zcela jiná a dítě touto situací může velmi utrpět. Těhotenství dvojčat bývá velmi často rizikové a těhotné matky mohou nastoupit do porodnice dlouhou dobu před porodem. To pro dítě může být stresující. Je dobré mu vysvětlit, že matka potřebuje zvláštní péči. Výhodou odloučení od matky je, že si zvykne i na péči od někoho jiného, což je dobré. Po porodu má tak matka možnost svěřit dítě na hlídání např. babičce. Některé děti se velmi těší, že budou mít hned dva sourozence najednou. Ať už mají rodiče málo či hodně dětí, všichni by měli být připraveni na to, že budou po porodu zaneprázdněni. Jsou-li děti už starší, je dobré je zapojit do příprav. Tím zamezíme pocitu ostrčení. Často jsou rodiče tak unaveni péčí o dvojčata, že zapomínají na děti starší. Děti si nemají s kým hrát, těžce to nesou a žárlí. Proto, než se matka jde věnovat dvojčatům, by měla nejprve zkontrolovat starší dítě, jestli něco nepotřebuje. Tím mu dá najevo, že jako první má právo na její pozornost. Při krmení např. může dítěti číst pohádku. Každý den by si měla najít alespoň půl hodiny, kdy se bude věnovat jen staršímu dítěti. Pocit důležitosti u dětí se může dostavit i při plnění úkolů jako krmení, koupání sourozence či podání pleny. Dítě má

pocit, že se matka věnuje právě jemu a ono se přestává cítit odstrčené. Někdy se stává, že starší dítě „zhloupne“ – inteligenčně sníží svou úroveň na úroveň dvojčat. Tím se snaží docílit pozornosti, které se mu dostávalo před narozením dvojčat. Dítě také špatně snáší reakce okolí na narozená dvojčata. Lidé je často obdivují a všechna pozornost, kterou dosud mělo jen ono, je zase přenesena na dvojčata. Rodiče by především návštěvám měli vysvětlit, že by se měli nejprve věnovat staršímu dítěti a až poté obdivovat dvojčata. Dokud jsou dvojčata ještě malá, je dobré chránit soukromí dítěte, které si vybuodovalo. Dvojčata by mu ho neměla narušovat (www.dvojcata.cz[online]).

Když se narodí dítě do rodiny, kde už dvojčata jsou, nastává situace jiná. Dvojčata většinou na mladšího sourozence už nežárlí, protože jsou zvyklá se o všechno dělit. Mohou se ale objevit jiné problémy. Jestliže jsou starší sourozenci - dvojčata jednovaječná, nastává problém s jejich rozeznáváním. Malému sourozenci může chvíli trvat, než se v nich „vyzná“, proto by se na něj neměla zlobit, když na ně bude volat „holky“ nebo „kluci“. Pokud se dvojčata už uzavřela jako „jednotka“, je velmi pravděpodobné, že mladšího sourozence mezi sebe nepustí, i když mezi nimi nemusí být velký věkový rozdíl. Lepší situace pro dítě nastává, pokud jsou dvojčata pár. V takovém případě se může ztotožnit se starším sourozencem stejného pohlaví. Ale jak u dvojčat, tak i u jejich sourozenců je důležité, aby si každý našel své vlastní kamarády. Stejně jak je tomu u starších sourozenců dvojčat, tak i u mladších sourozenců dvojčat, je věnována pozornost hlavně dvojčatům, protože jsou brána jako něco výjimečného. Pro mladšího sourozence bývá velmi těžké spokojit se s tím, že dvojčata slaví narozeniny v jeden den, navštěvují stejné kroužky či dostávají stejné dárky. To zdůrazňuje jejich „pospolitost“ a mladší sourozenec se cítí odstrčený, proto by mělo být dítě do těchto úkonů také zapojeno. Nejlepší je, pokud mají všechny děti svůj pokoj anebo pokud jsou všechny v jednom pokoji. Jsou-li dvojčata pár, dvojče stejného pohlaví jako mladší sourozenec by mělo mít pokoj s ním. Mladší dítě se potom necítí osamoceno (www.dvojcata.cz[online]).

2.2 Předškolní věk

Podle Vítkové Rulíkové (2009) se už v porodnici rodiče dvojčat často rozhodují, zda děti dávat do jedné či do dvou postýlek. „Spaní v jedné postýlce má pro vícčata svůj osobitý význam“ (Vítková Rulíková, 2009, s. 55). Dvojčata jsou většinou ráda spolu. Společná postýlka jim ulehčuje a urychluje adaptaci a navazuje na společný vývoj v děloze. Lékaři

s tímto často nesouhlasí. Jsou-li dvojčata v jedné postýlce, může dojít k záměně dvojčat a podání léků špatnému dvojčeti. Je-li jedno dvojče nemocné, často nakazí i druhé a to nemá dobrý vliv na jejich zdraví. Navzájem se mohou rušit při spánku, což je nejčastější důvod umístit každé dítě do své postýlky, někdy i do jiného pokoje. Nedonošená dvojčata či dvojčata s nízkou porodní váhou mají špatný spánkový vzorec, protože je matka krmila po kratších dobách. Pro takové děti jsou lepší volbou samostatné pokoje, které jim zaručí klidný, nerušený spánek. Je důležité odstranit dětem špatné návyky a naučit je novým spánkovým vzorcům. Nejpozději do devátého měsíce je nutné dětem zavést pevný režim, kdy chodit spát, aby zaznamenali rozdíl mezi spaním ve dne a v noci.

Dvojvaječná dvojčata se mohou nestejně motoricky vyvíjet, u dvojčat jednovaječných toto riziko nehrozí. Rychlejší vývoj bývá u děvčat, pokud se jedná o pár. Ale i stejná pohlaví nemusí začít lézt či chodit ve stejnou dobu. Záleží na více okolnostech, jako nedonošenost dítěte, nízká porodní váha atd. Normální je, dožene-li pomalejší dvojče rychlejší do několika měsíců, v jiném případě je potřeba navštívit lékaře (Vítková Rulíková, 2009).

2.2.1 Řeč u dvojčat

Podle Průchy (2011) jsou dvojčata oproti ostatním dětem v řeči opožděna, hlavně do tří let věku. Většinou začínají mluvit později, než ostatní děti. V 8 letech však toto opoždění už mizí. Podle různých autorů jsou dvojčata opožděna i ve vývoji gramatické složky jazyka. „Někteří autoři dokládají, že děti – dvojčata v interní komunikaci mezi sebou používají specifickou variantu jazyka – anglicky nazývána *autonomousspeech*“ (Průcha, 2011, s. 90). Tato jejich řeč se liší v gramatických a lexikálních prvcích. Pro mluvu dvojčat je typické časté opakování, opravování, objasňování a doplňování. Výzkum pořádaný v Srbsku zkoumal komunikaci u dvojčat. Jak uvádí Savic (In Průcha, 2011), nejčastější komunikace dvojčete je dialog dítěte s dospělým, ne se sourozencem. I když mají stejnou příležitost komunikace, vybírají si raději komunikaci s dospělým, než se svým dvojčetem.

Rulíková (2002) je jiného názoru. Podle ní je opoždění vývoje řeči u dvojčat způsobeno tím, že jsou neustále spolu ve stejném prostředí a vnímají stejné podněty. Tím, že jsou stále spolu, nepotřebují kontakt s jinými lidmi. Dalším možným vysvětlením je to, že rodiče mluví na dvojčata dohromady a ne s každým zvlášť. Proto také mívají dvojčata občas problémy mluvit v jednotné osobě, když chtějí mluvit každé za sebe. V raném stadiu vývoje řeči dvojčata používají tvaru množného čísla i při označení sebe.

Domnívám se, že používání množného čísla u dvojčat je způsobeno právě tím, že jsou neustále spolu, ne tím, že rodiče na ně mluví dohromady. Tím, že mají stejné zážitky, všude chodí spolu, používají věty typu: „My jsme byli, my jsme jeli“ atd. Tohoto návyku se zbavují až v okamžiku, kdy si jdou vlastní cestou. Z vlastní zkušenosti můžu říci, že já se toho zbavila až na vysoké škole, kdy se naše cesty se sestrou rozdělily. Do té doby, aniž bych si to dříve uvědomovala, jsem mluvila v množném čísle. Používala jsem věty typu např.: „Několikrát jsme byly u moře.“ Místo: „Několikrát jsem byla u moře.“

Podle Kammerera (2007) a Rulíkové (2002) u identických dvojčat, méně často u dvojčat dvojvaječných, vzniká řeč dvojčat – kryptofázie. Tato řeč obsahuje podobná slova jako u řeči dospělých a slova vymyšlená. Dvojčata si rozumí, ale pro ostatní je jejich mluva nerosozumitelná. Příčinou může být jejich izolovanost, která vede k opožděnému vývoji řeči a opakování slov po sobě navzájem, kdy si tyto slova zafixují. „Tento žargon dvojčat může přetrvávat až do konce třetího roku života vedle „správné“ mluvy“ (Kammerer, 2007, s. 246).

2.2.2 Nástup do mateřské školy

Podle Kramulové (2010) dvojčata po celou dobu docházky do mateřské školy navštěvují stejnou třídu. Protože spolu mají silnou vazbu, rodiče je neoddělují. I když tomu tak není, stejně by se neměla oddělovat. Jak uvádí Vítková Rulíková (In Kramulová, 2010), nástup do mateřské školy je pro ně velmi náročný a to hlavně z hlediska psychologického a jestliže na sebe jsou dvojčata zvyklá a odmala spolu vyrůstala, rozdělení pro ně je šokem. To že začnou navštěvovat mateřskou školu, je pro ně první příležitost uvědomění si, že nejsou jen ona. Seznamují se i s jinými dětmi a u dvojčat – páru vzniká identifikace s rolí chlapce a dívky. U jednovaječných dvojčat nastává problém s rozeznáním.

Učitelky mohou i měsíce tápat ve správném pojmenování dvojčat. A tak často bývají oslovena příjmením „Dvořákovíc holky, Novákovi rošťáci“. Podle Vítkové Rulíkové (In Kramulová, 2010), je jedním z nejhorších zážitků dospělých dvojčat to, že je nikdo „neidentifikoval“ jako samostatné jedince, ale ostatní je brali jako celek.

Podle Kramulové (2010) je odlišit dvojčata těžké i z toho důvodu, že jsou stejně obličána. Je to praktické, je to hezké, usnadňuje to práci a dvojčata se kvůli oblečení nehádají. Měla by ale být „označena“ nějakým poznávacím znamením, jako je např. jiná barva náušnic.

Potom ani děti nebudou mít problém dvojčata odlišit. Jakmile dvojčata do školky nastoupí, jsou zvyklá hrát si jen spolu, v počátcích docházky do školky se to nemění. Podle Vítkové Rulíkové (In Kramulová, 2010), by se měla dvojčata nechat při sobě, i když to může narušovat určité situace. Pokud určité činnosti odmítají, neměla by do nich být nucena. Jestliže je učitelky odtrhnou při hrách, obědě či při spánku, mohlo by to v nich vyvolat trauma a děti by mohly odmítat chodit do školky. Po půl roce docházky by dvojčata měla být adaptovaná a normálně se zapojovat do činností, jako ostatní děti.

2.3 Školní věk

Podle Vítkové Rulíkové (2009) rozdělení dvojčat každého do jiné třídy může mít negativní vliv na jejich vztah ke škole. Chceme-li děti rozdělit do různých tříd, je třeba mít na paměti, jaký vztah děti k sobě mají a jaký si utvořil každý individuální styl učení či rivalitu a spolupráci mezi sebou. Každá dvojčata se liší a toto rozhodnutí, nemusí být vždy dobrou volbou.

Rivalita a soupeření u dvojčat není větší, než u sourozenců narozených jednotlivě. Dvojčata rozvíjející si svou identitu se srovnávají a soupeří o pozornost. U dvojčat je to viditelnější z toho důvodu, „protože jsou stejně stará a těžko se jim vysvětluje jejich odlišnost“ (Vítková Rulíková, 2009, s. 75). Platí to zejména u dvojčat identických.

2.3.1 Nástup do školy

Podle Beníškové (2007) rodiče dvojčat musí před jejich nástupem do školy řešit spoustu otázek. Jednou z nich je školní zralost. „Dvojčata bývají častěji méně školsky zralá“ (Beníšková, 2007, s. 86). Není to ale pravidlo u všech dvojčat, některá nastupují v šesti letech stejně, jako ostatní děti. Důvodem může být častější nemocnost. Rodí se většinou s nižší porodní váhou a jejich nervová soustava se může vyvíjet pomaleji. Jak už bylo řečeno, vývoj řeči bývá taktéž opožděn. Jsou-li rodiče na pochybách, měli by u dvojčat nechat vyšetřit školní zralost. Pokud nejsou výsledky přesvědčivé, lepší variantou je odklad školní docházky. Pokud je jedno dvojče více zralé a jedno méně, doporučuje se počkat a dát obě děti následující rok. Zamezí se tím nežádoucím otázkám okolí i pocitu méněcennosti u méně zralého dvojčete. Jiná situace nastává, je-li rozdíl ve zralosti opravdu velký. Potom nezbývá jiná možnost, než dvojčata rozdělit. To se stává v případech, kdy jedno dvojče má

nějaké postižení a druhé dvojče je zdravé. V takovém případě, by odklad zdravému dvojčeti spíše uškodil a dvojčeti s postižením výrazně nepomohl. Rulíková (In Beníšková, 2007, s. 87): „doporučuje, aby k zápisu do školy šlo raději každé dítě zvlášť, např. každé v jiný den (zápisy bývají dvoudenní) nebo aby šli s dětmi oba rodiče a každý rodič se věnoval zápisu jednoho potomka“. Stává se, že výřečnější dvojče mluví za oba a druhé dvojče potom vypadá „hloupější“. Proto by měla mít obě dvojčata možnost projevit se.

Další otázku co rodiče řeší, je zda dát dvojčata do stejné třídy či nikoliv. Výhodou pro rodiče, kdyby byla v jedné třídě, je fakt, že výuka by jim končila stejně. Měla by stejné domácí úkoly a v době nemoci jednoho dvojčete, by druhé mohlo pomoci doplněním učiva. Nevýhodou je, že dvojčata jsou pořád spolu, neodpočinou si od sebe a nemají možnost si najít kamarády. Ostatní je berou jako jednotku a ztrácí se identita každého z nich. Průbojnější dvojče také může zastínit to druhé. Nejdůležitější je dobře znát své děti a až potom se rozhodnout. Nenechat si vnutit názor „dvojčata by měla být jediné spolu“ či naopak „dvojčata by měla být rozhodně rozdělena“. Každý pár dvojčat je totiž jiný a neplatí to na všechny (Beníšková, 2007).

Podle (www.twinsonline.org.uk[online]) závisí to, zda dát dvojčata do stejné třídy, na třech faktorech.

1.Místo ve škole – někdy se stává, že se otevře jen jedna třída v ročníku, potom rodiče nemají na výběr a musí volit stejnou třídu.

2.Školní politika – některé školy zastávají politiku rozdělování dvojčat, jiné je nechávají spolu. Jestliže se rodiče domnívají, že by jejich dvojčata měla zůstat spolu, měli by to s vedením školy řešit. Učitel může mít dobré důvody, proč dvojčata nenechat spolu, jestliže to tak ale rodiče necítí, mělo by se o tom mluvit.

3.Individualita dvojčat – pokud jsou na sobě dvojčata závislá, je dobrý důvod je rozdělit, protože za několik let, budou muset být schopná samostatnosti. Zvládat vše samostatně a nespoléhat se na dvojče. U některých závislých dvojčat, je tato volba nešťastná a po několika týdnech se musí napravit. Dobré je rozdělovat dvojčata, pokud je jedno výrazně dominantní a druhé submisivní. V takovém případě se submisivní dvojče musí postavit na vlastní nohy a nespoléhat se na sourozence.

Jak uvádí Říčan (2007, s. 49-50): „Dvojčata tvoří již miniaturní skupinu, ve které má každé z nich jinou roli. Zpravidla jedno vede a druhé se podřizuje. Chování v roli se pak ustaluje v relativně trvalou vlastnost, dominanci, resp. submisi.“

Domnívám se, že pokud jsou dvojčata dostatečně vyzrálá a nejsou na sobě závislá, měla by se rozdělit a každé dát do jiné třídy. Pokud jsou dvojčata ve stejné třídě, často se jedno spoléhá na druhé. Nezapisuje si úkoly ani poznámky, protože ví, že sourozenec bude mít vše v pořádku a ono si to opíše. Stává se nesamostatným a nespolehlivým a je závislé na dvojčeti. V pozdějším životě může mít velké problémy s novými životními úkoly, protože už se nemá o koho opřít. Dalším důvodem je přístup učitelů, ti si často neodpustí srovnávání. Učitelé místo srovnání s ostatními spolužáky srovnávají jen dvojčata. Vždy je jedno dvojče považováno za chytřejší. Také jsem se setkala s tím, že dvojčata bývají zkoušená zároveň, zatímco jejich spolužáci po jednom.

2.3.2 Výchova k samostatnosti

Na rodiče dvojčat je často kladen nátlak, aby své děti vychovávali k vědomí své jedinečnosti, např. nedávali jim velmi podobná jména, nedávali je do jedné třídy ve škole a neoblékali je stejně, „aby nedělali nic, co by mohlo podpořit vzájemné propojení mezi dvojčaty“ (Vítková Rulíková, 2009, s. 95). Toto vědomí nelze kontrolovat, pouze povzbuzovat. Čas od času by měli rodiče trávit volno s každým dvojčetem zvlášť tzv. „jeden na jednoho“. Tak více poznají jeho osobnost, jeho „jako samostatného jedince, nezávislého a neovlivněného svým dvojčetem“ (Vítková Rulíková, 2009, s. 96). Když volají na každého vlastním jménem, budou to dělat i ostatní. Není dobré na dvojčata volat „holky“, „kluci“ nebo „dvojčata“, utvrzuje je to v tom, že je ostatní berou jako jednoho či jednu, ne každého zvlášť. Dvojčata by se měla trestat i odměňovat podle toho, jakou roli hraje každý z nich tj. individuálně a podle toho k nim přistupovat. Čím jsou děti starší, je dobré jim pomoci najít vlastní oblíbené činnosti a zájmy a podporovat je v nich. Pokud se ale stane, že dvojčata stejné zájmy mají a dokonce stejné zájmy vyhledávají, neměla by se násilně oddělovat. Pokud jedno dvojče vyniká, je špatně, pokud ho nechceme ocenit, jen proto, aby druhé dvojče nebylo smutné. To si časem najde něco, proč by mělo být také oceněno. Je potřeba děti oceňovat jednotlivě, ale citlivě, tak v nich rodiče vzbudí pozitivní soutěživost. To, že jsou dvojčata, by je nemělo ovlivnit v navazování nových vztahů. Rodiče by měli dětem vytvořit prostředí pro vytváření individuálních přátelství. Je-li jedno dvojče na návštěvě, druhé si může přivést kamaráda domů a naopak. Pro vytváření vlastní individuality je důležité, aby děti věděly, že jim něco patří, že je něco jenom jejich a nemusí se o to dělit. Každé z dvojčat by mělo mít své vlastní hračky a knihy, které by měly být označeny,

aby dítě vědělo, že jsou jeho. To musí druhé dvojčce respektovat. S rostoucím věkem vědomí vlastnictví stoupá. (Vítková Rulíková, 2009).

2.4 Puberta

Podle Rulíkové (2002) mnoho problémů v pubertě zažívají rodiče se svými „mono“ dětmi, natož pak rodiče dvojčat. Některé projevy puberty mají u dvojčat společné rysy, např. shodují se v názorech na rodiče. Po skončení základní školy dvojčata mohou navštěvovat i stejnou střední školu. Není to však ideální, učitelé je většinou srovnávají a pletou si je. To samé dělají i vrstevníci, především chlapci u dvojčat – dívek. Jedna je vždy za zlou a druhá za dobrou. Popřípadě ošklivou a hezkou. Puberta je u dvojčat období velkých změn. Začínají se různě oblékat, mění účesy a brání si svou identitu. Vadí jim, když je někdo bere jako dvojčata. Toto období trvá u každého páru dvojčat různou dobu. U dvojčat – chlapec, děvče se mění jejich vzájemný vztah. Zatímco dříve dívka ochranně přistupovala k bratrovi, teď bratr začíná chránit sestru. Puberta u dvojčat je dvojího druhu. Jak uvádí Rulíková (2002, s. 115): „Buď se jistá revolta a vzepření autoritám nebo řádu (jeden z rysů dospívání) projeví ve vztahu jednoho dvojčete ke druhému, nebo (pro rodiče horší varianta) obě dvojčata budou trápit rodiče společně.“ V prvním případě jedno dvojčce druhé odmítá a zviditelňuje svoji jedinečnost. Někdy jsou jejich neshody velmi velké, až musí zasáhnout okolí. V tu chvíli se ale dvojčata spojí proti společnému „nepříteli“ a brání se navzájem.

Souhlasím s Rulíkovou, že u dvojčat v pubertě nastává zlom. Vše co doteď bylo normální, chtějí změnit. Nechtějí, aby je na ulici okolí označovalo za dvojčata, proto se výrazně mění. Hlavně stejné oblečení, pokud byla oblékaná stejně, jim začíná vadit. Začínají se zajímat o jiné věci či poslouchat jinou hudbu. Špatně snáší, když je ostatní, hlavně kluci, srovnávají. Po tomto období hádek a často i nesnášenlivosti, přichází období velkého přátelství, které je těžko narušitelné.

2.5 Vzájemná vazba

Protože spolu dvojčata vyrůstají již z období, kdy byla v bříše, bývá mezi nimi velmi silné pouto. Toto jedinečné pouto je většinou vždy silnější, než k ostatním sourozencům. Dvoj-

čata se stávají nejlepšími přáteli, ale mají i jiné kamarády. Vztahy s vrstevníky nejsou nijak narušeny, jsou schopna stejných přátelství, jako jiné děti. Existuje mnoho zpráv o dvojčatech cítících stejnou bolest v tentýž okamžik, aniž by byla při sobě, čtoucí si myšlenky nebo stejně dokončující věty (Vítková Rulíková, 2009).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 VÝZKUM

3.1 Výzkumný problém a cíl výzkumu

Výzkumný problém spočívá ve zjištění výchovy dvojčat a pohledu dospělých dvojčat na výchovu dvojčat.

Cílem výzkumu je zjistit, jak dospělá dvojčata vnímala svou výchovu v dětství a jaký mají názor na výchovu dvojčat. Vzhledem k tomu, že jsem žádný výzkum na výchovu dvojčat nenašla, předpokládám, že takový výzkum ještě v České republice neproběhl.

3.2 Výzkumné předpoklady a výzkumná otázka

Na základě cíle výzkumu jsem zvolila šest předpokladů, které potvrdím, či vyvrátím. Každý výzkumný předpoklad se váže na jednu oblast, kterou jsem si vytvořila k uzavřeným otázkám.

Předpokládám, že alespoň 10 % dvojvaječných dvojčat bylo srovnáváno učiteli spolu a ne s ostatními spolužáky.

Předpokládám, že alespoň 50 % jednovaječných dvojčat bývalo ve volném čase spolu, z vlastní vůle.

Předpokládám, že alespoň 50 % jednovaječným dvojčatům rodiče kupovali stejné oblečení.

Předpokládám, že alespoň 50 % dvojvaječných dvojčat má stejný vztah s ostatními sourozenci, jako s dvojčetem.

Předpokládám, že alespoň 80 % přátel jednovaječných dvojčat mezi dvojčaty nedělalo rozdíly.

Předpokládám, že alespoň 30 % dvojvaječných dvojčat by vychovávalo svá dvojčata stejně, jak rodiče vychovávali je.

V kvalitativní části jsem si k rozhovorům vytvořila jednu výzkumnou otázku.

Jaký mají dospělá dvojčata názor na výchovu dvojčat?

3.3 Druh výzkumu

Pro svůj výzkum jsem si zvolila výzkum smíšený. Protože zkoumám výchovu, kterou jsem chtěla zmapovat u největšího možného počtu dvojčat, zvolila jsem kvantitativní výzkum, pro druhou část svého cíle, zjistit názor dvojčat na výchovu dvojčat, jsem zvolila kvalitativní výzkum.

3.4 Metoda sběru dat

Pro zaměření výzkumu jsem k získání dat použila metody polostrukturovaného rozhovoru a dotazníkového šetření.

Dotazník jsem zvolila, protože je to: „způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí“ (Gavora in Chrástka, 2007, s. 163), což mi více vyhovovalo.

Dotazník, který je uveden v příloze č. 1, je zcela anonymním dotazníkem, který obsahuje uzavřené otázky tzv. tvrzení (v II. části otázky 1 až 30) a otevřené otázky (v III. části otázky 31 až 34). Dotazník je rozdělen do tří částí. V úvodu dotazníku jsou respondentovi pokládány otázky ke zjištění údajů o jeho osobě tzv. demografické údaje. V druhé části dotazníku respondent vybírá z možností, které se mu nejvíce hodí k napsanému tvrzení. Součástí druhé části jsou také odpovědi, vadilo mi to a nevadilo mi to, vztahující se k odpovědím na daná tvrzení. Třetí část obsahuje otevřené otázky, na které respondent odpovídá podle svého mínění.

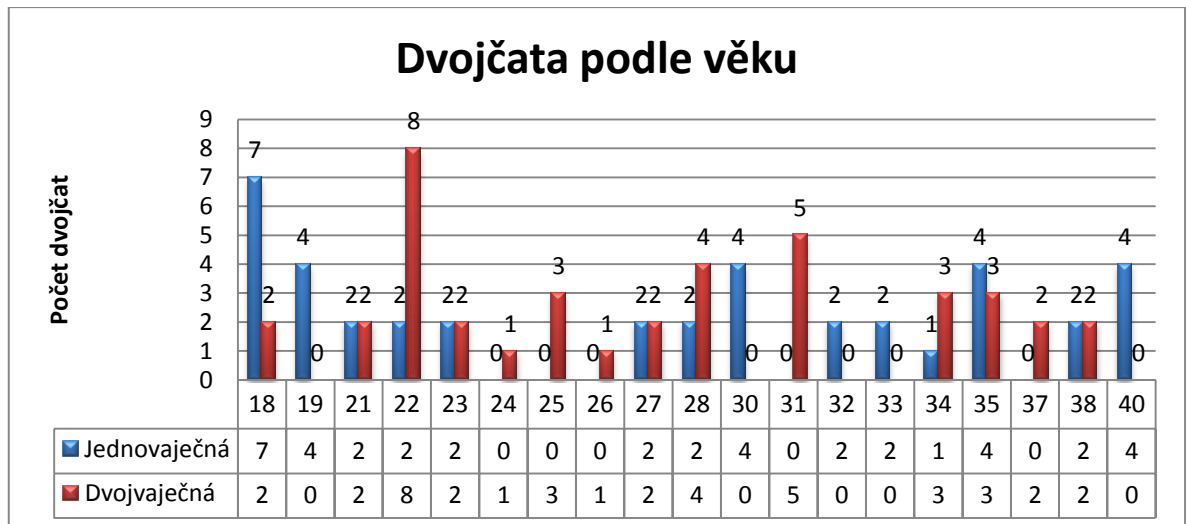
Jako další metodu sběru dat, jsem zvolila metodu polostrukturovaného rozhovoru. Při takovém rozhovoru: „si vytváříme určité schéma, které je pro tazatele závazné“ (Miovský, 2006, s. 159). Otázky k rozhovoru jsou uvedeny v příloze č. 2.

Výzkum jsem prováděla od února 2011 do dubna 2011. Dotazníky byly rozdány už na začátku února 2011, navraceny však byly až na začátku dubna 2011. Návratnost dotazníků byla 80 %. Ze sto rozdaných dotazníků, se mi vrátilo osmdesát. Vyhodnocování dat z dotazníku jsem prováděla do půli dubna. První rozhovor byl uskutečněn 20. dubna 2011, druhý rozhovor o den později. Vyhodnoceny byly koncem dubna.

3.5 Výzkumný vzorek

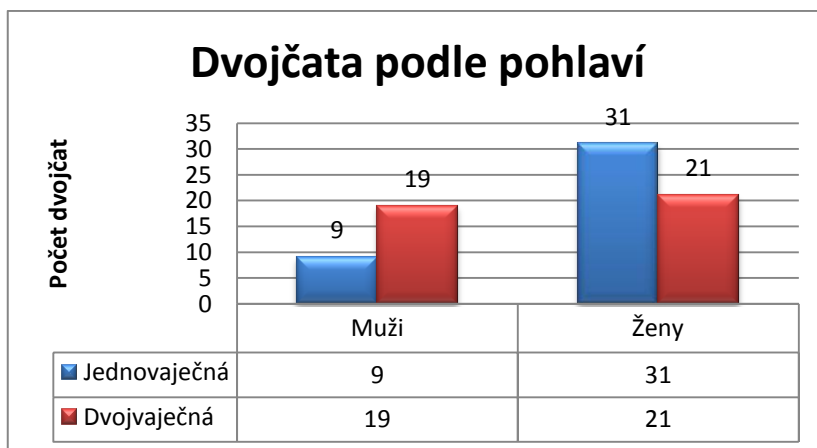
Pro výběr vzorku jsem zvolila metodu záměrného výběru.

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 80 dvojčat, z toho 40 dvojčat jednovaječných a 40 dvojčat dvojevaječných ve věku 18 až 40 let.

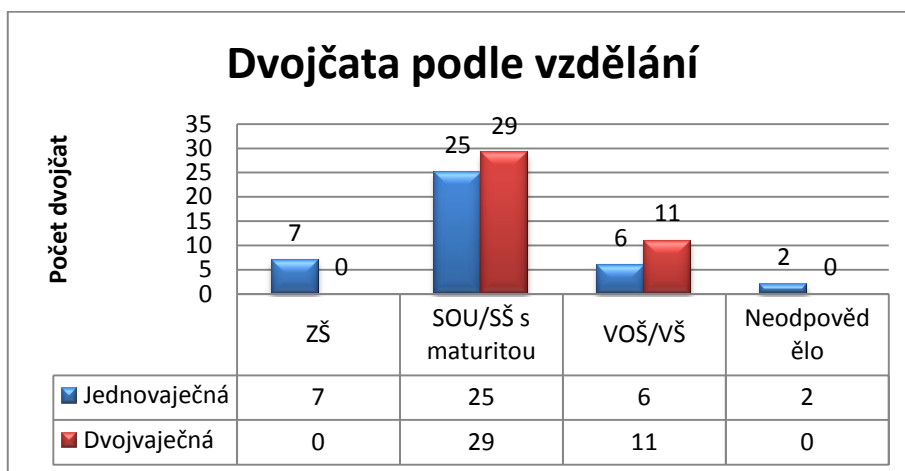
Graf 1. Dvojčata podle věku

Nejvíce dvojčat jednovaječných bylo osmnáctiletých, zatímco dvojevaječných dvaadvacetiletých. Až na pár let (20 let, 29 let, 36 let, 39 let) se dotazníkového šetření zúčastnila dvojčata ve všech věkových kategoriích minimálně jednou, alespoň u jednoho z typů dvojčat.

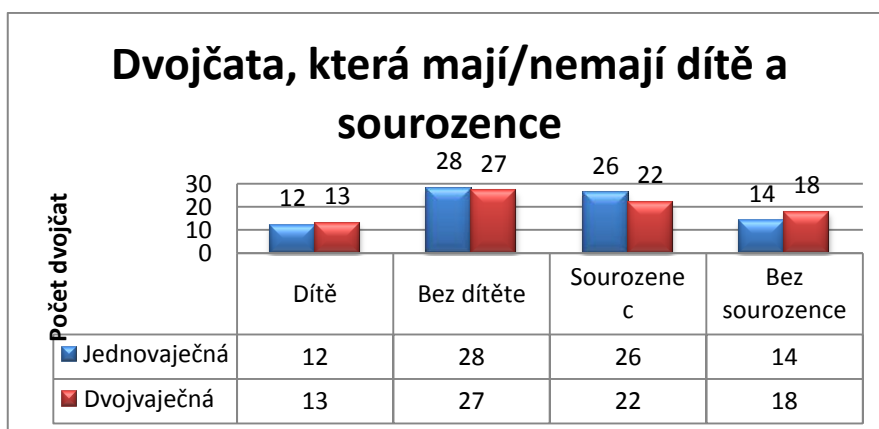
Graf 2. Dvojčata podle pohlaví

Zatímco podle pohlaví převládaly u jednovaječných dvojčat ženy (ženy 31, muži 9), u dvojčat dvojvaječných to bylo téměř vyrovnané (ženy 21, muži 19).

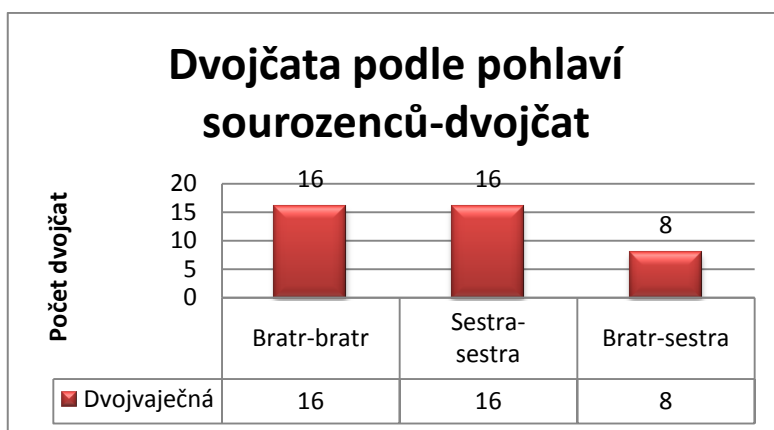
Graf 3. Dvojčata podle vzdělání

Podle vzdělání u obou dvojčat převládala dvojčata se středním vzděláním (ať už s výučním listem nebo s maturitou), u jednovaječných dvojčat to bylo 25 respondentů a u dvojvaječných 29 respondentů. Dvojčat s vyšším odborným nebo vyšším vzděláním bylo u jednovaječných dvojčat 6, u dvojvaječných 11. Sedm jednovaječných dvojčat vyplnilo základní vzdělání a 2 respondenti jednovaječných dvojčat, na otázku věk, neodpovědělo.

Graf 4. Dvojčata, která mají/nemají dítě a sourozence

U obou typů dvojčat převládaly odpovědi, že dítě nemají (jednovaječná 28, dvojvaječná 27), a že sourozence mají (jednovaječná 26, dvojvaječná 22). Jednovaječných dvojčat alespoň s jedním dítětem odpovídalo 12 a dvojvaječných 13. Jednovaječných dvojčat bez sourozence bylo 14, dvojvaječných 18.

Graf 5. Dvojčata podle pohlaví sourozenců-dvojčat

U dvojčat dvojvaječných jsem se také ptala na to, zda mají sestru nebo bratra. Mužů s dvojčetem – bratrem odpovídalo shodně, jako žen s dvojčetem – sestrou, po 16. Dvojčat z páru (bratr – sestra) odpovídalo 8. U dvojčat jednovaječných tato otázka není na místě, protože tato dvojčata se rodí vždy stejného pohlaví.

Výzkumného šetření k rozhovoru se zúčastnila 2 dvojčata. Obě dvojčata byla ženského pohlaví, z dvojčat dvojvaječných, mající dvojče – sestru.

První respondentka, paní D., je ve věku 40 let. Je z dvojčat dvojvaječných. Pracuje ve zdravotnictví. Její sestra je překladatelka. Má ještě bratra o pět let staršího. Vztah se sestrou hodnotí jako velmi dobrý.

Druhá respondentka, slečna J., má 23 let. Ona i její sestra, dvojvaječná dvojčata, studují. Mají ještě dvě starší sestry. Vztah s dvojčetem hodnotí jako dobrý.

3.6 Způsob zpracování dat

Dotazník byl rozdělen na uzavřené a otevřené otázky. Data z uzavřených otázek jsem zpracovala graficky v procentech a dále jsem vytvořila tabulky četností, které jsou v příloze č.4. Z odpovědí na otevřené otázky jsem vybrala ty, které se týkaly „dvojčectví“ a nejčastěji objeované. Rozhovory jsem vyhodnocovala metodou prostého výčtu.

4 VÝSLEDKY VÝZKUMU

4.1 Vyhodnocení výzkumu – dotazníky

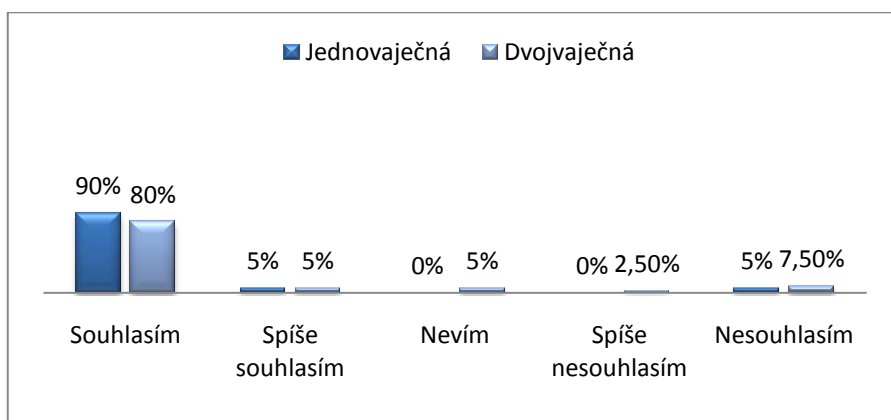
Jak už jsem uvedla výše, dotazník obsahuje tři části. První část jsou demografické údaje, kterým se věnuji v popisu výzkumného vzorku. Druhá část jsou uzavřené otázky, kdy respondent vybírá z pěti možností (souhlasím, spíše souhlasím, nevím, spíše nesouhlasím a nesouhlasím) na daná tvrzení. Tyto uzavřené otázky (tvrzení) jsem si rozdělila do šesti oblastí. A to **škola a kroužky, volný čas, rodiče, sourozenci, přátelé a okolí, ostatní**. Každá oblast obsahuje různý počet otázek. Součástí druhé části jsou také odpovědi, vadilo mi to a nevadilo mi to, vztahující se k odpovědím na daná tvrzení. Třetí část obsahuje otevřené otázky.

4.1.1 Uzavřené otázky

Oblast - Škola a kroužky

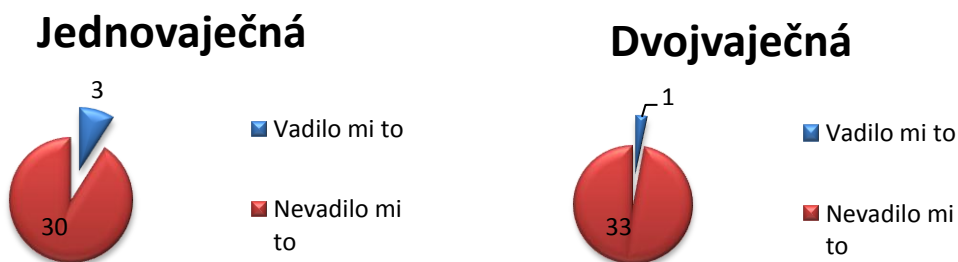
Do této oblasti spadají otázky 9, 10, 11, 13, 17, 18 a 19. Respondenti vybírali z 5 možností na tvrzení o škole, třídě, domácích úkolech a učitelích. A zároveň vybírali z možností, vadilo mi to a nevadilo mi to.

Tvrzení č. 9: Navštěvovali jsme stejnou základní školu (protože to tak chtěli rodiče).

Graf 6. Návštěvnost stejné základní školy

Na toto tvrzení odpovědělo souhlasně 90 % jednovaječných a 80 % dvojevaječných dvojčat. Shodně po 5 % obě dvojčata odpověděla, že spíše souhlasí. Stejně jako dvojevaječná dvojčata odpověděla, že neví. Spíše nesouhlasilo jen 2,5 % dvojevaječných dvojčat. A nesouhlasilo 7,5 % dvojčat Dvojevaječných a 5 % dvojčat jednovaječných.

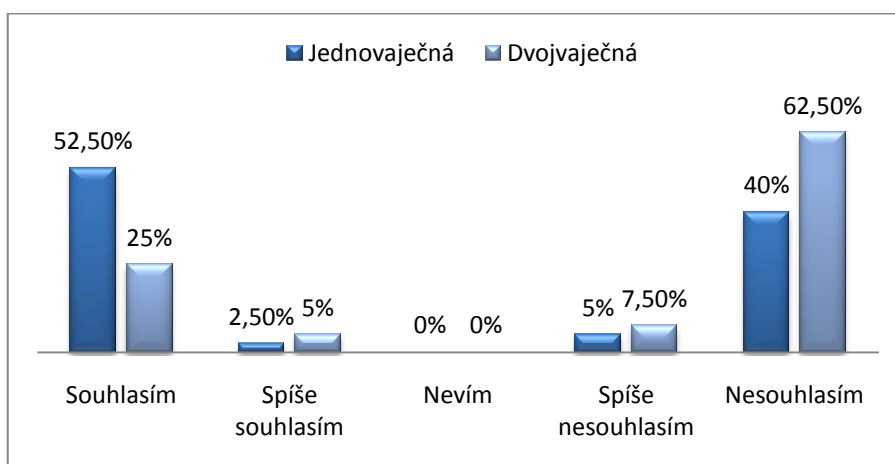

Graf 8. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 9

Graf 7. Reakce dvojevaječných dvojčat na tvrzení č. 9

Tato skutečnost vadila 3 respondentům z jednovaječných dvojčat a 1 respondentovi z dvojevaječných dvojčat. Třiceti jednovaječným a třiatřiceti dvojevaječným dvojčatům to nevadilo.

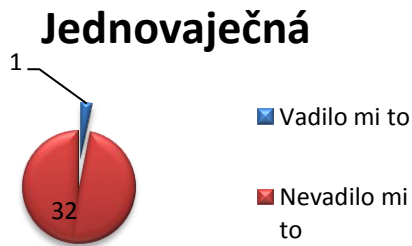
Tvrzení č. 10: Navštěvovali jsme stejnou střední školu (protože to tak chtěli rodiče).

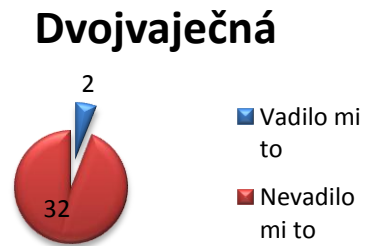
Graf 9. Návštěvnost stejné střední školy

Souhlasně na toto tvrzení odpovědělo 52,5 % jednovaječných dvojčat a jen 25 % dvojčat dvojevaječných. Nesouhlasně 62,5 % dvojčat dvojevaječných a 40 % dvojčat jednovaječ-

ných. Dvojčata jednovaječná také odpověděla ve 2,5 %, že spíše souhlasí a v 5 %, že spíše nesouhlasí. Dvojčata dvojvaječná odpověděla v 5 %, že spíše souhlasí a v 7,5 %, že spíše nesouhlasí. Odpověď, nevím, nevybrali žádní respondenti.

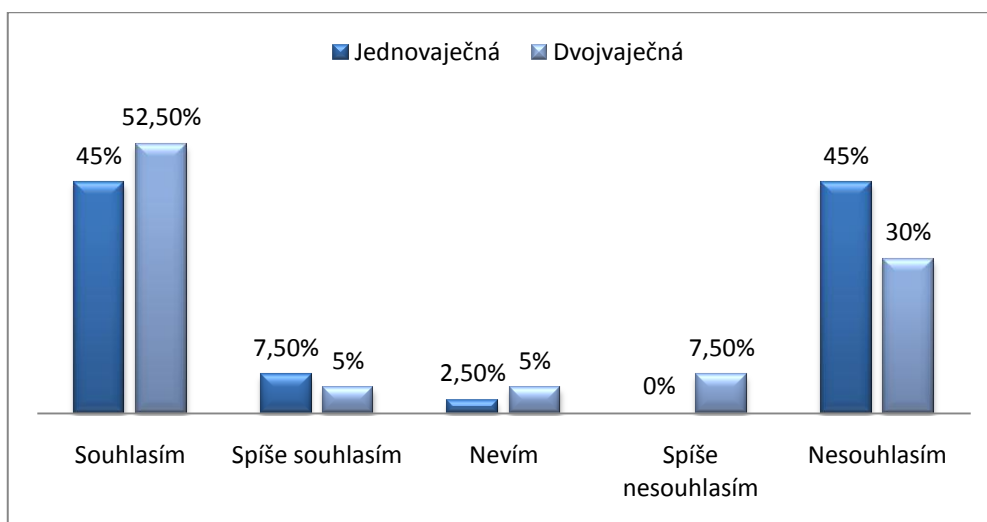
Graf 10. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 10

Graf 11. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 10

Z jednovaječných dvojčat toto vadilo jednomu respondentovi a z dvojvaječných dvojčat dvěma. Nevadilo to shodně 32 respondentům z obou typů dvojčat.

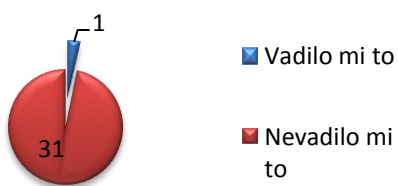
Tvrzení č. 11: Navštěvovali jsme stejnou třídu (protože to tak chtěli rodiče).

Graf 12. Návštěvnost stejné třídy

S tímto tvrzením shodně souhlasilo a nesouhlasilo 45 % jednovaječných dvojčat. U dvojčat dvojjaječných byl větší rozdíl, souhlasně odpovědělo 52,5 % a nesouhlasně 30 %. Spíše souhlasilo 7,5 % jednovaječných dvojčat a 5 % dvojjaječných dvojčat. Spíše nesouhlasilo 7,5 % dvojjaječných dvojčat. Jednovaječná dvojčata tuto možnost nevybrala ani jednou. Nevědělo 5 % dvojčat dvojjaječných a o polovinu méně 2,5 % dvojčat jednovaječných.

Jednovaječná

Graf 14. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 11

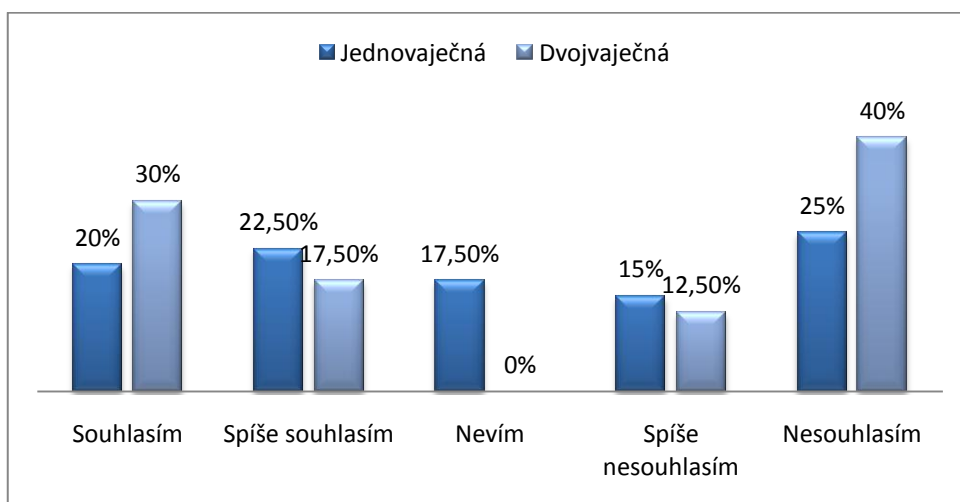
Dvojjaječná

Graf 13. Reakce dvojjaječných dvojčat na tvrzení č. 11

Shodně v obou případech tato skutečnost vadila jednomu dvojčeti jednovaječnému i dvojjaječnému a 31 dvojčat jednovaječných i dvojjaječných vybralo možnost, nevadilo mi to.

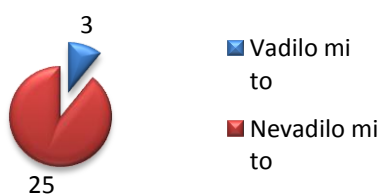
Tvrzení č. 13: Domácí úkoly jsme dělali společně (protože to tak rodiče chtěli).

Graf 15. Společné úkoly dvojčat

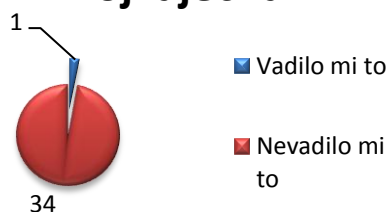
S tímto tvrzením souhlasilo 20 % jednovaječných dvojčat a 30 % dvojvaječných dvojčat. Nesouhlasilo 25 % dvojčat jednovaječných a 40 % dvojčat dvojvaječných. Spíše souhlasilo 22,5 % a spíše nesouhlasilo 15 % jednovaječných dvojčat. U dvojčat dvojvaječných to bylo méně, 17,5 % spíše souhlasilo a 12,5 % spíše nesouhlasilo. Odpověď, nevím, zahrlo 17,5 % jednovaječných dvojčat. Dvojčata dvojvaječná tuto odpověď nevyužila.

Jednovaječná

Graf 17. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 13

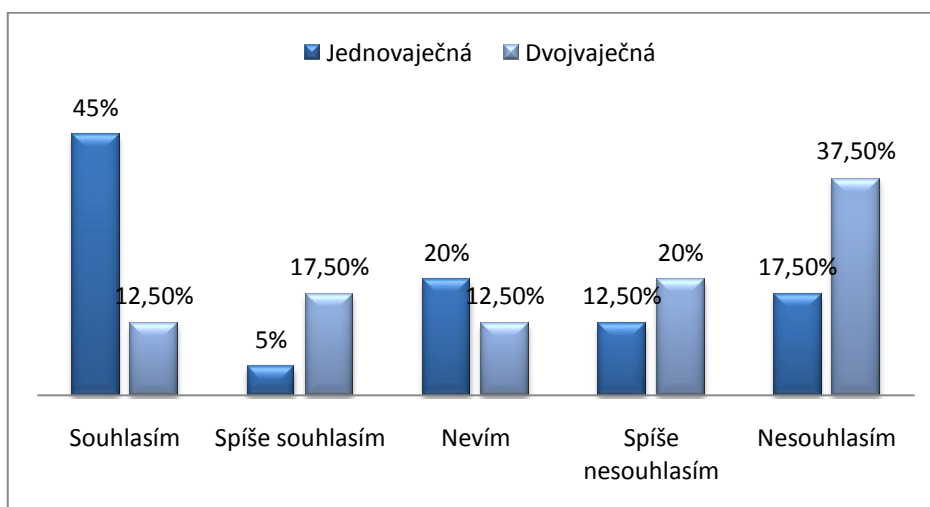
Dvojvaječná

Graf 16. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 13

Vadilo to 3 respondentům z jednovaječných dvojčat a 1 respondentovi z dvojčat dvojvaječných. Nevadilo to 25 jednovaječným dvojčatům a 34 dvojvaječným dvojčatům.

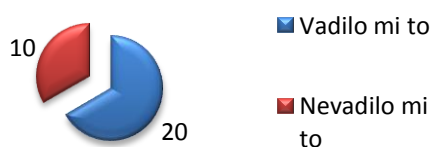
Tvrzení č. 17: Učitelé mě srovnávali s dvojčetem a ne s ostatními spolužáky.

Graf 18. Srovnávání dvojčat učitelů

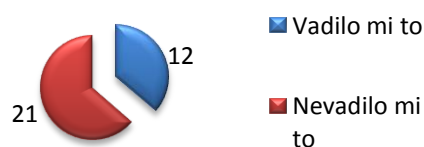
Na tvrzení č. 17 odpověděla jednovaječná a dvojevaječná dvojčata různě. Zatímco souhlasilo 45 % jednovaječných dvojčat, dvojčata dvojevaječná odpovídala častěji nesouhlasně a to v 37,5 %. Souhlasilo jen 12,5 % dvojevaječných dvojčat a nesouhlasnou odpověď vybralo 17,5 % jednovaječných dvojčat. V 5 % spíše souhlasilo a v 12,5 % spíše nesouhlasilo jednovaječných dvojčat. Dvojevaječná dvojčata odpověděla, že spíše souhlasí v 17,5 % a spíše nesouhlasí v 20 %. Odpověď, nevím, označilo 20 % jednovaječných dvojčat a 12,5 % dvojčat dvojevaječných.

Jednovaječná

Graf 19. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 17

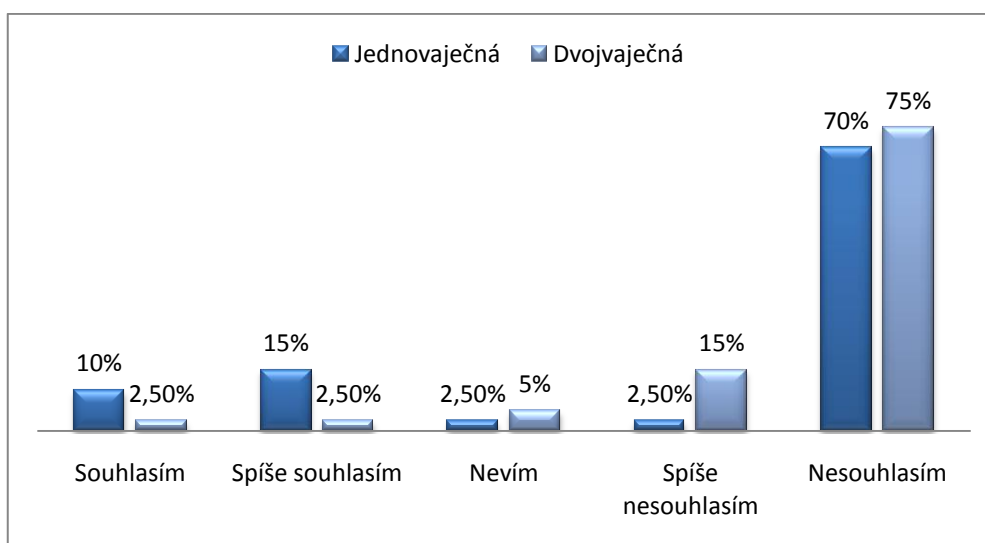
Dvojevaječná

Graf 20. Reakce dvojevaječných dvojčat na tvrzení č. 17

Tato skutečnost vadila 20 jednovaječným dvojčatům a 12 jednovaječným dvojčatům. Nevadila 10 jednovaječným a 21 dvojevaječným dvojčatům.

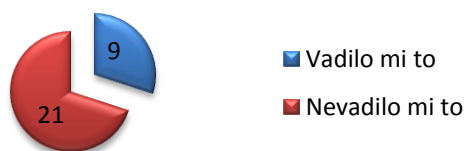
Tvrzení č. 18: Učitelé nás vyvolávali k tabuli společně.

Graf 21. Společné vyvolávání dvojčat k tabuli

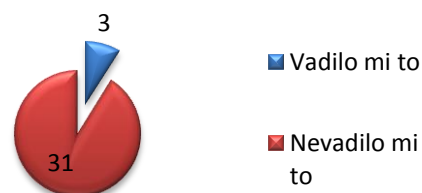
S tímto tvrzením dvojčata ve velké míře nesouhlasila a to v 70 % dvojčata jednovaječná a v 75 % dvojčata dvojevaječná. Souhlasilo jen 10 % jednovaječných dvojčat a 2,5 % dvojevaječných dvojčat. Spíše souhlasilo 15 % jednovaječných dvojčat a opět jen 2,5 % dvojevaječných dvojčat. Spíše nesouhlasilo 2,5 % jednovaječných dvojčat a 15 % dvojčat dvojevaječných. Odpověď, nevím, zahrlo 5 % dvojevaječných dvojčat a 2,5 % jednovaječných dvojčat.

Jednovaječná

Graf 23. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 18

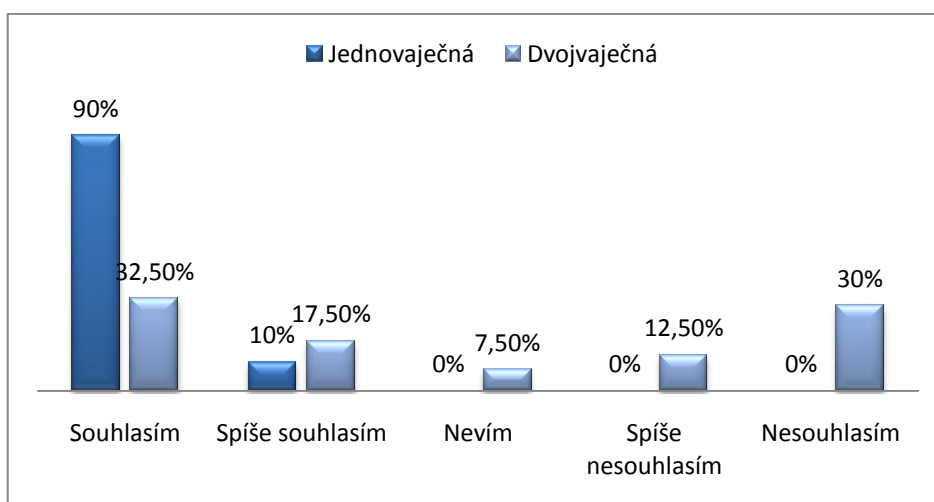
Dvojevaječná

Graf 22. Reakce dvojevaječných dvojčat na tvrzení č. 18

Vadilo to 9 jednovaječným dvojčatům a 3 dvojevaječným. Nevadilo to 21 jednovaječným a 31 dvojevaječným dvojčatům.

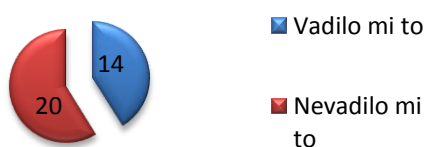
Tvrzení č. 19: Učitelé si nás pletli.

Graf 24. Učitelé si dvojčata pletli

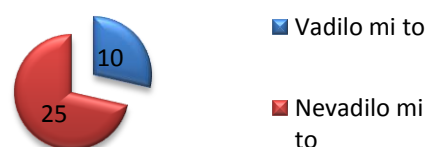
S tvrzením č. 19 souhlasilo 90 % jednovaječných a jen 32,5 % dvojvaječných dvojčat. Spíše souhlasilo 10 % jednovaječných a 17,5 % dvojvaječných dvojčat. Dvojvaječná dvojčata také odpověděla v 7,5 %, že neví. V 12,5 %, že spíše nesouhlasí a v 30 %, že nesouhlasí. Jednovaječná dvojčata odpovědi, nevím, spíše nesouhlasím a nesouhlasím, nezatrhla.

Jednovaječná

Graf 26. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 19

Dvojvaječná

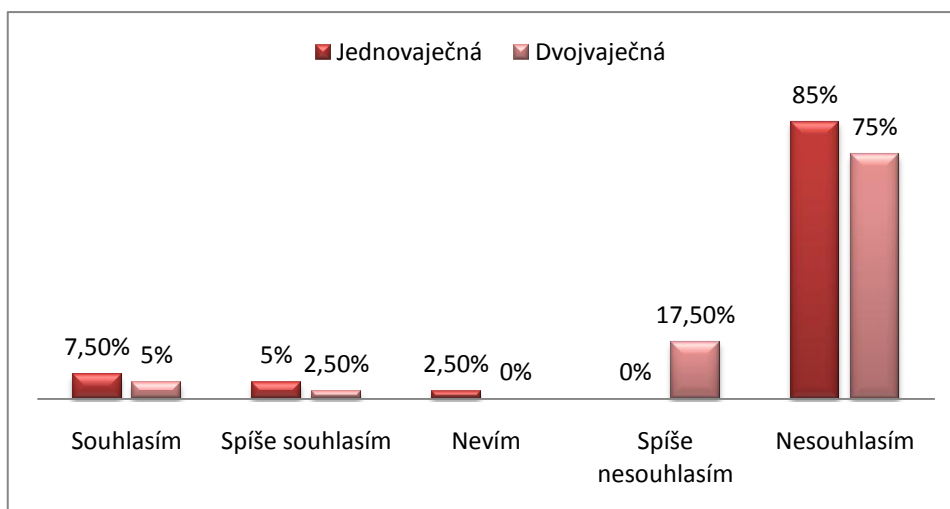
Graf 25. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 19

Tato skutečnost vadila jen 14 respondentům z jednovaječných dvojčat a 10 respondentům z dvojvaječných dvojčat. Nevadila 20 jednovaječným dvojčatům a 25 dvojvaječným dvojčatům.

Oblast - Volný čas

Do této oblasti spadají otázky 8, 12, 14, 15 a 16. Respondenti vybírali opět z 5 možností na tvrzení o prázdninách, kroužkách a volném čase. Opět vybírali z možností, vadilo mi to a nevadilo mi to.

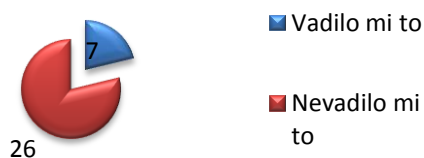
Tvrzení č. 8: Rodiče nás poslali na prázdniny každého/každou jinam.

Graf 27. Nespolečné prázdniny dvojčat

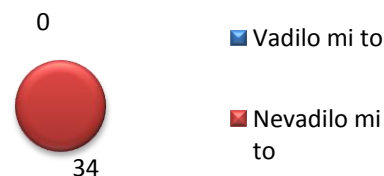
S tímto tvrzením ve velké míře nesouhlasila ani jednovaječná ani dvojvaječná dvojčata. A to v 85 % jednovaječná a v 75 % dvojvaječná dvojčata. Spíše nesouhlasilo 17,5 % dvojvaječných dvojčat, dvojčata jednovaječná tuto možnost nevybrala v žádném případě. Souhlasilo 7,5 % jednovaječných dvojčat a 5 % dvojvaječných dvojčat. Spíše souhlasilo 5 % jednovaječných a 2,5 % dvojvaječných dvojčat. Odpověď, nevím, zvolilo jen 2,5 % jednovaječných dvojčat.

Jednovaječná

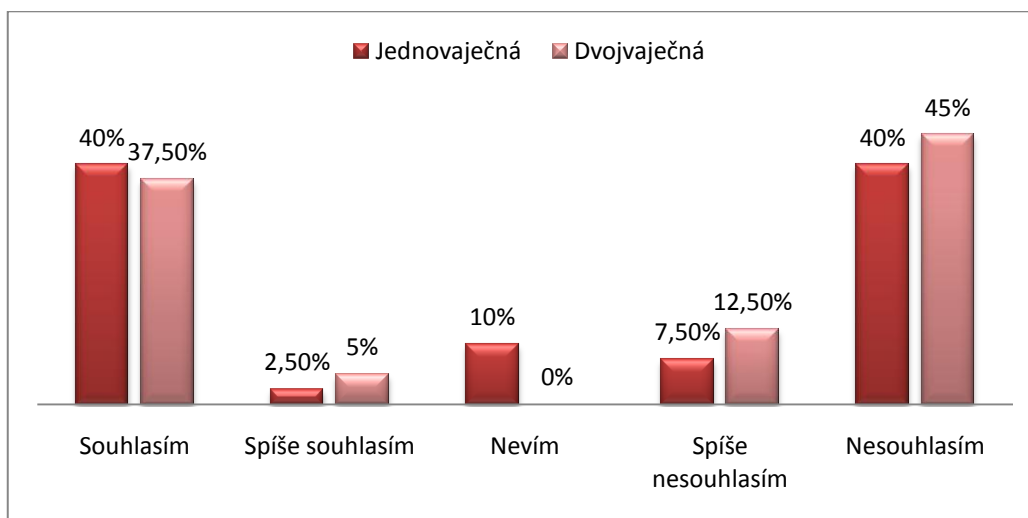
Graf 29. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 8

Dvojvaječná

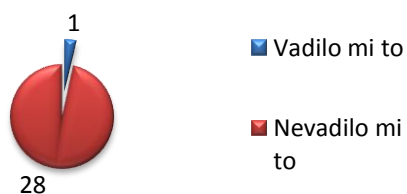
Graf 28. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 8

Dvojvaječná dvojčata vybrala ve všech případech možnost, nevadilo mi to. Jednovaječným dvojčatům to v 7 případech vadilo, v 26 nevadilo.

Tvrzení č. 12: Navštěvovali jsme stejné kroužky (protože to tak chtěli rodiče).

Graf 30. Stejně kroužky dvojčat

U tvrzení č. 12 souhlasilo a nesouhlasilo stejné procento jednovaječných dvojčat a to 40 %. U dvojčat dvojvaječných je mírný rozdíl. Souhlasilo 37,5 % a nesouhlasilo 45 %. Spíše souhlasilo 2,5 % a spíše nesouhlasilo 7,5 % jednovaječných dvojčat. Dvojčata dvojvaječná spíše souhlasila v 5 % a spíše nesouhlasila v 12,5 %. Odpověď, nevím, zahrlo jen 10 % jednovaječných dvojčat.

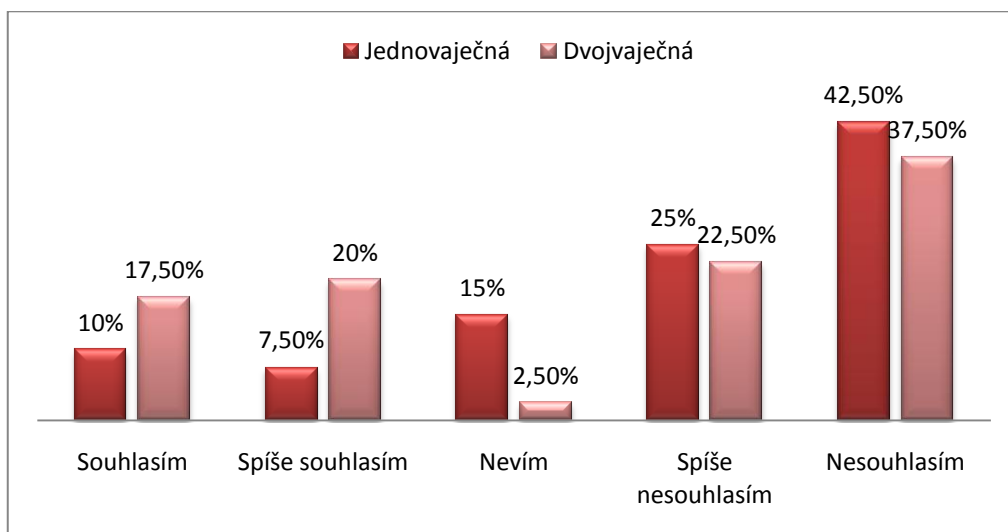
Jednovaječná

Graf 31. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 12

Dvojvaječná

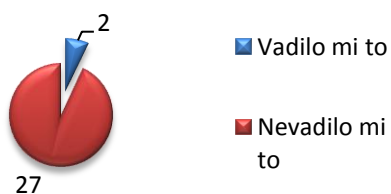
Graf 32. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 12

Toto opět nevadilo nikomu z dvojvaječných respondentů. U dvojčat jednovaječných odpovědělo, vadilo mi to, jen 1 dvojče jednovaječné. Nevadilo to 28 jednovaječným dvojčatům.

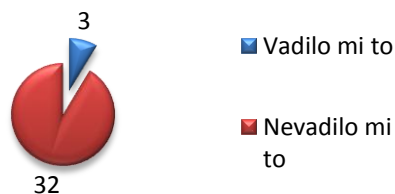
Tvrzení č. 14: Museli jsme trávit volný čas společně (protože to tak chtěli rodiče).

Graf 33. Společně trávený čas, kvůli rodičům

Na toto tvrzení odpovědělo nesouhlasně 42,5 % jednovaječných a 37,5 % dvojvaječných dvojčat. Spíše nesouhlasilo 25 % jednovaječných a 22,5 % dvojvaječných dvojčat. Souhlasilo jen 10 % jednovaječných a 17,5 % dvojvaječných dvojčat. Spíše souhlasilo 7,5 % jednovaječných a 20 % dvojvaječných dvojčat. Odpověď, nevím, zahrlo 15 % jednovaječných a jen 2,5 % dvojvaječných dvojčat.

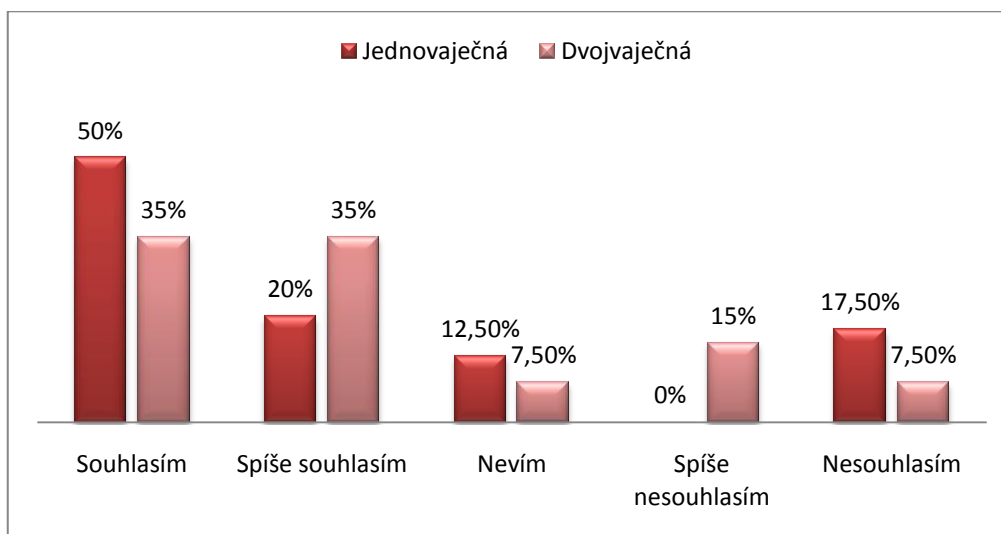
Jednovaječná

Graf 35. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 14

Dvojvaječná

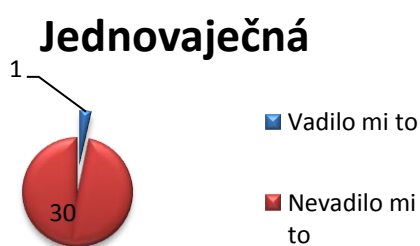
Graf 34. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 14

Tato skutečnost vadila jen 2 jednovaječným a 3 dvojvaječným dvojčatům. Nevadila 27 jednovaječným a 32 dvojvaječným dvojčatům.

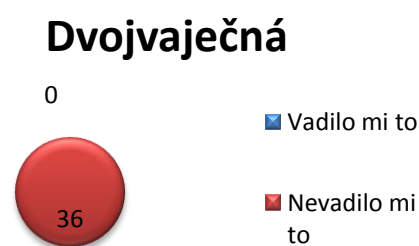
Tvrzení č. 15: Trávili jsme volný čas společně (protože jsme to tak sami chtěli).

Graf 36. Společně trávený čas, z vlastní vůle dvojčat

Na toto tvrzení odpovědělo souhlasně 50 % jednovaječných dvojčat, odpověď, spíše souhlasím, zvolilo 20 %. Shodně odpovědělo, souhlasím a spíše souhlasím 35 % dvojvaječných dvojčat. Nesouhlasilo 17,5 % jednovaječných a 7,5 % dvojvaječných dvojčat. Odpověď, spíše nesouhlasím, zvolila jen dvojvaječná dvojčata a to v 15 %. Nevím, zaznamenalo 12,5 % jednovaječných a 7,5 % dvojvaječných dvojčat.

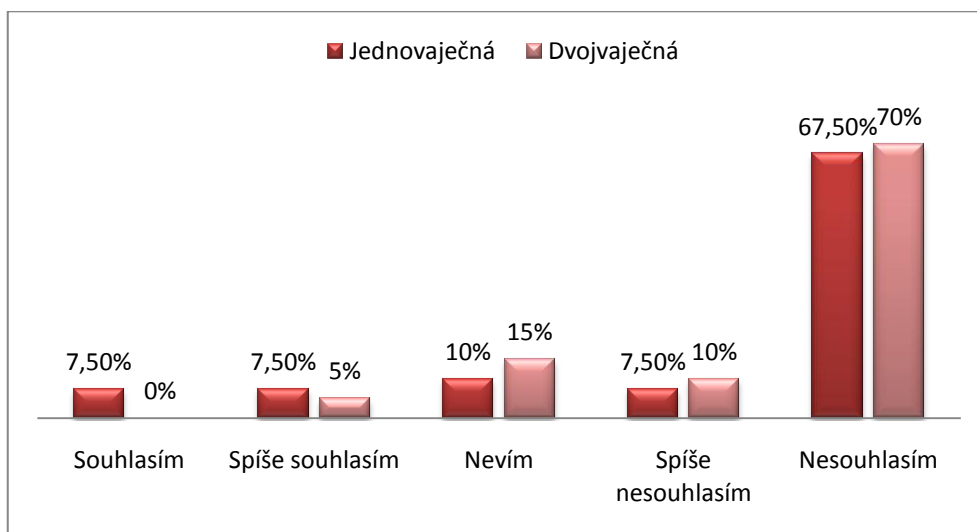
Graf 38. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 15

Graf 37. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 15

Tento stav nevadil nikomu z dvojvaječných dvojčat, nevadilo mi to, zaznamenalo 36 respondentů. U dvojčat jednovaječných tento stav vadil jednomu respondentovi a nevadil 30 respondentům.

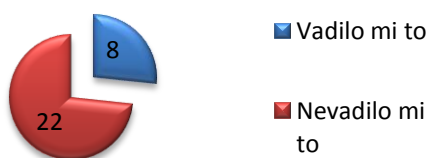
Tvrzení č. 16: Rodiče chtěli, abychom měli stejné přátele.

Graf 39. Stejní přátelé dvojčat

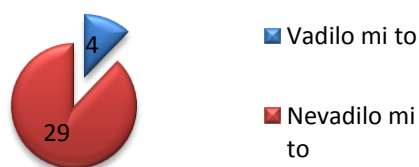
Na tvrzení č. 16 odpovědělo, nesouhlasím 67,5 % jednovaječných a 70 % dvojvaječných dvojčat. Spíše nesouhlasilo 7,5 % jednovaječných a 10 % dvojvaječných dvojčat. Odpověď nevím, zaznamenalo 10 % jednovaječných a 15 % dvojvaječných dvojčat. Spíše souhlasilo 7,5 % jednovaječných dvojčat a 5 % dvojčat dvojvaječných. Souhlasilo jen 7,5 % dvojčat jednovaječných.

Jednovaječná

Graf 41. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 16

Dvojvaječná

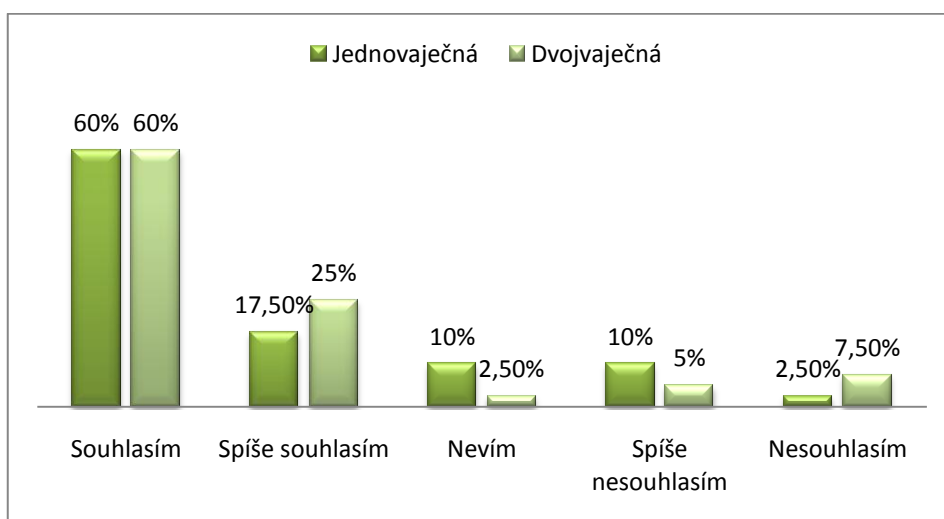
Graf 40. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 16

Vadilo to 8 jednovaječným dvojčatům a 4 dvojvaječným dvojčatům. Nevadilo to 22 jednovaječným a 29 dvojvaječným dvojčatům.

Oblast - Rodiče

Do této oblasti spadají otázky 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 a 22. Respondenti vybírali z 5 možností na tvrzení o oblečení, o společné chvále a trestání, o hračkách a o chování rodičů k dvojčatům. Na výběr měli i z možností, vadilo mi to, nevadilo mi to.

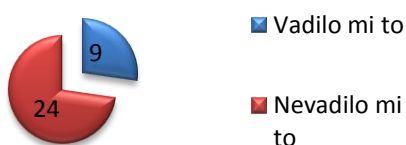
Tvrzení č. 1: Rodiče mezi námi nedělali rozdíly.

Graf 42. Rozdíly u dvojčat

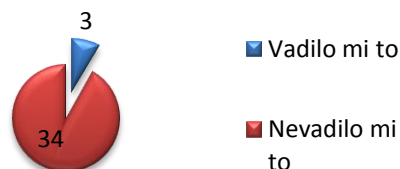
Na toto tvrzení odpovědělo shodně souhlasně 60 % všech dvojčat. Spíše souhlasilo 17,5 % jednovaječných a 25 % dvojvaječných dvojčat. Odpověď nevím, zaznamenalo 10 % jednovaječných a 2,5 % dvojvaječných dvojčat. Dvojčata jednovaječná dále zatrhla odpověď, spíše nesouhlasím v 10 % a nesouhlasím v 2,5 %. Dvojčata dvojvaječná, spíše nesouhlasím v 5 % a nesouhlasím v 7,5 %.

Jednovaječná

Graf 43. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 1

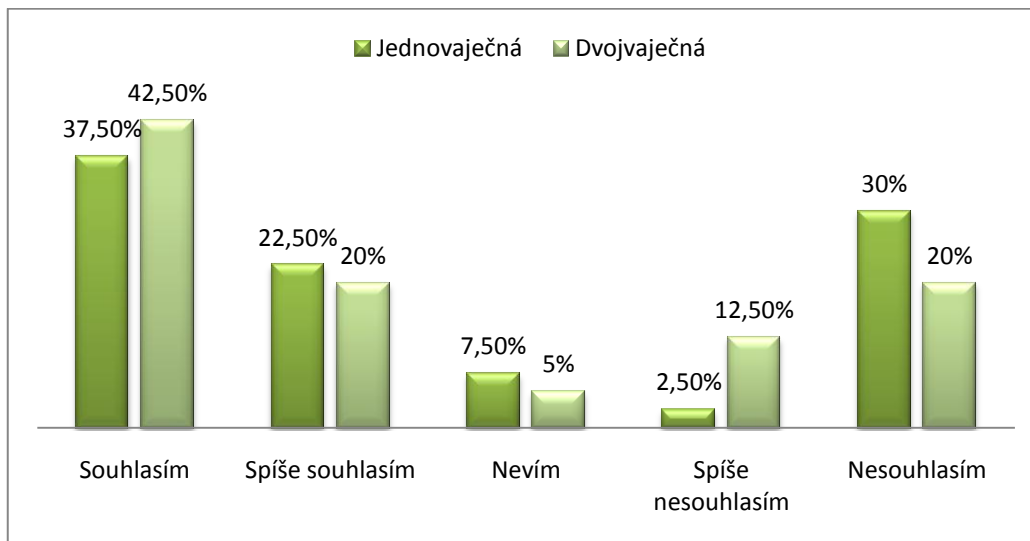
Dvojvaječná

Graf 44. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 1

Tato skutečnost vadila 9 a nevadila 24 jednovaječným dvojčatům. Dvojvaječným dvojčatům vadila ve 3 případech a nevadila v 34 případech.

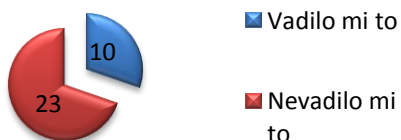
Tvrzení č. 2: Rodiče nás nutili oblékat se stejně.

Graf 45. Stejně oblékání dvojčat

Na tvrzení č. 2 odpovědělo souhlasně 37,5 % jednovaječných a 42,5 % dvojvaječných dvojčat. Nesouhlasilo 30 % jednovaječných a 20 % dvojvaječných dvojčat. Spíše souhlasilo 22,5 % jednovaječných a 20 % dvojvaječných dvojčat. Odpověď nevím, zahrlo 7,5 % jednovaječných dvojčat a 5 % dvojčat dvojvaječných. Spíše nesouhlasilo jen 2,5 % jednovaječných dvojčat a 12,5 % dvojvaječných dvojčat.

Jednovaječná

Graf 47. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 2

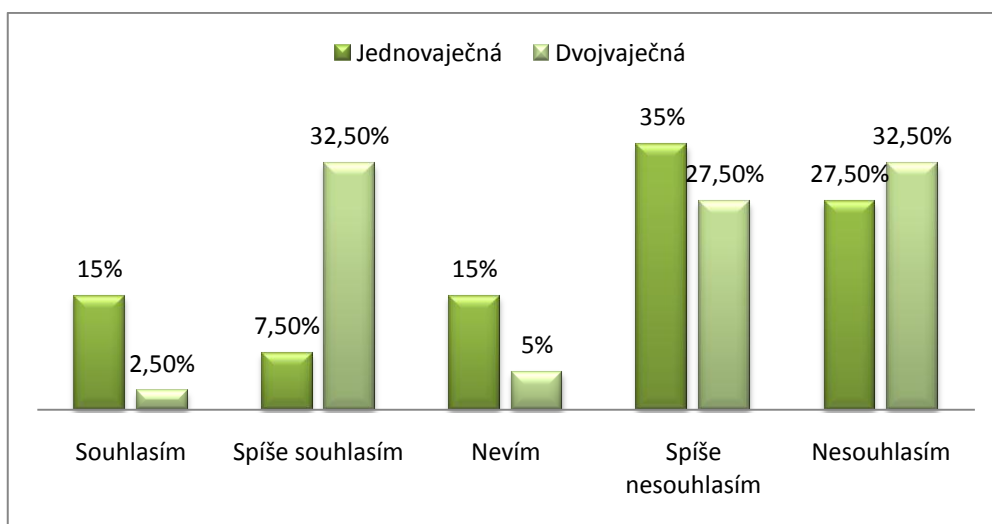
Dvojvaječná

Graf 46. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 2

Tato skutečnost vadila 10 a nevadila 23 jednovaječným dvojčatům. A vadila 14 a nevadila 22 dvojvaječným dvojčatům.

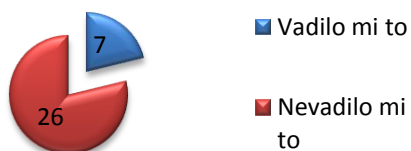
Tvrzení č. 3: Rodiče nás chválili a trestali společně, i když jeden/jedna z nás byl/a na vině více.

Graf 48. Stejně chválení a trestání

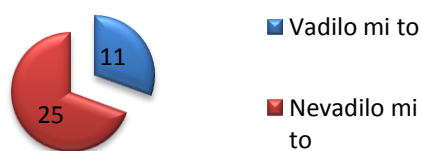
S tímto tvrzením shodně nesouhlasilo a spíše souhlasilo v 32,5 % dvojvaječných dvojčat. Dvojčata jednovaječná nesouhlasila v 27,5 % a spíše souhlasila jen v 7,5 %. Spíše nesouhlasilo 35 % jednovaječných a 27,5 % dvojvaječných dvojčat. Odpověď, souhlasím a nevím, označilo shodně 15 % jednovaječných dvojčat. Dvojčata dvojvaječná zaznamenala odpověď, souhlasím jen v 2,5 % a nevím v 5 %.

Jednovaječná

Graf 50. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 3

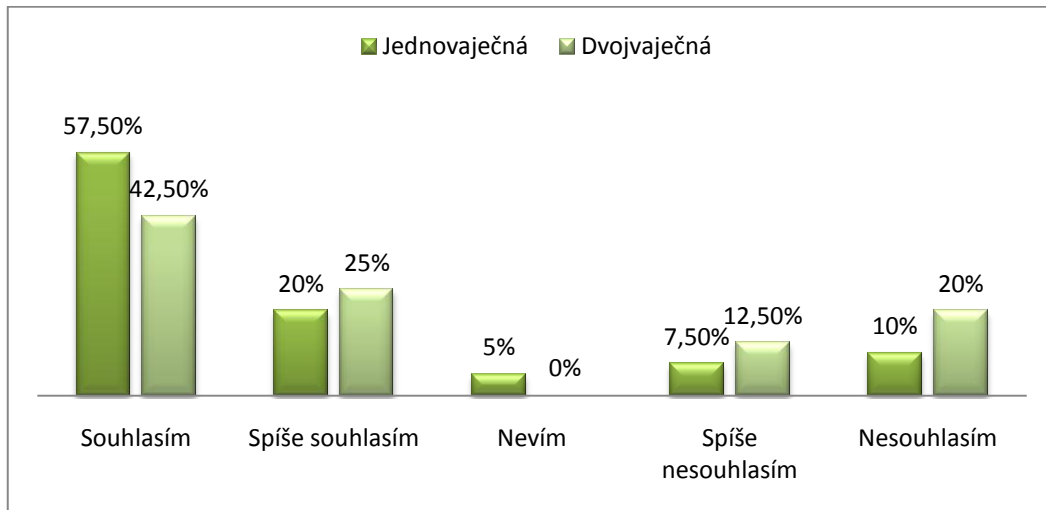
Dvojvaječná

Graf 49. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 3

Vadilo to 7 a nevadilo 26 jednovaječným dvojčatům. A vadilo 11 a nevadilo 25 dvojvaječným dvojčatům.

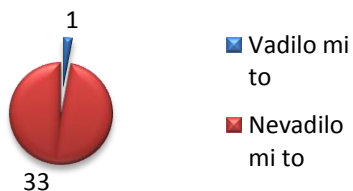
Tvrzení č. 4: Rodiče nám kupovali stejné hračky.

Graf 51. Nakupování stejných hraček dvojčatům

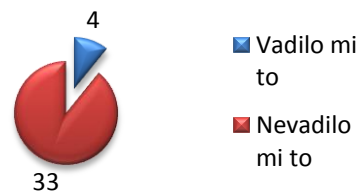
Souhlasně odpovědělo 57,5 % jednovaječných dvojčat a 42,5 % dvojčat dvojvaječných. Spíše souhlasilo 20 % jednovaječných a 25 % dvojvaječných dvojčat. Nevím, zahrlo jen 5 % dvojčat jednovaječných. Odpovědi, spíše souhlasím v 7,5 % a nesouhlasím v 10 %, znamenala jednovaječná dvojčata. Dvojvaječná dvojčata spíše souhlasila v 12,5 % a nesouhlasila v 20 %.

Jednovaječná

Graf 53. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 4

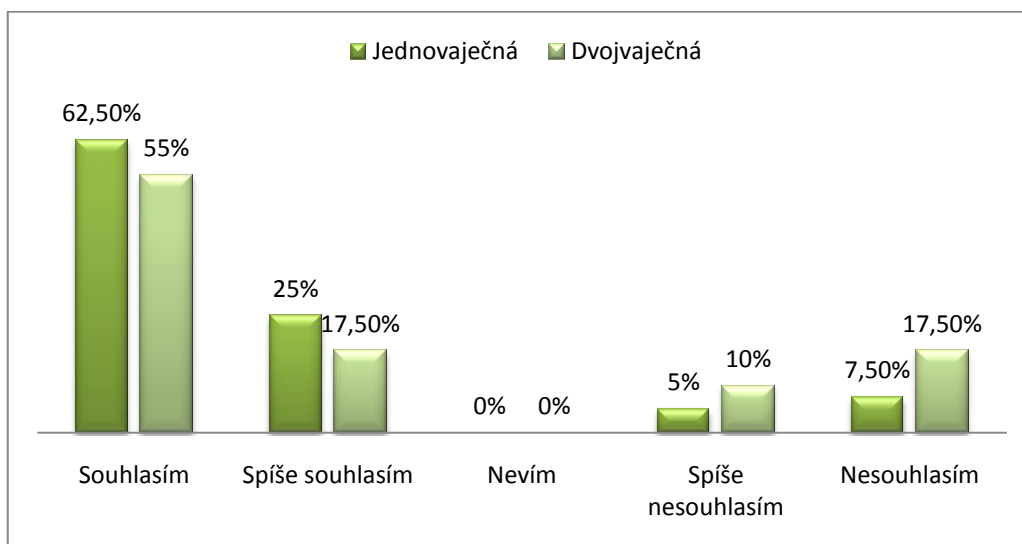
Dvojvaječná

Graf 52. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 4

Odpovědi, nevadilo mi to, zaznamenalo stejně jednovaječných i dvojvaječných dvojčat a to 33. Vadilo to 1 dvojčeti jednovaječnému a 4 dvojčatům dvojvaječným.

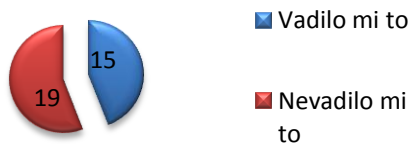
Tvrzení č. 5: Rodiče nám kupovali stejné oblečení.

Graf 54. Nakupování stejného oblečení dvojčatům

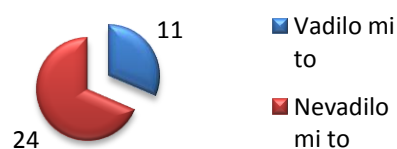
Na toto tvrzení souhlasně odpovědělo 62,5 % jednovaječných a 55 % dvojvaječných dvojčat. Spíše nesouhlasilo 25 % jednovaječných dvojčat a 17,5 % dvojčat dvojvaječných. Odpovědi, spíše nesouhlasím, vybralo 5 % respondentů jednovaječných a 10 % respondentů dvojvaječných. Nesouhlasilo 7,5 % jednovaječných a 17,5 % dvojvaječných dvojčat. Odpověď, nevím, zaznamenána nebyla ani jednou.

Jednovaječná

Graf 56. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 4

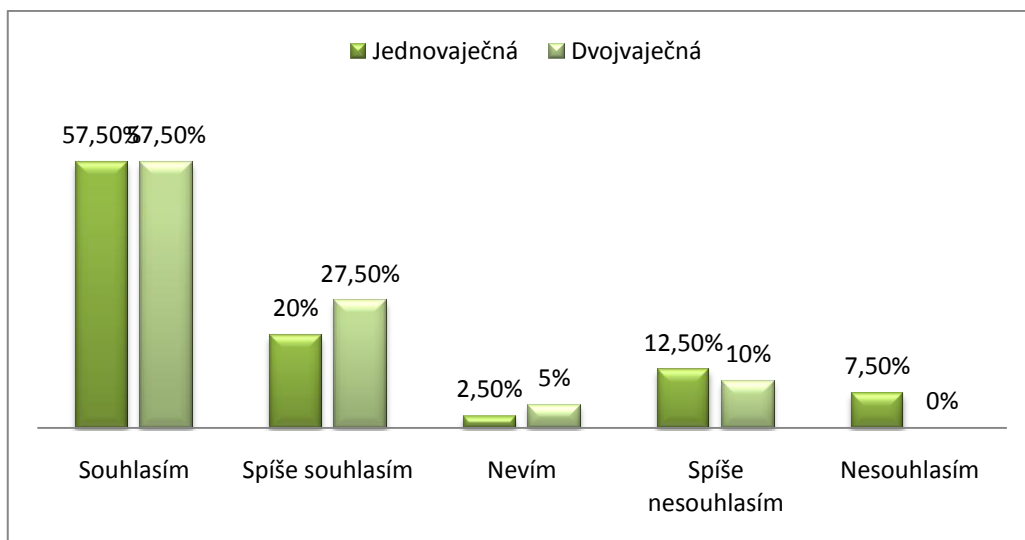
Dvojvaječná

Graf 55. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 5

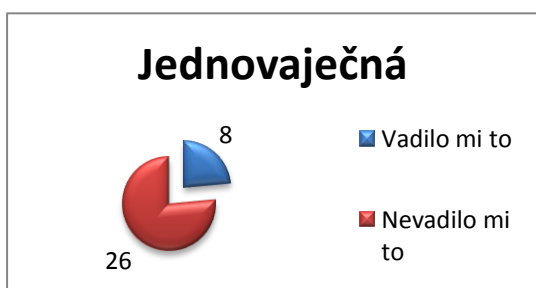
Tato skutečnost vadila 15 jednovaječným dvojčatům a nevadila 19. Dvojvaječná dvojčata odpověděla, vadilo mi to, v 11 případech a nevadilo mi to, v 24 případech.

Tvrzení č. 6: Rodiče nás brali jako samostatné jedince.

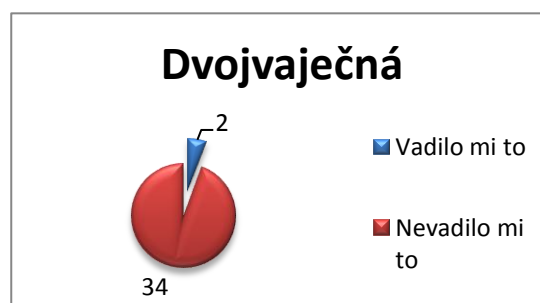

Graf 57. Rodiče brali dvojčata jako samostatné jedince

Na tvrzení č. 6 odpovědělo shodně souhlasně 57,5 % všech dvojčat. Spíše souhlasilo 20 % jednovaječných a 27,5 % dvojvaječných dvojčat. Spíše nesouhlasilo 12,5 % jednovaječných a 10 % dvojvaječných dvojčat. Odpověď, nevím, zahrlo jen 2,5 % jednovaječných a 5 % dvojvaječných dvojčat. Nesouhlasím, vybralo pouze 7,5 % dvojčat jednovaječných.

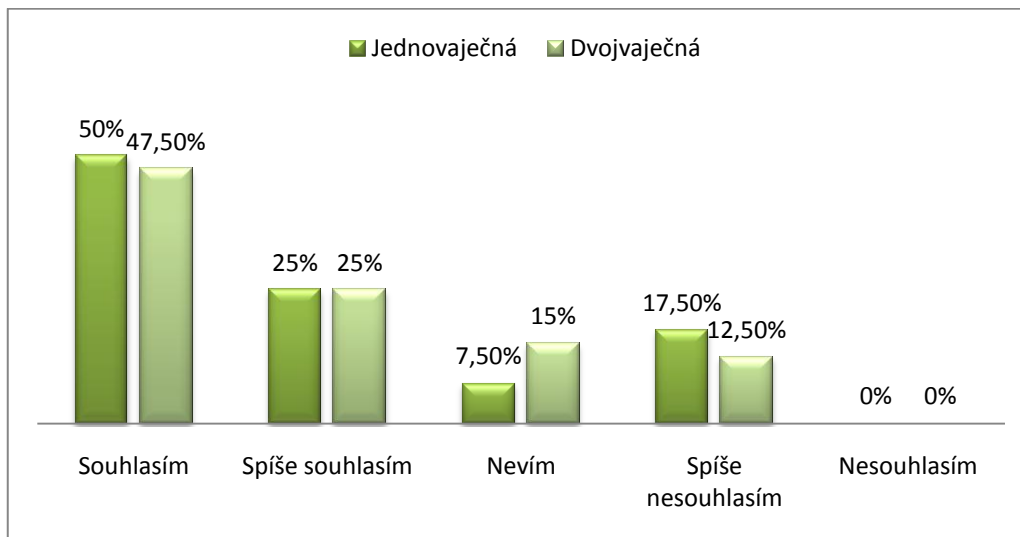
Graf 59. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 6

Graf 58. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 6

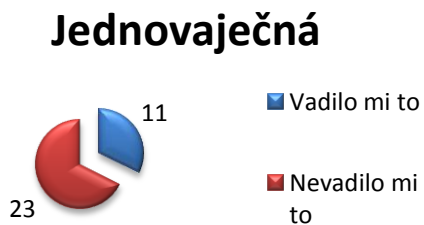
Tento jev vadil 8 a nevadil 26 jednovaječným dvojčatům. Dvojvaječná dvojčata častěji odpověděla, nevadilo mi to, v 34 případech, odpověď, vadilo mi to, byla označena 2x.

Tvrzení č. 7: Byli jsme stejně oblíbení u rodičů.

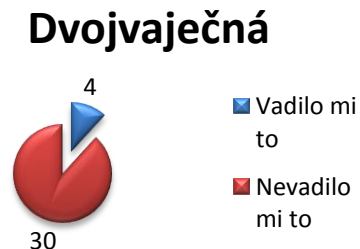

Graf 61. Oblíbenost dvojčat u rodičů

Na tvrzení č. 7 odpovědělo souhlasně 50 % jednovaječných a 47,5 % dvojvaječných dvojčat. Spíše souhlasilo shodně 25 % jednovaječných i dvojvaječných dvojčat. Odpověď, nevím, označilo 7,5 % jednovaječných a 15 % dvojvaječných dvojčat. Spíše nesouhlasilo 17,5 % jednovaječných dvojčat a 12,5 % dvojčat dvojvaječných. Odpověď, nesouhlasím, neoznačil nikdo.

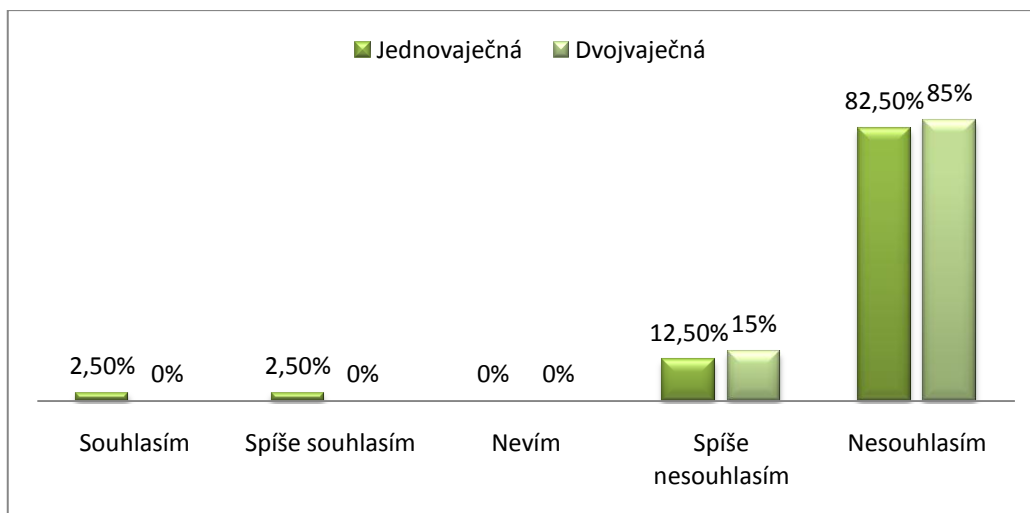
Graf 63. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 7

Graf 62. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 7

Ve většině, případech, jim stav nevadil a to u jednovaječných, ve 23 případech a u dvojevaječných, ve 30 případech. Vadilo to pouze 11 jednovaječným dvojčatům a 4 dvojevaječným dvojčatům.

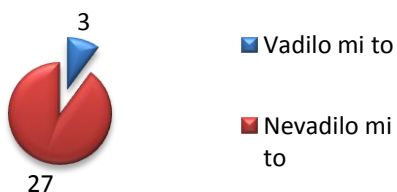
Tvrzení č. 22: Rodiče nás neoslovovali jmény, ale volali na nás dvojčata (popř. holky, kluci...).

Graf 65. Oslovování dvojčat

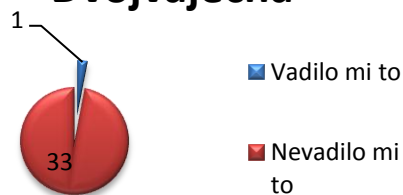
U tohoto tvrzení, ve velkém procentu, a to 82,5 % jednovaječných a 85 % dvojevaječných označila dvojčata, nesouhlasím. Spíše nesouhlasím, zaznamenalo 12,5 % jednovaječných a 15 % dvojevaječných dvojčat. Jednovaječná dvojčata odpověděla shodně po 2,5 % odpovědi, souhlasím a spíše souhlasím. Dvojevaječná dvojčata nezaznamenala odpovědi, souhlasím, spíše souhlasím ani nevím. Nevím, nezaznamenala ani dvojčata jednovaječná.

Jednovaječná

Graf 67. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 22

Dvojevaječná

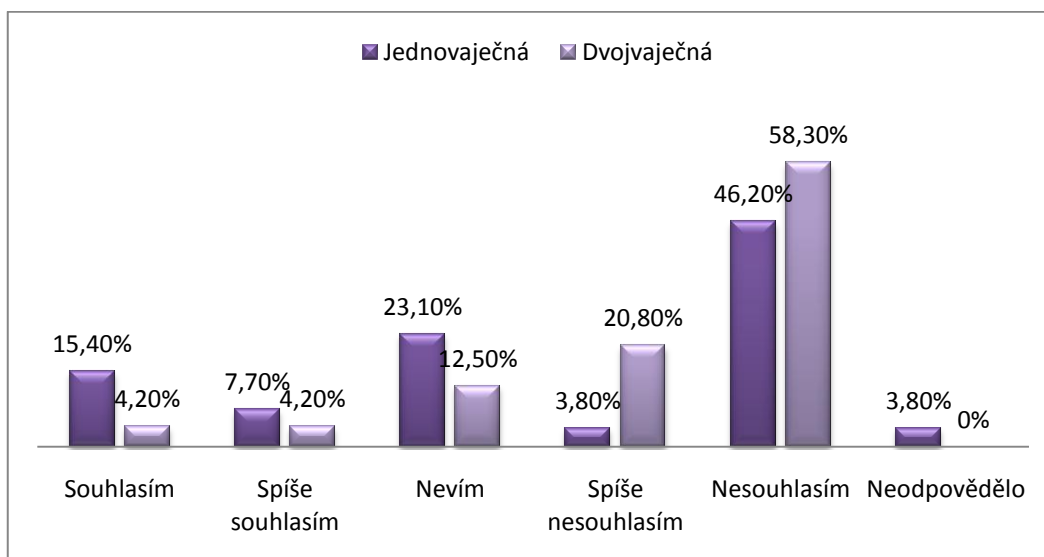
Graf 66. Reakce dvojevaječných dvojčat na tvrzení č. 22

Tento stav vadil třem respondentům z jednovaječných dvojčat a 1 z dvojevaječných dvojčat. Nevadilo to 27 jednovaječným dvojčatům a 33 dvojevaječným dvojčatům.

Oblast - Sourozenci

Do této oblasti spadají otázky 25, 26 a 28. Respondenti opět vybírali z 5 možností na tvrzení o sourozencích. Opět měli na výběr možnosti, vadilo mi to, nevadilo mi to.

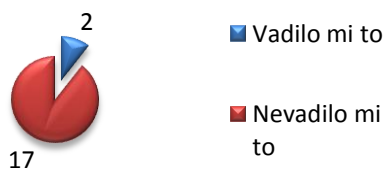
Tvrzení č. 25: Naši sourozenci nám záviděli, že jsme dva/dvě.

Graf 68. Závidění sourozenců

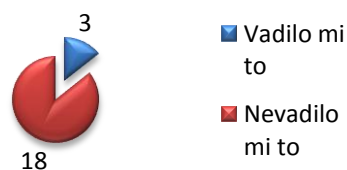
Na tvrzení č. 25 odpovědělo nesouhlasně 46,2 % jednovaječných a 58,3 % dvojevaječných dvojčat. Jednovaječná dvojčata dále odpovídala souhlasně v 15,4 %, spíše souhlasně v 7,7 %, spíše nesouhlasně v 3,8 % a nevím, zaznamenalo 23,1 %. Dvojevaječná dvojčata zahrkla, souhlasím v 4,2 %, spíše souhlasím také ve 4,2 %, spíše nesouhlasím v 20,8 % a nevím v 12,5 %. Na toto tvrzení neodpovědělo vůbec 3,8 % jednovaječných dvojčat.

Jednovaječná

Graf 69. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 25

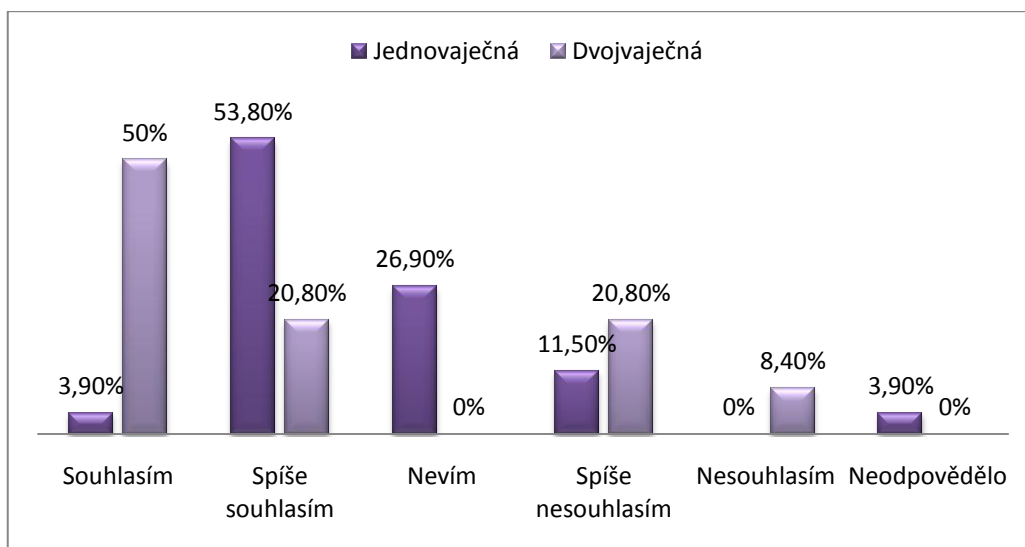
Dvojvaječná

Graf 70. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 25

Tato skutečnost vadila 2 dvojčatům jednovaječným a 3 dvojvaječným. Nevadila 17 jednovaječným a 18 dvojvaječným.

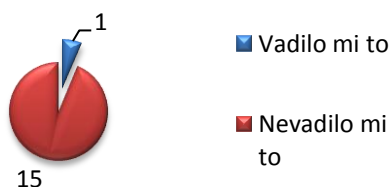
Tvrzení č. 26: Ostatní sourozenci byli vychováváni stejně, jak my.

Graf 71. Vychovávání ostatních sourozenců

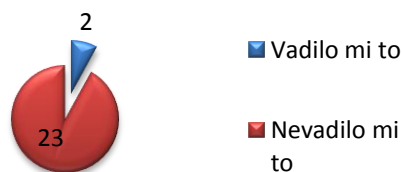
Na toto tvrzení odpovídala dvojčata odlišně. Zatímco dvojvaječná souhlasila v 50 %, jednovaječná jen spíše souhlasila v 53,8 %. Jednovaječná souhlasila v 3,9 % a dvojvaječná spíše souhlasila v 20,8 %. Odpověď, nevím, zaznamenala jen dvojčata jednovaječná v 26,9 %. Spíše nesouhlasilo 11,5 % jednovaječných dvojčat a 20,8 % dvojvaječných. Nesouhlasím, zadržela jen dvojčata dvojvaječná v 8,4 %. Neodpovědělo na toto tvrzení 3,9 % jednovaječných dvojčat.

Jednovaječná

Graf 72. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 26

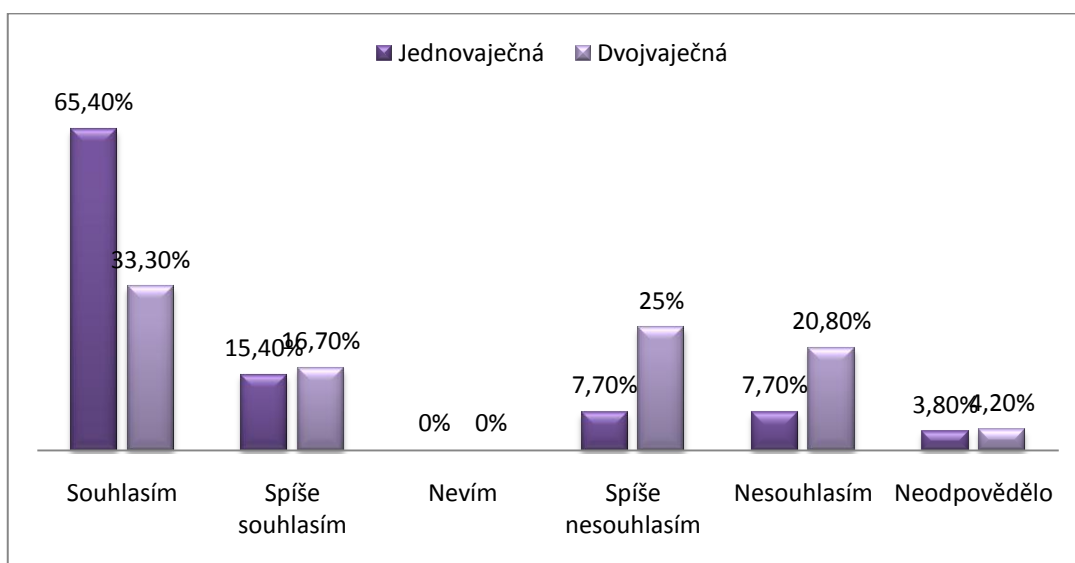
Dvojvaječná

Graf 73. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 26

Tento stav vadil 1 jednovaječnému dvojčeti a 2 dvojvaječným dvojčatům. Nevadilo 15 jednovaječným a 23 dvojvaječným dvojčatům.

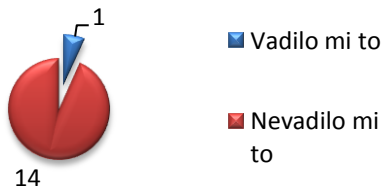
Tvrzení č. 28: S ostatními sourozenci mám stejný vztah, jako se svým dvojčetem.

Graf 74. Vztah s ostatními sourozenci

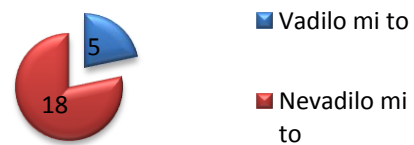
Souhlasilo 65,4 % jednovaječných dvojčat a jen 33,3 % dvojvaječných dvojčat. Spíše souhlasilo 15,4 % jednovaječných a 16,7 % dvojvaječných dvojčat. Odpovědi, spíše souhlasím a nesouhlasím, označila shodně po 7,7 % jednovaječná dvojčata. Dvojvaječná dvojčata spíše nesouhlasila v 25 % a nesouhlasila v 20,8 %. Odpověď, nevím, nebyla vybrána vůbec. Na toto tvrzení neodpovědělo 3,8 % jednovaječných a 4,2 % dvojvaječných dvojčat.

Jednovaječná

Graf 76. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 28

Dvojvaječná

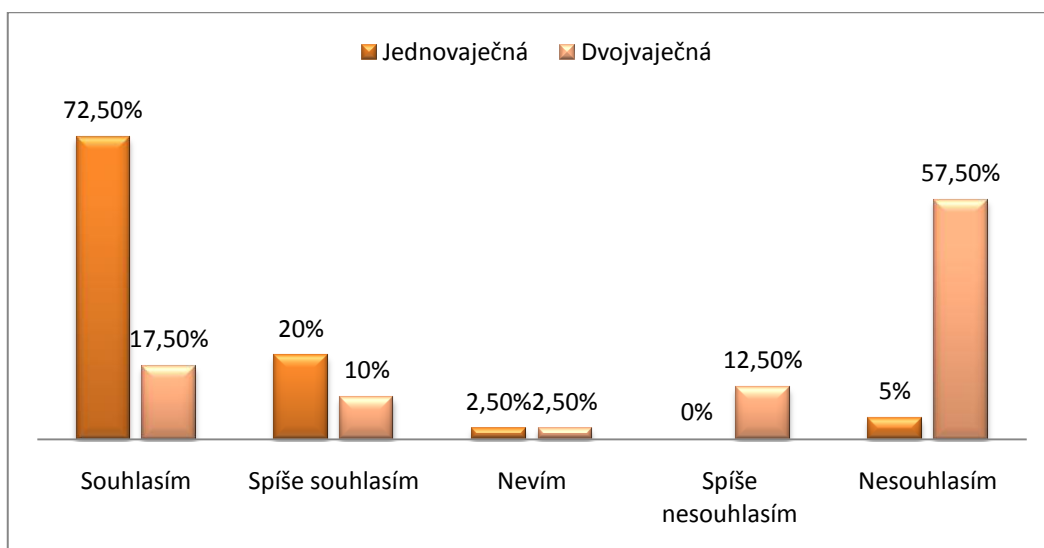
Graf 75. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 28

Vadilo to 1 dvojčeti a nevadilo 14 dvojčatům jednovaječným. Dvojvaječná dvojčata odpověděla, vadilo mi to, v 5 případech a nevadilo mi to, v 18 případech.

Oblast - Přátelé a okolí

Do této oblasti spadají otázky 20, 21, 23 a 24. Respondenti vybírali z 5 možností na tvrzení o spolužácích, okolí a přátelích. Na výběr měli možnosti, vadilo mi to, nevadilo mi to.

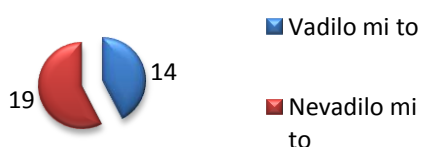
Tvrzení č. 20: Spolužáci si nás pletli.

Graf 77. Spolužáci si dvojčata pletli

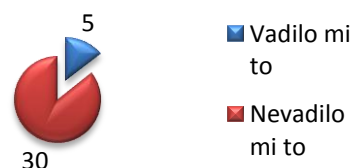
Na toto tvrzení odpověděla dvojčata opačně. Jednovaječná souhlasila v 72,5 % a dvojvaječná nesouhlasila v 57,5 %. Jednovaječných dvojčat nesouhlasilo jen 5 %. Dvojvaječných dvojčat souhlasilo 17,5 %. Spíše souhlasilo 20 % jednovaječných a 10 % dvojvaječných dvojčat. Spíše nesouhlasila jen dvojčata dvojvaječná v 12,5 %. Nevím, odpovědělo shodně 2,5 % dvojčat jednovaječných i dvojvaječných.

Jednovaječná

Graf 78. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 20

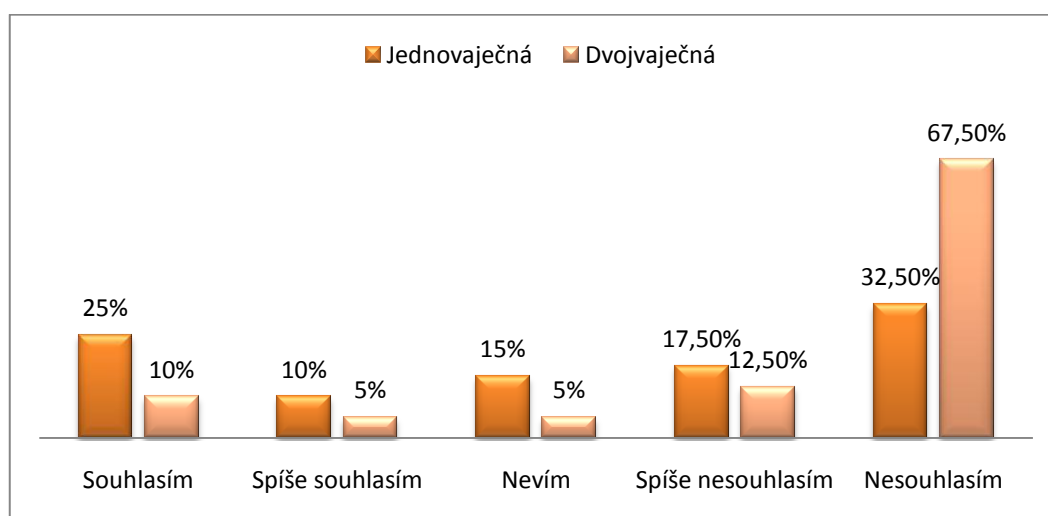
Dvojvaječná

Graf 79. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 20

Tento stav vadil 14 a nevadil 19 jednovaječným dvojčatům. A vadil 5 a nevadil 30 dvojvaječným dvojčatům.

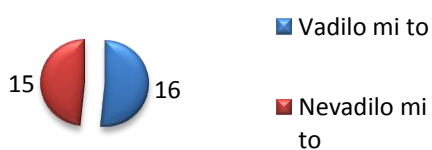
Tvrzení č. 21: Okolí nás neoslovovalo jmény, ale volalo na nás dvojčata (popř. holky, kluci...).

Graf 80. Oslovování dvojčat okolím

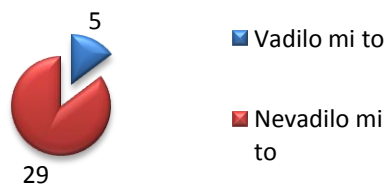
S tímto tvrzením nesouhlasilo 32,5 % jednovaječných a o více než polovinu 67,5 % dvojevaječných dvojčat. Spíše nesouhlasilo 17,5 % jednovaječných dvojčat a 12,5 % dvojčat dvojevaječných. Odpověď, nevím, zahrlo 15 % jednovaječných a 5 % dvojevaječných dvojčat. Spíše souhlasilo 10 % jednovaječných a 5 % dvojevaječných dvojčat. Souhlasně odpovědělo 25 % dvojčat jednovaječných a 10 % dvojčat dvojevaječných.

Jednovaječná

Graf 82. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 21

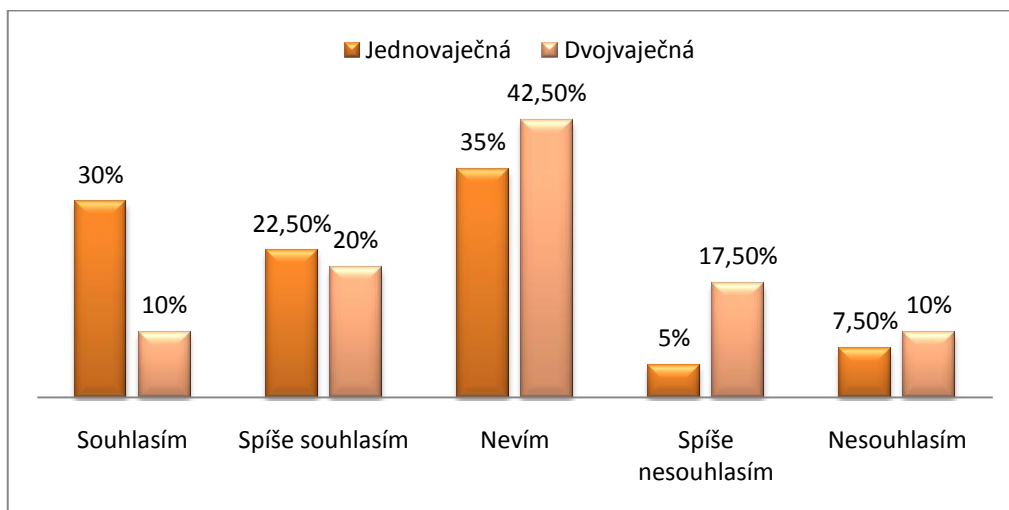
Dvojevaječná

Graf 81. Reakce dvojevaječných dvojčat na tvrzení č. 21

Jednovaječná dvojčata odpověděla v 16 případech, vadilo mi to a v 15 případech nevadilo mi to. Dvojevaječná dvojčata v 5 případech, vadilo mi to a v 29 případech, nevadilo mi to.

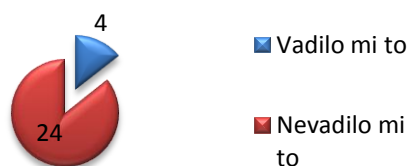
Tvrzení č. 23: Byli jsme stejně oblíbeni u přátel.

Graf 83. Oblíbenost u přátel

Na toto tvrzení odpověděla shodně dvojčata, nevím. V 35 % jednovaječná a v 42,5 % dvojvaječná. Souhlasilo 30 % jednovaječných a jen 10 % dvojvaječných. Spíše souhlasilo 22,5 % jednovaječných dvojčat a 20 % dvojčat dvojvaječných. Odpověď, spíše nesouhlasím, zadrželo jen 5 % jednovaječných a 17,5 % dvojvaječných dvojčat. Nesouhlasilo 7,5 % jednovaječných a 10 % dvojvaječných dvojčat.

Jednovaječná

Graf 84. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 23

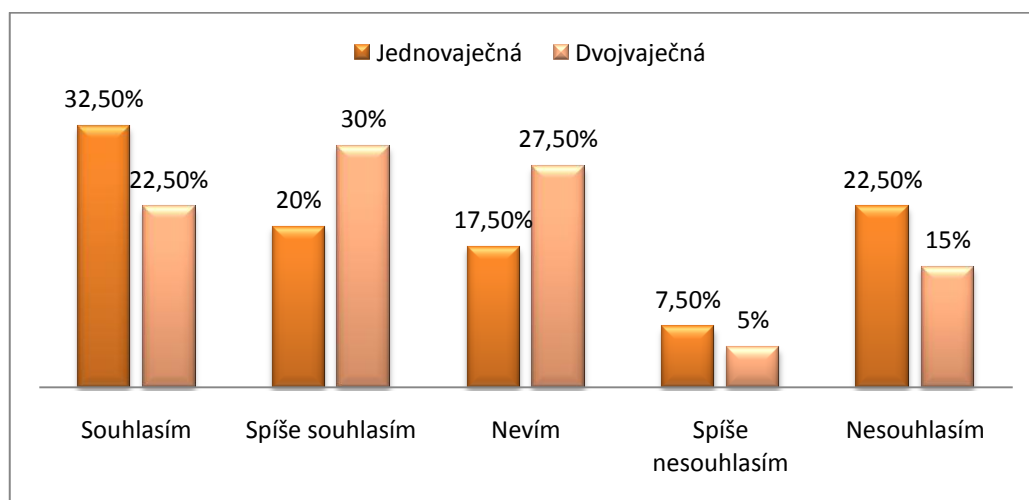
Dvojvaječná

Graf 85. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 23

Tento jev vadil jen 4 jednovaječným a 6 dvojvaječným dvojčatům. Nevadil 24 jednovaječným dvojčatům a 27 dvojvaječným dvojčatům.

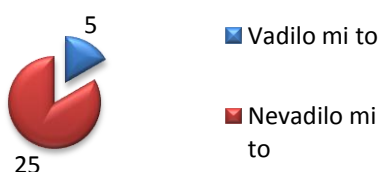
Tvrzení č. 24: Přátelé mezi námi nedělali rozdíly.

Graf 86. Přátelé mezi dvojčaty nedělali rozdíly

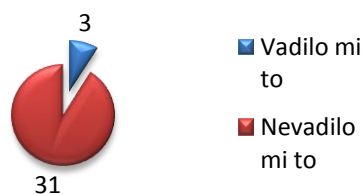
Na tvrzení č. 24 odpovědělo souhlasně 32,5 % jednovaječných dvojčat a 22,5 % dvojvaječných dvojčat. Naproti tomu spíše souhlasilo 30 % dvojvaječných dvojčat a 20 % jednovaječných dvojčat. Odpověď, nevím, zaznamenalo 17,5 % jednovaječných a 27,5 % dvojvaječných dvojčat. Spíše nesouhlasilo jen 7,5 % dvojčat jednovaječných a 5 % dvojčat dvojvaječných. Nesouhlasně odpovědělo 22,5 % jednovaječných a 15 % dvojvaječných dvojčat.

Jednovaječná

Graf 87. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 24

Dvojvaječná

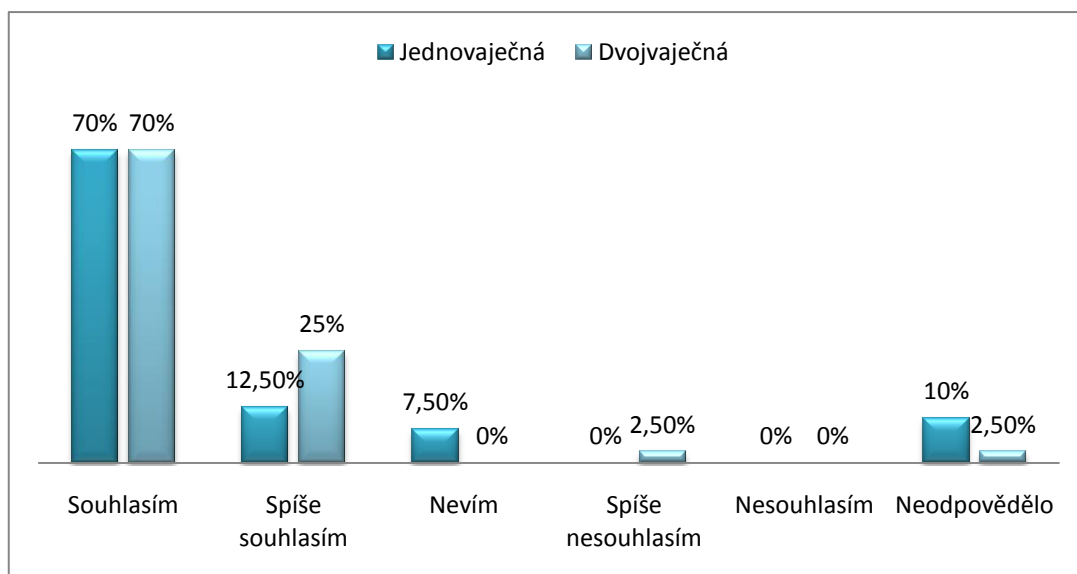
Graf 88. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 24

Tato skutečnost vadila v 5 případech a nevadila v 25 případech u dvojčat jednovaječných. Vadila v 3 případech a nevadila v 31 případech u dvojčat dvojvaječných.

Oblast - *Ostatní*

Do této oblasti spadají otázky 27, 29 a 30. Respondenti vybírali opět z 5 možností na různá tvrzení. Výběr z možností, vadilo mi to a nevadilo mi to, byl možný jen u tvrzení č. 27.

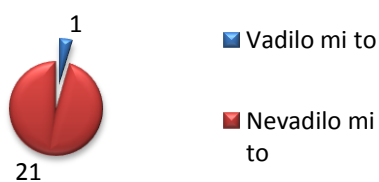
Tvrzení č. 27: Se svým dvojčetem mám hezký vztah.

Graf 89. Pozitivní vztah s dvojčetem

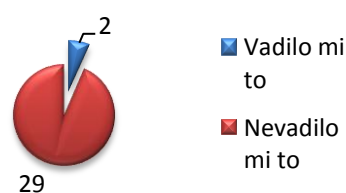
S tímto tvrzením shodně souhlasilo 70 % u obou dvojčat. Spíše souhlasilo jen 12,5 % jednovaječných a 25 % dvojvaječných dvojčat. Odpověď, nevím, označila jen dvojčata jednovaječná v 7,5 %. Odpověď, spíše nesouhlasím jen dvojčata dvojvaječná v 2,5 %. Nesouhlasně neodpověděl nikdo. Na toto tvrzení neodpovědělo 10 % jednovaječných a 2,5 % dvojvaječných dvojčat.

Jednovaječná

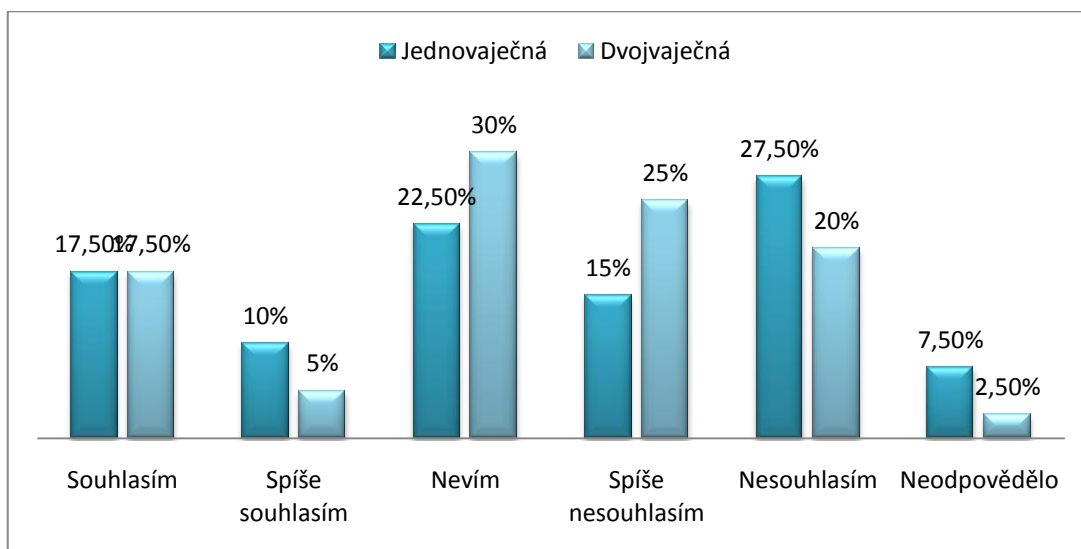
Graf 90. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 27

Dvojvaječná

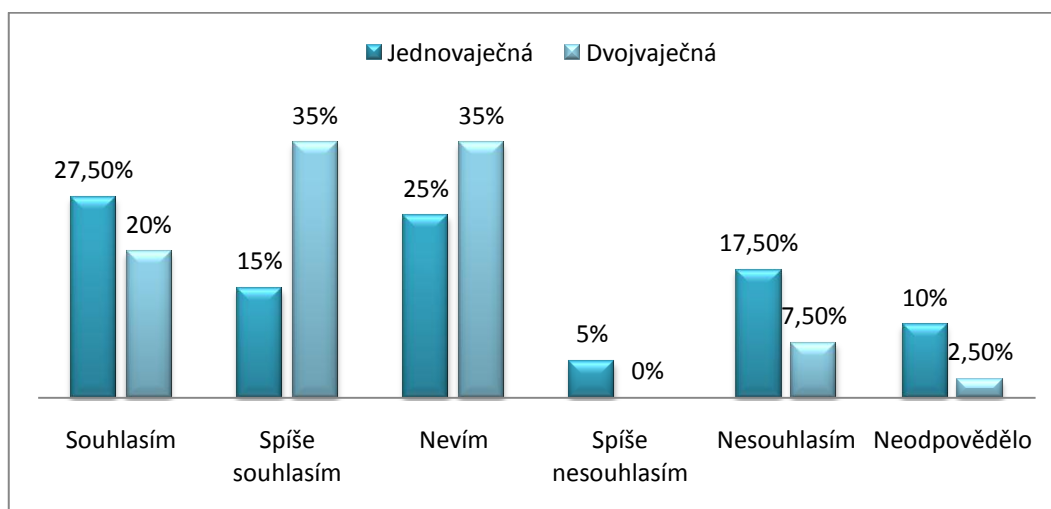
Graf 91. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 27

Toto vadilo 1 dvojčeti jednovaječnému a 2 dvojvaječným. Nevadilo 21 jednovaječným dvojčatům a 29 dvojčatům dvojvaječným.

Tvrzení č. 29: Chtěl/a bych mít také dvojčata.

Graf 92. Dvojčata chtějící dvojčata

Na tvrzení č. 29 odpovědělo nejvíce jednovaječných dvojčat, nesouhlasím v 27,5 %, dvojvaječná jen v 20 %. Dvojvaječná odpověděla nejvíce, nevím v 30 %, jednovaječná jen v 22,5 %. Spíše nesouhlasilo 15 % jednovaječných a 25 % dvojvaječných dvojčat. Spíše souhlasilo 10 % jednovaječných a 5 % dvojvaječných dvojčat. Souhlasně odpověděla dvojčata shodně po 17,5 %. Na toto tvrzení neodpovědělo 7,5 % jednovaječných dvojčat a 2,5 % dvojčat dvojvaječných.

Tvrzení č. 30: Vychovával/a bych je stejně, jak rodiče vychovávali nás.

Graf 93. Dvojčata by vychovávala stejně dvojčata

Na toto tvrzení odpovědělo souhlasně 27,5 % jednovaječných a 20 % dvojevaječných dvojčat. Spíše souhlasilo 15 % dvojčat jednovaječných a 35 % dvojčat dvojevaječných. Odpověď, nevím, označilo 25 % jednovaječných a 35 % dvojevaječných dvojčat. Spíše souhlasila jen dvojčata jednovaječná v 5 %. Nesouhlasně odpověděla dvojčata jednovaječná v 17,5 % a dvojevaječná v 7,5 %. Na toto tvrzení neodpovědělo 10 % jednovaječných a 2,5 % dvojevaječných dvojčat.

4.1.2 Otevřené otázky

Na otevřené otázky velké množství dvojčat neodpovědělo. Ke každé otázce jsem vybrala nejčastější odpovědi a odpovědi, které souvisí s „dvojčectvím“. Úplný výpis odpovědí je v přílohách č.4 pro jednovaječná dvojčata a č.5 pro dvojevaječná dvojčata.

Otázky:

31. Co byste v dětství chtěl/a jinak?

Jednovaječná dvojčata nejčastěji odpovídala, že by nic neměnila. Většinou byla dvojčata spokojená. Objevil se názor, že by chtěla být spíše dvojčata dvojevaječná či narodit se jako jeden. Často se objevoval názor, že nechtěla stejné oblečení.

Na otázku dvojevaječná dvojčata nejčastěji odpovídala, že by chtěla být jedináček. Změnila by stejné oblékání a přístup na individuální. Také se objevovalo, aby je rodiče brali stejně a vedli k samostatnosti.

Shoda byla ve stejném oblečení.

Jednovaječná:

„Aby nás rodiče neoblékali do stejného oblečení.“

„Chtěl bych mít mladšího brácha a ne dvojče.“

„Chtěl bych být dvojevaječné dvojče.“

„Narodit se jako jedna osoba.“

„Chtěl bych více sourozenců.“

„Byla jsem spokojená, nic bych neměnila.“

Dvojvaječná:

„Individuální přístup.“

„Možná nestejně se oblékat a být jiné už odmalička.“

„Občas jsem chtěl být jedináček. Vlastní pokoj.“

„Aby nás rodiče brali stejně. Aby nás vedli k větší samostatnosti, více jako samostatné jednotky.“

„Nemuset se oblékat stejně, mít některé hračky jiné, být brána více jako jedinec.“

„Sourozenci, s věkovým rozdílem jsou šťastnější, než dvojčata.“

„Každý má právo být sám sebou, dvojčata to spojuje v jednu osobu.“

„Byla bych radši měla sestru dvojče, ale brácha byl taky super.“

32. Co Vám nejvíce vadilo?

Na tuto otázku jednovaječná dvojčata nejčastěji odpovídala, že jim vadilo neustálé srovnávání, že si je lidé pletli a nedokázali je rozlišit. Také hodně dvojčatům vadilo stejné oblékání.

Dvojvaječným dvojčatům nejvíce vadilo srovnávání, stejné oblékání, stejné kroužky či nedostatek soukromí. Také se často objevovalo, že je lidé nerozlišovali.

V odpovědích se oboje dvojčata celkem shodovala.

Jednovaječná:

„To, že nás učitelé oslovovali příjmením, protože se nesnažili nás rozeznat.“

„Asi to, jak se mi ostatní děti posmívaly za to, jak vypadám, že si nás neustále pletly a že nás obě dvě vyvolávali zároveň k tabuli.“

„Vadilo mi to, že když jedna z nás něco provedla, tak to bylo i na druhou.“

„Vadilo mi, že nás učitelé mnohdy srovnávali a okolí nás bralo jako jednu.“

„Sestra byla vždy lepší v úklidu a rodiče mi to dávali dost najevo.“

„Vadilo mi to, že nás rodiče nutili oblékat se stejně i na SŠ.“

„Byli jsme stejné, hodně lidí nás nedokázalo rozlišit.“

„Vadilo mně, že nás každý chtěl vidět, připadala jsem si jak nějaká cvičená opička.“

Dvojvaječná:

„Stejně kroužky - rodiče nám vybírali stejné kroužky bez ohledu na to, zda nás baví obě.“

„Srovnávání ve škole, porovnávání charakteru, porovnávání postavy, nerespektování individuality, přestože jsem dvojče.“

„Sdílení pokoje a nedostatek soukromí. Když jsem byl porovnáván s bratrem.“

„Nosit stejné oblečení.“

„Že šel brácha na školu jinam a pak na vojnu, byl jsem prostě sám.“

„Většinou nás nerozlišovali.“

„Nejvíce mi vadilo, že i přesto, že jsme byli muž a žena, naši rodiče nás oblékali stejně.“

„Když jsem byla starší, vadila mi někdy citová závislost na mém dvojčeti. Neustále jsem se o ni bála, stále jsem řešila, zda se jí nic nestane.“

33. Co se Vám nejvíce líbilo?

Na tuto otázku jednovaječná dvojčata nejčastěji odpovídala, že se jim líbil společně trávený čas, že ho ráda trávila spolu. Nikdy nebyla sama, a že byli pro sebe kamarádi. Vzájemně si pomáhala a podporovala.

Nejvíce se dvojvaječným dvojčatům líbily stejné chvíle, společné hry. Měla mezi sebou silné pouto a necítila se tak nikdy sama. Líbilo se jim, že byla díky tomu, že jsou dvojčata, oblíbená.

Také tady se objevili některé shody.

Jednovaječná:

„Nejvíce se mi líbilo, že jsem trávila všechn svůj čas se svým dvojčetem, vzájemně jsme si pomáhaly, dělaly spolu domácí úkoly a také to, že byla mým nejlepším přítelem.“

„Vždy jsme si mohly navzájem pomáhat ve škole, což nám ušetřilo spoustu času.“

„Společné chvíle.“

„Vzájemná sesterská podpora, pomoc, pevné rodinné zázemí, spolupráce při písémkách ve škole.“

„Nejvíce se mi líbilo, že jsem nikdy nebyla sama.“

„Když jsme si vyměnili mikiny na základce při zkoušení, tak nás ani profesor nepoznal.“

„Naučil jsem se třeba jenom na jeden předmět a brácha na druhý.“

„Líbilo se mi vydávat se za bratra, a když si nás pletli.“

Dvojvaječná:

„Společné zážitky“

„Společné hry, a že jsme byly oblíbené proto, že jsme byly dvojčata.“

„Že na nás měli rodiče stejné vodítko (čas, kdy se vrátit domů atd.).“

„Sourozenecké pouto, necítila jsem se nikdy sama.“

„V souvislosti s „dvojčetem“ bylo fajn a pohodlné např.: absence ve škole - neshánět úkoly, absolutně jsme se doplňovali, byli jsme na sobě hodně závislé! Vlastně jsme nikdy moc nepotřebovali kamarádky - stačili jsme si.“

„Když bylo nejhůř, byli jsme tu jeden pro druhého.“

„Zájem, jaký o nás projevovalo okolí, dvojčata jsou vždy výjimečná oproti ostatním sourozencům.“

„Že když jsem něco provedl, nikdy nikdo opravdu nevěděl, zda jsem to byl já, či brácha.“

„Že jsme si s bratrem vždy pomáhali nejen jako sourozenci, ale i nejlepší přátelé.“

34. Něco, co v dotazníku nebylo a chtěli byste to sdělit?

Na tuto otázku bylo minimum odpovědí a každý respondent odpověděl jinak.

Jednovaječná:

„Myslím si, že postupem času se dvojčata od sebe začnou odlišovat a už si tak nerozumí, ale pořád jsou svázány neviditelným poutem a nemůžou bez sebe být.“

„Netoužím po dvojčatech, každý má být sám sebou.“

„Využívala jsem naší podoby k různým nečistým úmyslům, což sestře velice vadilo.“

„Svého bratra mám moc ráda, ale vztah s ním je úplně jiný než se sestrou-dvojčetem.“

Dvojvaječná:

„Mluvili jsme dlouho v množném čísle, i když jsme mluvili za sebe.“

„Čím jsme starší, tím máme lepší vztah.“

„Občas se mi o bratrovi zdávají sny, častěji, než o jiných sourozencích a mám o něj neustále větší strach než o ostatní.“

4.1 Vyhodnocení výzkumu – rozhovory

Další metodou sběru dat byl polostrukturovaný rozhovor. Rozhovory proběhly s dospělými dvojčaty, v obou případech ženského pohlaví. První rozhovor byl nahrán na mobilní telefon, poté přepsán do spisovné češtiny a zbaven „omáčky“. V druhém případě respondentka s nahráváním nesouhlasila, proto jsem použila záznamový arch a postupovala stejně jako u předchozího rozhovoru.

4.1.1 Otázky k rozhovorům

Na otázku: **Jak jste byli vychováni, spíše jako „jednotka“ (samostatní jedinci) nebo dvojce stejných lidí?**, odpověděly respondentky různě. Zatímco první odpověděla: *„Spíše jako jednotka“*. Druhá zvolila opačnou variantu: *„Myslím, že spíš to druhé, dvojce“*.

Na otázku: **Myslíte si, že dvojčata by se měla rozdělovat nebo zůstat spolu? Proč?**, odpověděly obě respondentky stejně, a to že rozdělovat. Podle první respondentky to je proto: *„protože každý je jiná osobnost“*. Druhá respondentka odpověděla: *„protože potom se jedno dvojče spoléhá na druhé a nechá se ve všem vést dvojčetem druhým.“*

Na otázku: **Jestli rozdělovat, tak kdy? Ve škole nebo už ve školce?**, obě souhlasily s odpovědí ve škole. Paní D. řekla: *„Myslím, že v té škole. Od té základní školy by to stačilo“*. Slečna J.: *„No, myslím, že až v té škole. Ve školce to, podle mě, ještě nemá moc smysl“*.

Na otázku: **Proč si myslíte, že je lepší, horší, když jsou dvojčata ve stejné třídě?**, odpověděla paní D.: *„Protože někteří učitelé se snaží ty dva jedince srovnávat a to není moc dobrý“*. Slečna J. má stejný názor a ještě dodává: *„Jak jsem říkala, jedno se spoléhá na druhé a ví, že mu to druhé vždy poradí nebo pomůže. A taky přístup učitelů není vždy objektivní, snaží se ty dvojčata srovnávat spolu, také si je často hodně učitelů plete“*.

S otázkou: **Myslíte si, že to platí u všech dvojčat stejně, nebo je potřeba ke každému páru dvojčat přistupovat individuálně? Proč?**, si každá poradila jinak. Podle slečny J., to nemusí platit u všech, ale u většiny spíše ano. A dodává: *„Pokud dvojčata vyloženě chtějí být spolu, tak by asi spolu zůstat měla“*. Paní D. si myslí, že by to mělo být u všech.

Na otázku: **Myslíte si, že je špatné, když rodiče nutí oblékat dvojčata stejně? Proč?**, slečna J. jednoznačně odpověděla ano. Jako důvod udává: *„Podle mě by se měla oblékat podle sebe, jak ona to chtějí sama. Každý se chce líbit a vypadat po svém. Není nic příjemného jít po ulici a slyšet, hele dvojčata. Nikdo by si toho nevšiml, kdyby nebyla stejně oblečena“*. Paní D. je toho že: *„No tak pokud jsou malá, tak jim to tak nevadí, ale jak začnou prostě mít trochu svoje názory, jednomu se líbí to, druhému to, tak je lepší, nechat je, ať se oblékají každé jinak“*.

S otázkou: **Myslíte si, že když tráví dvojčata spolu veškerý čas, že je to nějakým způsobem ovlivní? Jak?**, obě respondentky souhlasí, ale každá udává jiný důvod. Paní D.: *„No, snaží se jedno druhému přizpůsobit a tím pádem jedno neprosazuje ten názor, který by jindy prosadilo a snaží se přizpůsobit tomu svému dvojčeti“*. Slečna J.: *„Jsou zvyklá jen na sebe a můžou mít problém najít si kamarády bez sebe. Také se špatně začleňují do kolektivu“*.

Jak myslíte, že by se měla podporovat jejich identita? Paní D. neví. Slečna J. si myslí, že by se neměla nutit do stejného oblečení, neměla by chodit do stejné třídy a mělo by se věnovat každému zvlášť.

Na otázku: **Jak by se měla dvojčata vést k samostatnosti?**, odpověděla paní D. : „*No určitě je brát jako samostatnou jednotku a ten volný čas, aby trávilo každé mezi svými vrstevníky nebo kamarády a nějaké ty výlety a tak různě, nebyla spolu, aby si pak měla o čem povídat*“. Slečna J. má jiný názor: „*Každé se samo učít, každé dělat domácí úkoly samo a plnit jakýkoliv úkol samo, aby se na sebe nemohla spoléhat*“.

Na otázku: **Jaké chyby myslíte, že rodiče dvojčat nejčastěji dělají?**, odpověděla paní D., že nejčastější chyby jsou, že rodiče chtějí, aby byla stejná a snaží se je za každou cenu stejně oblékat. Podle slečny J. to je stejná třída, stejné kroužky a neindividuální přístup.

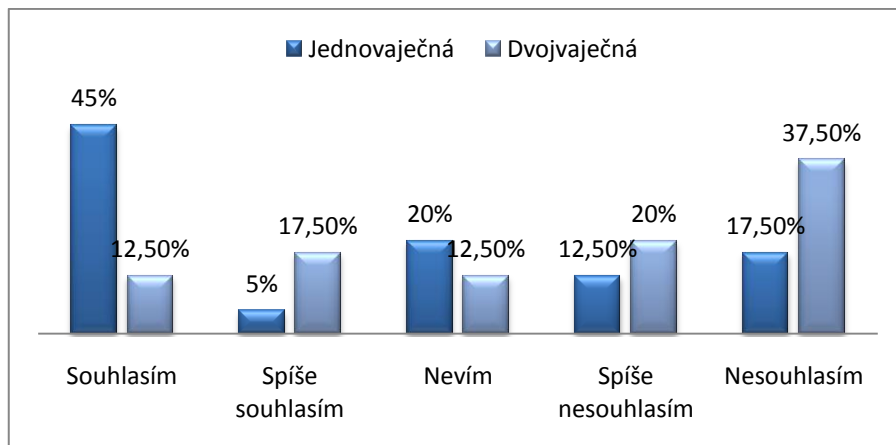
Kdyby jste měl/a dvojčata, jak byste je vychovávala? Paní D. odpověděla: „*Určitě bych je vychovávala jinak, jak jsem byla vychovaná já. A právě tím způsobem, že teda bych chtěla, aby se každé projevilo jako samostatná jednotka. Aby mělo své názory, svoje přátele, tak jako že nejsou ani dvojčata, protože když si na sebe hodně zvyknou a pak je třeba vyšší škola rozdělí, tak to je docela těžký*“. Slečna J.: „*Asi tak, jako by to byly třeba sestry rok po sobě narozené a ne dvojčata. Prostě ke každé jinak*“.

Co byste poradil/a rodičům malých dvojčat aby neudělali chybu? Paní D. by je vychovávala, jako by nebyla dvojčata, ale jen sourozenci. Slečna J. řekla: „*Aby k nim přistupovali jako k individualitám, ne jako k jednomu člověku, složenému ze dvou jedinců*“.

5 OVĚŘENÍ PŘEDPOKLADŮ

Předpokládám, že alespoň 10 % dvojvaječných dvojčat bylo srovnáváno učiteli spolu a ne s ostatními spolužáky.

Tvrzení č. 17: Učitelé mě srovnávali s dvojčetem a ne s ostatními spolužáky.

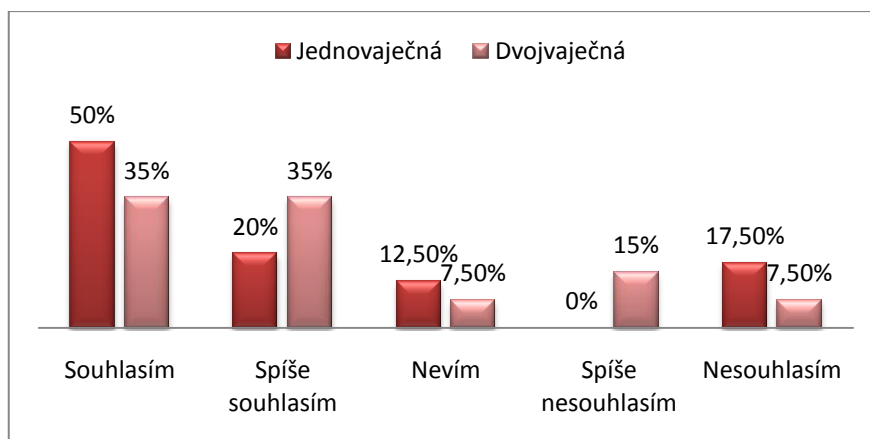

Graf 94. Graf pro první předpoklad

Z grafu vyplývá, že 12,5 % dvojvaječných dvojčat bylo srovnáváno s dvojčetem a ne s ostatními spolužáky, což je více, než 10 %. Tento předpoklad potvrzují.

Předpokládám, že alespoň 50 % jednovaječných dvojčat bývalo ve volném čase spolu, z vlastní vůle.

Tvrzení č. 15: Trávili jsme volný čas společně (protože jsme to tak sami chtěli).

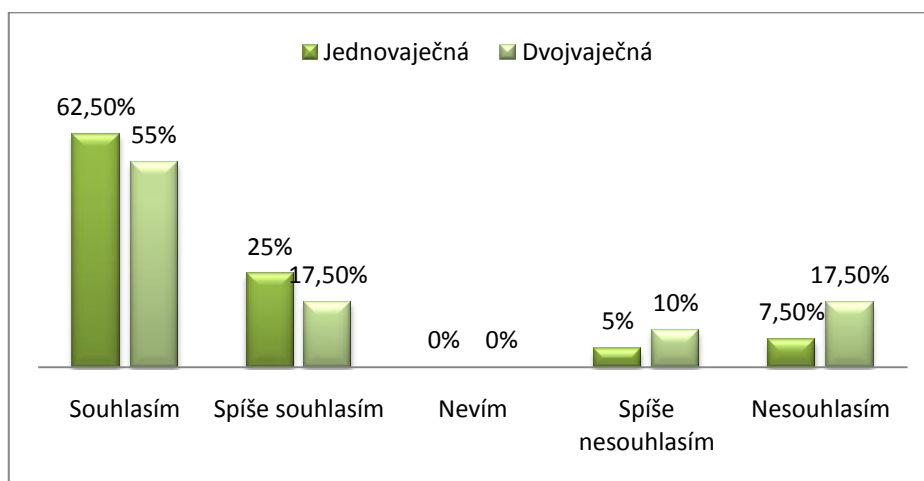

Graf 95. Graf pro druhý předpoklad

Z grafu je patrné, že 50 % jednovaječných dvojčat bývalo ve volném čase spolu, z vlastní vůle. Tento předpoklad opět potvrzují.

Předpokládám, že alespoň 50 % jednovaječným dvojčatům rodiče kúpovají stejné oblečení.

Tvrzení č. 5: Rodiče nám kúpovají stejné oblečení.

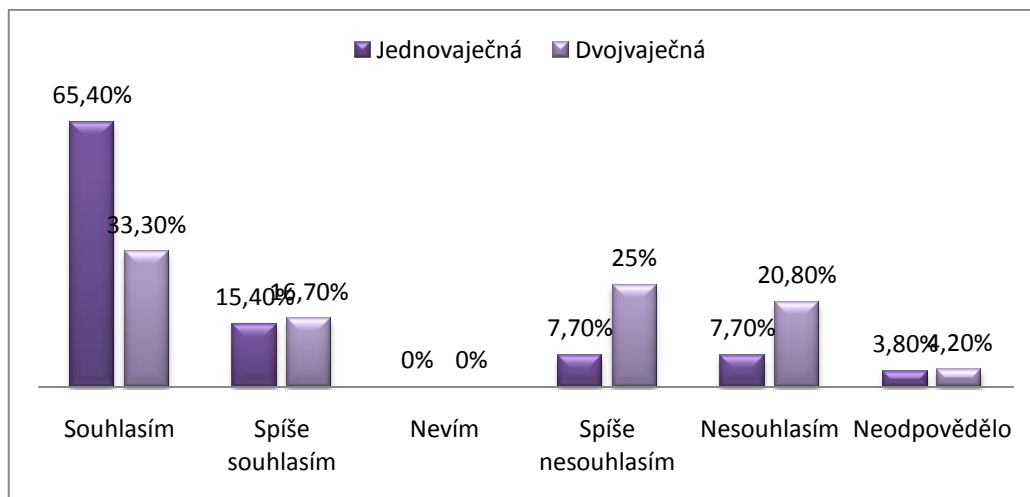

Graf 96. Graf pro třetí předpoklad

Z grafu je patrné, že 62,5 % rodiče kúpovají stejné oblečení. Je to více, než 50 %. Tento předpoklad potvrzují.

Předpokládám, že alespoň 50 % dvojvaječných dvojčat má stejný vztah s ostatními sourozenci, jako s dvojčetem.

Tvrzení č. 28: S ostatními sourozenci mám stejný vztah, jako se svým dvojčetem.

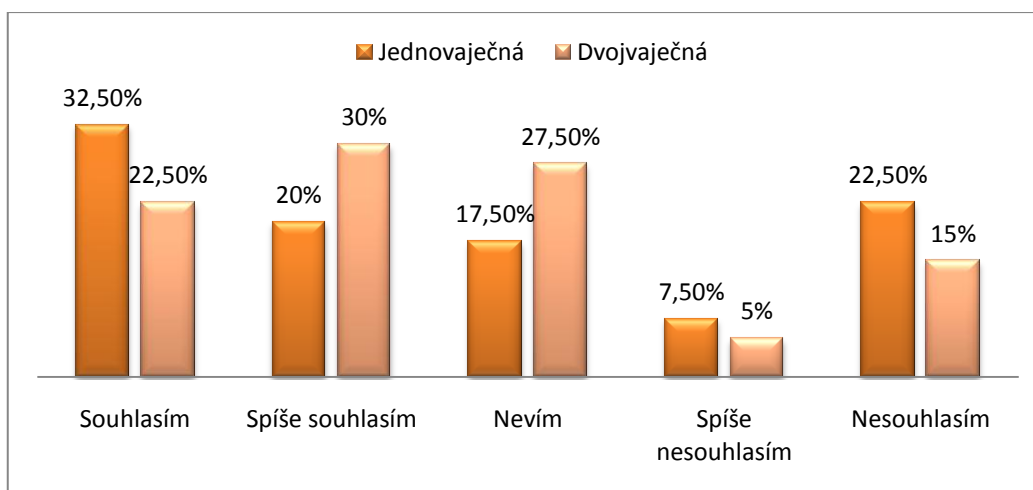

Graf 97. Graf pro čtvrtý předpoklad

Z grafu vyplývá, že 33,3 % dvojvaječných dvojčat má s ostatními dvojčaty stejný vztah, jako se svým dvojčetem. Je to méně, než 50 %. Tento předpoklad vyvracím.

Předpokládám, že alespoň 80 % přátel jednovaječných dvojčat mezi dvojčaty nedělalo rozdíly.

Tvrzení č. 24: Přátelé mezi námi nedělali rozdíly.

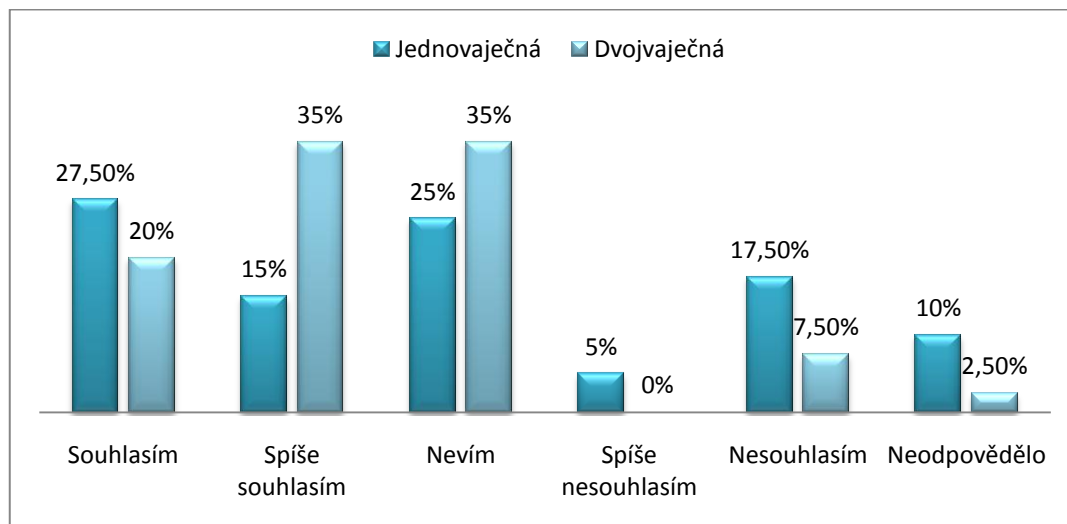

Graf 98. Graf pro pátý předpoklad

Z grafu je patrné, že 32,5 % přátel jednovaječných dvojčat mezi dvojčaty nedělalo rozdíly. Je to méně, než 80 %, proto tento předpoklad vyvracím.

Předpokládám, že alespoň 30 % dvojvaječných dvojčat by vychovávalo svá dvojčata stejně, jak rodiče vychovávali je.

Tvrzení č. 30: Vychovával/a bych je stejně, jak rodiče vychovávali nás.

Graf 99. Graf pro šestý předpoklad

Z grafu vyplývá, že jen 20 % dvojvaječných dvojčat by vychovávalo stejně svá dvojčata, jako rodiče vychovávali je. Je to méně než 30 %. Tento předpoklad vyvracím.

6 ZÁVĚR VÝZKUMU

Z výsledků z dotazníkového šetření jsem odpověděla na dané předpoklady. Tři z šesti předpokladů jsem potvrdila, tři vyvrátila. Předpoklady, že alespoň 10 % dvojvaječných dvojčat bylo srovnáváno učiteli spolu a ne s ostatními spolužáky, že alespoň 50 % jednovaječných dvojčat bývalo ve volném čase, z vlastní vůle, a že alespoň 50 % jednovaječných dvojčat kupovali rodiče stejné oblečení, jsem potvrdila. Naproti tomu předpoklady, že alespoň 50 % dvojvaječných dvojčat má stejný vztah s ostatními sourozenci, jako s dvojčetem, že alespoň 80 % přátel jednovaječných dvojčat mezi nimi nedělalo rozdíly, a že alespoň 30 % dvojvaječných dvojčat by vychovávalo stejně svá dvojčata, jako byli vychováni oni, zamítám. Na otevřené otázky se oboje dvojčata shodla v některých odpovědích. V dětství by chtěla dvojčata jinak stejné oblékání, které se objevilo v odpovědích hned několikrát. Obojím dvojčatům nejvíce vadilo opět stejné oblékání a také neustálé srovnávání obou dvojčat. Také se shodli na tom, že je okolí nedokázalo rozlišit. Naopak se jim nejvíce líbily společně trávené chvíle a vzájemná pomoc. Také uváděla, že nikdy nebyla nebo se necítila sama.

Z rozhovorů vyplývá, že by se měla dvojčata ve škole rozdělovat. Rodiče by neměli dvojčata oblékat stejně a každému by se měli věnovat zvlášť. Měli by dbát na to, aby dvojčata plnila úkoly každé samo, aby si nezvykla spoléhat se na sourozence. Neměli by po svých dvojčatech chtít, aby byla za každou cenu stejná. Nejdůležitější je přistupovat ke každému individuálně a jako individuality je také brát.

Výsledky práce nelze zobecnit.

ZÁVĚR

V průběhu zpracování bakalářské práce jsem poznala dvě dvojčata, s kterými jsem se rozhodla udělat rozhovor, i když oba rozhovory probíhaly v poklidném parku, dvojčata nebyla příliš sdílná. Metoda sběru dat dotazníkem se mi tedy osvědčila lépe a podle mého názoru ji lze použít i u dalších výzkumů podobných tomuto. Je nutné si ale uvědomit časovou náročnost při získání vzorku. I když dvojčat stále přibývá, není lehké najít dostatek respondentů vhodných k výzkumu.

Výsledky výzkumu poukázaly především na to, jak rodiče dvojčat dvojčata vychovávali. Může se zdát, že výchova dvojčat je stejná jako výchova jednoho dítěte. Není to ale tak. Rozdíl je hlavně v přístupu. U dvojčat často rodiče i okolí dělají chybu v tom, že je berou jako jednoho či jednu, kdežto u jednoho dítěte, to ani jinak nejde. Ne jenom rodiče, ale i učitelé a kamarádi by měli k dvojčatům přistupovat individuálně. Při vyhodnocování výsledků jsem také zjistila, že se výrazně neliší odpovědi u jednovaječných a dvojvaječných dvojčat. Lze tedy říci, že dvojčata jednovaječná i dvojvaječná bývají vychovávána prakticky stejně.

Touto prací jsem pouze nastínila problematiku výchovy dvojčat. Doporučovala bych zmapovat situaci, kdy se výzkumník více zaměří na to, jaký pohled dvojčata na výchovu dvojčat mají. Jsem přesvědčená, že dvojčata jsou většinou se svou výchovou v dětství spokojena. Věřím, že tato práce bude přínosem jak rodičům dvojčat, učitelům, kamarádům, okolí dvojčat, tak samotným dvojčatům.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BENÍŠKOVÁ, T. *První třídou bez pláče*. Praha: Grada, 2007. 168 s. ISBN 978-80-247-1906-1.
- [2] GASKIN, I. M. *Zázrak porodu*. OneWomanPress, 2010. 476 s. ISBN 978-80-86356-48-8.
- [3] CHRÁSTKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [4] KAMMERER, D. *První tři roky života dítěte: Průvodce pro rodiče*. Praha: Grada, 2007. 496 s. ISBN 978-80-247-1839-2.
- [5] KRAMULOVÁ, D. *Dvojčata ve školce*. Informatorium 3-8. Praha: Portál, 2010, ročník 17, číslo 2. ISSN 1210-7506.
- [6] LEIFER, G. *Úvod do porodnického a pediatrického ošetřovatelství*. Praha: Grada, 2004. 988 s. ISBN 80-247-0668-7.
- [7] MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. 332 s. ISBN 80-247-1362-4.
- [8] PRŮCHA, J. *Dětská řeč a komunikace: Poznatky vývojové psycholingvistiky*. Praha: Grada, 2011. 200 s. ISBN 978-80-247-3181-0.
- [9] RULÍKOVÁ, K. *Dvojčata*. Praha: Portál, 2002. 176 s. ISBN 80-7178-650-0.
- [10] RULÍKOVÁ VÍTKOVÁ, K. *Co nevíte o dvojčatech*. Praha: Portál, 2009. 168 s. ISBN 978-80-7367-613-1.
- [11] ŘÍČAN, P. *Psychologie osobnosti: Obor v pohybu*. Praha: Grada, 2007. 200 s. ISBN 978-80-247-1174-4.
- [12] SLEZÁKOVÁ, L. a kol. *Ošetřovatelství v gynekologii a porodnictví*. Praha: Grada, 2011. 280 s. ISBN 978-80-247-3373-9.
- [13] WEISS, P. a kol. *Sexuologie*. Praha: Grada, 2010. 744 s. ISBN 978-80-247-2492-8.

INTERNETOVÉ ZDROJE:

- [14] *Centrum pomoci rodinám s vícetčaty: Klub dvojčat a vícetčat, o. s.* [online]. 10.12.2010 [cit. 2011-04-08]. Rodiny s dvojčaty jsou často předmětem zájmu...ale co sourozenci?. Dostupné z WWW: <<http://www.dvojcata.cz/node/276355>>.
- [15] *ČSÚ: Český statistický úřad* [online]. 21.1.2011 [cit. 2011-3-28]. ČESKÁ REPUBLIKA OD ROKU 1989 V ČÍSLECH. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cr_od_roku_1989>.
- [16] *Twinsonline* [online]. c 2003-2011 [cit. 2011-04-01]. Twinsatschool. Dostupné z WWW: <http://www.twinsonline.org.uk/html/twins_at_school.html>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

atd. a tak dále

č. číslo

např. například

resp. respektive

tj. to jest

tzv. takzvaný

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1. – Vývoj monozygotických dvojčat. Podle Moore (In Leifer, 2004, s. 52).	13
Obrázek 2. – Vývoj dizygotických dvojčat. Podle Moore (In Leifer, 2004, s. 52).	14

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1. Vybrané demografické údaje. Za roky 1989 – 2009 (Český statistický úřad).....	15
Tabulka 2. První tvrzení.....	94
Tabulka 3. Druhé tvrzení	94
Tabulka 4. Třetí tvrzení	94
Tabulka 5. Čtvrté tvrzení	94
Tabulka 6. Páté tvrzení	95
Tabulka 7. Šesté tvrzení.....	95
Tabulka 8. Sedmé tvrzení	95
Tabulka 9. Osmé tvrzení.....	95
Tabulka 10. Deváté tvrzení.....	96
Tabulka 11. Desáté tvrzení	96
Tabulka 12. Jedenácté tvrzení.....	96
Tabulka 13. Dvanácté tvrzení	96
Tabulka 14. Třinácté tvrzení.....	96
Tabulka 15. Čtrnácté tvrzení.....	97
Tabulka 16. Patnácté tvrzení.....	97
Tabulka 17. Šestnácté tvrzení	97
Tabulka 18. Sedmnácté tvrzení.....	97
Tabulka 19. Osmnácté tvrzení	98
Tabulka 20. Devatenácté tvrzení	98
Tabulka 21. Dvacáté tvrzení	98
Tabulka 22. Jednadvacáté tvrzení.....	98
Tabulka 23. Dvaadvacáté tvrzení.....	99
Tabulka 24. Třiaadvacáté tvrzení	99
Tabulka 25. Čtyřiaadvacáté tvrzení	99
Tabulka 26. Pětadvacáté tvrzení	99
Tabulka 27. Šestadvacáté tvrzení.....	100
Tabulka 28. Sedmadvacáté tvrzení	100
Tabulka 29. Osmadvacáté tvrzení.....	100
Tabulka 30. Devětadvacáté tvrzení.....	100
Tabulka 31. Třicáté tvrzení.....	100

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. Dvojčata podle věku	32
Graf 2. Dvojčata podle pohlaví.....	32
Graf 3. Dvojčata podle vzdělání	33
Graf 4. Dvojčata, která mají/nemají dítě a sourozence.....	33
Graf 5. Dvojčata podle pohlaví sourozenců-dvojčat	34
Graf 6. Návštěvnost stejné základní školy.....	36
Graf 7. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 9.....	37
Graf 8. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 9.....	37
Graf 9. Návštěvnost stejné střední školy	37
Graf 10. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 10.....	38
Graf 11. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 10.....	38
Graf 12. Návštěvnost stejné třídy	38
Graf 13. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 11.....	39
Graf 14. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 11	39
Graf 15. Společné úkoly dvojčat.....	39
Graf 16. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 13.....	40
Graf 17. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 13.....	40
Graf 18. Srovnávání dvojčat učiteli	40
Graf 19. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 17.....	41
Graf 20. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 17.....	41
Graf 21. Společné vyvolávání dvojčat k tabuli.....	41
Graf 22. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 18.....	42
Graf 23. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 18.....	42
Graf 24. Učitelé si dvojčata pletli	42
Graf 25. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 19.....	43
Graf 26. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 19.....	43
Graf 27. Nespolečné prázdniny dvojčat.....	44
Graf 28. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 8.....	44
Graf 29. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 8.....	44
Graf 30. Stejně kroužky dvojčat	45
Graf 31. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 12.....	45
Graf 32. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 12.....	45

Graf 33. Společně trávený čas, kvůli rodičům.....	46
Graf 34. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 14.....	46
Graf 35. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 14.....	46
Graf 36. Společně trávený čas, z vlastní vůle dvojčat	47
Graf 37. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 15.....	47
Graf 38. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 15.....	47
Graf 39. Stejní přátelé dvojčat	48
Graf 40. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 16.....	48
Graf 41. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 16.....	48
Graf 42. Rozdíly u dvojčat.....	49
Graf 44. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 1	49
Graf 43. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 1.....	49
Graf 45. Stejně oblékání dvojčat.....	50
Graf 46. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 2.....	50
Graf 47. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 2.....	50
Graf 48. Stejně chválení a trestání	51
Graf 49. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 3.....	51
Graf 50. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 3.....	51
Graf 51. Nakupování stejných hraček dvojčatům.....	52
Graf 52. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 4.....	52
Graf 53. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 4.....	52
Graf 54. Nakupování stejného oblečení dvojčatům.....	53
Graf 55. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 5.....	53
Graf 56. Reakce jednovaječných	53
Graf 57. Rodiče brali dvojčata jako samostatné jedince.....	54
Graf 58. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 6.....	54
Graf 59. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 6.....	54
Graf 60.	54
Graf 61. Oblíbenost dvojčat u rodičů.....	55
Graf 62. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 7.....	55
Graf 63. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 7.....	55
Graf 64.	55
Graf 65. Oslovování dvojčat.....	56

Graf 66. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 22.....	56
Graf 67. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 22.....	56
Graf 68. Závidění sourozenců.....	57
Graf 69. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 25.....	58
Graf 70. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 25.....	58
Graf 71. Vychovávání ostatních sourozenců.....	58
Graf 72. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 26.....	59
Graf 73. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 26.....	59
Graf 74. Vztah s ostatními sourozenci.....	59
Graf 75. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 28.....	60
Graf 76. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 28.....	60
Graf 77. Spolužáci si dvojčata pletli.....	60
Graf 78. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 20.....	61
Graf 79. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 20.....	61
Graf 80. Oslovování dvojčat okolím.....	61
Graf 81. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 21.....	62
Graf 82. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 21.....	62
Graf 83. Oblíbenost u přátel.....	62
Graf 84. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 23.....	63
Graf 85. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 23.....	63
Graf 86. Přátelé mezi dvojčaty nedělali rozdíly.....	63
Graf 87. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 24.....	64
Graf 88. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 24.....	64
Graf 89. Pozitivní vztah s dvojčetem.....	65
Graf 90. Reakce jednovaječných dvojčat na tvrzení č. 27.....	65
Graf 91. Reakce dvojvaječných dvojčat na tvrzení č. 27.....	65
Graf 92. Dvojčata chtějí dvojčata.....	66
Graf 93. Dvojčata by vychovávala stejně dvojčata.....	66
Graf 94. Graf pro první předpoklad.....	74
Graf 95. Graf pro druhý předpoklad.....	74
Graf 96. Graf pro třetí předpoklad.....	75
Graf 97. Graf pro čtvrtý předpoklad.....	76
Graf 98. Graf pro pátý předpoklad.....	76

Graf 99. Graf pro šestý předpoklad 77

SEZNAM PŘÍLOH

P I. Dotazník

P II. Otázky k rozhovoru

P III. Vyhodnocení dotazníku v tabulkách četností

P IV. Výpis odpovědí na otevřené otázky v dotazníku – jednovaječná dvojčata

P V. Výpis odpovědí na otevřené otázky v dotazníku – dvojevaječná dvojčata

1. Rodiče mezi námi nedělali rozdíly.	1	2	3	4	5	A	B
2. Rodiče nás nutili oblékat se stejně.	1	2	3	4	5	A	B
3. Rodiče nás chválili a trestali společně, i když jeden/jedna z nás byl/a na vině více.	1	2	3	4	5	A	B
4. Rodiče nám kupovali stejné hračky.	1	2	3	4	5	A	B
5. Rodiče nám kupovali stejné oblečení.	1	2	3	4	5	A	B
6. Rodiče nás brali jako samostatné jedince.	1	2	3	4	5	A	B
7. Byli jsme stejně oblíbení u rodičů.	1	2	3	4	5	A	B
8. Rodiče nás posílali na prázdniny každého/každou jinam.	1	2	3	4	5	A	B
9. Navštěvovali jsme stejnou základní školu (protože to tak chtěli rodiče).	1	2	3	4	5	A	B
10. Navštěvovali jsme stejnou střední školu (protože to tak chtěli rodiče).	1	2	3	4	5	A	B
11. Navštěvovali jsme stejnou třídu (protože to tak chtěli rodiče).	1	2	3	4	5	A	B
12. Navštěvovali jsme stejné kroužky (protože to tak chtěli rodiče).	1	2	3	4	5	A	B
13. Domácí úkoly jsme dělali společně (protože to tak rodiče chtěli).	1	2	3	4	5	A	B
14. Museli jsme trávit volný čas společně (protože to tak chtěli rodiče).	1	2	3	4	5	A	B
15. Trávili jsme volný čas společně (protože jsme to tak sami chtěli).	1	2	3	4	5	A	B
16. Rodiče chtěli, abychom měli stejné přátele.	1	2	3	4	5	A	B
17. Učitelé mě srovnávali s dvojčetem a ne s ostatními spolužáky.	1	2	3	4	5	A	B
18. Učitelé nás vyvolávali k tabuli společně.	1	2	3	4	5	A	B
19. Učitelé si nás pletli.	1	2	3	4	5	A	B
20. Spolužáci si nás pletli.	1	2	3	4	5	A	B

21. Okolí nás neoslovovalo jmény, ale volalo na nás dvojčata (popř. holky, kluci...).	1	2	3	4	5	A	B
22. Rodiče nás neoslovovali jmény, ale volali na nás dvojčata (popř. holky, kluci...).	1	2	3	4	5	A	B
23. Byli jsme stejně oblíbeni u přátel.	1	2	3	4	5	A	B
24. Přátelé mezi námi nedělali rozdíly.	1	2	3	4	5	A	B
25. Naši sourozenci nám záviděli, že jsme dva/dvě.	1	2	3	4	5	A	B
26. Ostatní sourozenci byli vychováváni stejně, jak my.	1	2	3	4	5	A	B
27. Se svým dvojčetem mám hezký vztah.	1	2	3	4	5	A	B
28. S ostatními sourozenci mám stejný vztah, jako se svým dvojčetem.	1	2	3	4	5	A	B
29. Chtěl/a bych mít také dvojčata.	1	2	3	4	5	----	----
30. Vychovával/a bych je stejně, jak rodiče vychovávali nás.	1	2	3	4	5	----	----

31. Co byste v dětství chtěl/a jinak? (rozved'te)

32. Co Vám nejvíce vadilo? (rozved'te)

33. Co se Vám nejvíce líbilo? (rozved'te)

34. Něco, co v dotazníku nebylo a chtěli byste to sdělit? (Pokud máte málo místa, pište na druhou stranu).

PŘÍLOHA P II: OTÁZKY K ROZHOVORU

Otázky k rozhovoru:

1. Dobrý den, jak se máte?
 2. Souhlasíte s nahráváním?
 3. Jste z jedno/dvoj vaječných dvojčat? Máte bratra, sestru?
 4. Co děláte? Co dělá vaše dvojče?
 5. Jaký máte vztah?
 6. Máte ještě jiné sourozence?
-
7. Jak jste byli vychováváni spíše jako „jednotka“(samostatní jedinci) nebo dvojce stejných lidí?
 8. Myslíte si, že dvojčata by se měla rozdělovat nebo zůstat spolu? Proč?
 9. Jestli rozdělovat, tak kdy? Ve škole nebo už ve školce?
 10. Proč si myslíte, že je lepší, horší, když jsou dvojčata ve stejné třídě?
 11. Myslíte si, že to platí u všech dvojčat stejně, nebo je potřeba ke každému páru dvojčat přistupovat individuálně? Proč?
 12. Myslíte si, že je špatné, když rodiče nutí oblékat dvojčata stejně? Proč?
 13. Myslíte si, že když tráví dvojčata spolu veškerý čas, že je to nějakým způsobem ovlivní? Jak?
 14. Jak myslíte, že by se měla podporovat jejich identita?
 15. Jak by se měla dvojčata vést k samostatnosti?
 16. Jaké chyby myslíte, že rodiče dvojčat nejčastěji dělají?
 17. Kdyby jste měl/a dvojčata, jak byste je vychovávala?
 18. Co byste poradil/a rodičům malých dvojčat aby neudělali chybu?

PŘÍLOHA P III: VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU V TABULKÁCH ČETNOSTÍ

1. Rodiče mezi námi nedělali rozdíly.

Tabulka 2. První tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	24	7	4	4	1	40
Dvojvaječná	24	10	1	2	3	40

2. Rodiče nás nutili oblékat se stejně.

Tabulka 3. Druhé tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	15	9	3	1	12	40
Dvojvaječná	17	8	2	5	8	40

3. Rodiče nás chválili a trestali společně, i když jeden/jedna z nás byl/a na vině více.

Tabulka 4. Třetí tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	6	3	6	14	11	40
Dvojvaječná	1	13	2	11	13	40

4. Rodiče nám kupovali stejné hračky.

Tabulka 5. Čtvrté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	23	8	2	3	4	40
Dvojvaječná	17	10	0	5	8	40

5. Rodiče nám kupovali stejné oblečení.

Tabulka 6. Páté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	25	10	0	2	3	40
Dvojvaječná	22	7	0	4	7	40

6. Rodiče nás brali jako samostatné jedince.

Tabulka 7. Šesté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	23	8	1	5	3	40
Dvojvaječná	23	11	2	4	0	40

7. Byli jsme stejně oblíbení u rodičů.

Tabulka 8. Sedmé tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	20	10	3	7	0	40
Dvojvaječná	19	10	6	5	0	40

8. Rodiče nás posílali na prázdniny každého/každou jinam.

Tabulka 9. Osmé tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	3	2	1	0	34	40
Dvojvaječná	2	1	0	7	30	40

9. Navštěvovali jsme stejnou základní školu (protože to tak chtěli rodiče).

Tabulka 10. Deváté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	36	2	0	0	2	40
Dvojvaječná	32	2	2	1	3	40

10. Navštěvovali jsme stejnou střední školu (protože to tak chtěli rodiče).

Tabulka 11. Desáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	21	1	0	2	16	40
Dvojvaječná	10	2	0	3	25	40

11. Navštěvovali jsme stejnou třídu (protože to tak chtěli rodiče).

Tabulka 12. Jedenácté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	18	3	1	0	18	40
Dvojvaječná	21	2	2	3	12	40

12. Navštěvovali jsme stejné kroužky (protože to tak chtěli rodiče).

Tabulka 13. Dvanácté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	16	1	4	3	16	40
Dvojvaječná	15	2	0	5	18	40

13. Domácí úkoly jsme dělali společně (protože to tak rodiče chtěli).

Tabulka 14. Třinácté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem

Jednovaječná	8	9	7	6	10	40
Dvojvaječná	12	7	0	5	16	40

14. Museli jsme trávit volný čas společně (protože to tak chtěli rodiče).

Tabulka 15. Čtrnácté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	4	3	6	10	17	40
Dvojvaječná	7	8	1	9	15	40

15. Trávili jsme volný čas společně (protože jsme to tak sami chtěli).

Tabulka 16. Patnácté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	20	8	5	0	7	40
Dvojvaječná	14	14	3	6	3	40

16. Rodiče chtěli, abychom měli stejné přátele.

Tabulka 17. Šestnácté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	3	3	4	3	27	40
Dvojvaječná	0	2	6	4	28	40

17. Učitelé mě srovnávali s dvojčetem a ne s ostatními spolužáky.

Tabulka 18. Sedmnácté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	18	2	8	5	7	40

Dvojvaječná	5	7	5	8	15	40
-------------	---	---	---	---	----	----

18. Učitelé nás vyvolávali k tabuli společně.

Tabulka 19. Osmnácté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	4	6	1	1	28	40
Dvojvaječná	1	1	2	6	30	40

19. Učitelé si nás pletli.

Tabulka 20. Devatenácté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	36	4	0	0	0	40
Dvojvaječná	13	7	3	5	12	40

20. Spolužáci si nás pletli.

Tabulka 21. Dvacáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	29	8	1	0	2	40
Dvojvaječná	7	4	1	5	23	40

21. Okolí nás neoslovovalo jmény, ale volalo na nás dvojčata (popř. holky, kluci...).

Tabulka 22. Jednadvacáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	10	4	6	7	13	40
Dvojvaječná	4	2	2	5	27	40

22. Rodiče nás neoslovovali jmény, ale volali na nás dvojčata (popř. holky, kluci...).

Tabulka 23. Dvaadvacáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	1	1	0	5	33	40
Dvojvaječná	0	0	0	6	34	40

23. Byli jsme stejně oblíbeni u přátel.

Tabulka 24. Třiadvacáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	12	9	14	2	3	40
Dvojvaječná	4	8	17	7	4	40

24. Přátelé mezi námi nedělali rozdíly.

Tabulka 25. Čtyřiadvacáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	13	8	7	3	9	40
Dvojvaječná	9	12	11	2	6	40

25. Naši sourozenci nám záviděli, že jsme dva/dvě.

Tabulka 26. Pětadvacáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	4	2	6	1	12	25
Dvojvaječná	1	1	3	5	14	24

26. Ostatní sourozenci byli vychováváni stejně, jak my.

Tabulka 27. Šestadvacáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	1	14	7	3	0	25
Dvojvaječná	12	5	0	5	2	24

27. Se svým dvojčetem mám hezký vztah.

Tabulka 28. Sedmadvacáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	28	5	3	0	0	36
Dvojvaječná	28	10	0	1	0	39

28. S ostatními sourozenci mám stejný vztah, jako se svým dvojčetem.

Tabulka 29. Osmadvacáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	17	4	0	2	2	25
Dvojvaječná	8	4	0	6	5	23

29. Chtěl/a bych mít také dvojčata.

Tabulka 30. Devětadvacáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
Jednovaječná	7	4	9	6	11	37
Dvojvaječná	7	2	12	10	8	39

30. Vychovával/a bych je stejně, jak rodiče vychovávali nás.

Tabulka 31. Třicáté tvrzení

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím	Celkem
--	-----------	-----------------	-------	-------------------	-------------	--------

Jednovaječná	11	6	10	2	7	36
Dvojvaječná	8	14	14	0	3	39

PŘÍLOHA P IV: VÝPIS ODPOVĚDÍ NA OTEVŘENÉ OTÁZKY V DOTAZNÍKU – JEDNOVAJEČNÁ DVOJČATA

Jednovaječná dvojčata

31.Co byste v dětství chtěl/a jinak?

„Lepší bydlení.“

„Byla jsem spokojená, nic bych neměnila.“

„Chtěl bych více sourozenců.“

„Aby nás rodiče neoblékali do stejného oblečení.“

„Mipřipadalo,že když jsme byly menší tak jsme na sebe byly celkem dost závislé a hrávaly jsme si převážně sami a tak jsme měly málo kamarádů než ostatní, si myslím teda já, a že starší sestra nám záviděla a proto nás neměla ráda a všechno na nás žalovala.“

„Chtěl bych změnit své chování ale hlavně svůj vzhled (v dětství jsem byla hodně obézní).“

„V dětství bych chtěla mít úplnou rodinu.“

„Už se to nedá vrátit, takže nic.“

„Více sourozenců.“

„Narodit se jako jedna osoba.“

„Prožila jsem krásné dětství.“

„Neměnil bych.“

„Chtěla jsem mít dříve sourozence a ne až v pubertě.“

„V dětství jsem chtěla mít více kamarádů, ale spolužáci nás mezi sebe nebrali a my je k sobě také moc nepouštěly.“

„Mít to co měli ostatní, naši na to neměli. Aby se naši měli rádi a nerozvedli se.“

„Chtěl bych být dvojvaječné dvojče.“

„Chtěl bych mít mladšího brácha a ne dvojče.“

„To nevím, neměly jsme to co ostatní, jsme skromní, a rodiče se i dost hádali.“

„Vše bylo dobré, dětství bylo pro nás pěkné.“

32.Co Vám nejvíce vadilo?

„Mírnější trest pro sestru.“

„Že si nás pletli se sestrou, hlavně kluci.“

„Že jsme neměli sestru.“

„To, že nás učitelé oslovovali příjmením, protože se nesnažili nás rozeznat.“

„Reakce okolí, přístup některých lidí-nerozlišovali dvě osoby.“

„Že se nás pořád někdo ptal, ale i teďka se ptají, jaké to je mít dvojče a jestli jsme toho využívaly např. ve škole. Tak to mě vážně štve. A vadilo mi, že si nás pletou a pořád se na nás dívají, jak by nás mohli odlišit.“

„Asi to, jak se mi ostatní děti posmívaly za to, jak vypadám, že si nás neustále pletly a že nás obě dvě vyvolávali zároveň k tabuli.“

„Vadilo mi to, že když jedna z nás něco provedla, tak to bylo i na druhou.“

„Vadilo mi, že nás učitelé mnohdy srovnávali a okolí nás bralo jako jednu.“

„Když si nás kluci pletli, spíš v dospělosti.“

„Sestra byla vždy lepší v úklidu a rodiče mi to dávali dost najevo.“

„Můj otec.“

„Nejvíc mi vadilo, že jsme neměli sourozence, sestru, že jsme neměly ještě sourozence.“

„Byli jsme stejné, hodně lidí nás nedokázalo rozlišit.“

„Mně nevadilo celkem nic, ale mojí sestře ano.“

„Vadilo mi to, že nás rodiče nutili oblékat se stejně i na SŠ.“

„Nevzpomínám si.“

„Vadilo mi to, že mě a sestru okolí bralo jako jednu osobu a neustále nás srovnávalo.“

„Opravdu mně vadilo, že pro okolí jsme byly jako jeden člověk. A všichni nás i dnes srovnávají.“

„Vadilo mně, že nás každý chtěl vidět, připadala jsem si jak nějaká cvičená opička. Až když jsem chodila na zábavy tak to byla sranda.“

„Všichni si nás pletli, protože jsme měli stejný vlasy.“

„Pletly si nás i naše holky.“

„Když nás chtěl pořád někdo vidět, dřív nebylo tolik dvojčat, ale pak jsme byly už starší a chodily na zábavy, tak to bylo fajn.“

„V mezích normálu.“

„Kamarádi nevěděli, která jsem.“

33.Co se Vám nejvíce líbilo?

„Pěkný vztah v rodině.“

„Že jsme byly stejné,stejně oblečené,sehrané.Mockrát jsme to i zneužily!“

„Byli jsme pro ostatní zajímaví, protože tehdy nebylo dvojčat tolik co dnes.“

„Mít nejlepšího kamaráda doma.“

„Blízká osoba.“

„Že jsem na všechno nebyla sama,ale byly jsme dvě.Že nám někteří záviděli a říkali, že by taky chtěli mít dvojče.“

„Asi to, že jsem měla hodně kamarádů kluků,že jsem si s nimi hodně hrála.“

„Nejvíce se mi líbilo, že jsem trávila všechn svůj čas se svým dvojčetem, vzájemně jsme si pomáhaly, dělaly spolu domácí úkoly a také to, že byla mým nejlepším přítelem.“

„Vždy jsme si mohly navzájem pomáhat ve škole, což nám ušetřilo spoustu času.“

„Stejně oblečení, mohly jsme toho hodněkrát využít.“

„Vztah k babičce.“

„Se sestrou jsme si byly vždy oporou a to nám zůstalo do dnes.“

„Společné chvíle.“

„Líbilo se mi vydávat se za bratra,a když si nás pletli.“

„Vzájemná sesterská podpora,pomoc,pevné rodinné zázemí,spolupráce při písemkách ve škole...“

„Starostlivý přístup od rodiny.“

„Pozornost okolí a hlavně rodiny.“

„To že jsme úplně stejné.“

„Nejvíce se mi líbilo, že jsem nikdy nebyla sama, že jsme se sestrou byly stále spolu. Měly jsme spolu hezký vztah a zůstalo nám to do dneška.“

„Nejvíce se mi líbilo, že jsem nikdy nebyla sama.“

„Prázdniny a dětství.“

„Nejvíce se mi líbilo, že jsem si měla s kým hrát. A potom se i komu svěřovat-své sestře.“

„Vždycky jsem si měla s kým hrát, povídat si a řešit společné problémy. A také jsme si rozuměly i beze slov, stačil nám pouze oční kontakt.“

„Výlety do ZOO, do přírody, prázdniny u babičky a dědy.“

„Hráli jsme spolu fotbal a byli jsme v tom dobří.“

„Když jsme si vyměnili mikiny na základce při zkoušení, tak nás ani profesor nepoznal. Naučil jsem se třeba jenom na jeden předmět a brácha na druhý.“

Výlety do ZOO, lesa na houby.

„Výlety.“

„Výlety do přírody.“

„Sestry jak se patří-kamarádky, mohly jsme si všechno říct.“

34. Něco, co v dotazníku nebylo a chtěli byste to sdělit?

„Jestli jsem na svojem dvojčeti závislá nebo že se bez ní neobejdu, mi připadne, když jdu po ulici bez ní, jako kdyby se na mě všichni dívali. A vím, že kdyby náhodou umřela, tak bych chtěla jít za ní, protože bych to na světě bez ní nevydržela. Jo, a jestli máme stejný názor. Hodně lidí se diví, když máme rozličný názor, když jsme ty dvojčata.“

„Myslím si, že postupem času se dvojčata od sebe začnou odlišovat a už si tak nerozumí, ale pořád jsou svázány neviditelným poutem a nemůžou bez sebe být.“

„Netoužím po dvojčatech, každý má být sám sebou.“

„Využívala jsem naší podoby k různým nečistým úmyslům, což sestře velice vadilo.“

„Svého bratra mám moc ráda, ale vztah s ním je úplně jiný než se sestrou-dvojčetem.“

PŘÍLOHA P V: VÝPIS ODPOVĚDÍ NA OTEVŘENÉ OTÁZKY V DOTAZNÍKU – DVOJVAJEČNÁ DVOJČATA

Dvojvaječná dvojčata

31.Co byste v dětství chtěl/a jinak?

„Individuální přístup.“

„Brácha byl chytřejší.“

„Se svým dětstvím jsem byl spokojený.“

„Nic.“

„Asi bych nic neměnila, protože to tak prostě bylo a jiné dětství neznám. Občas mě to, že jsme dvojčata, švalo, ale občas mi to přišlo super. Jako asi všechno.“

„Možná nestejně se oblékat a být jiné už odmalička.“

„Občas jsem chtěl být jedináček. Vlastní pokoj.“

„Až na možnost narodit se v rodině miliardářů pravděpodobně nic.“

„Aby nás rodiče brali stejně. Aby nás vedli k větší samostatnosti, více jako samostatné jednotky.“

„Nemít stejné oblečení a hračky.“

„Nemuset se oblékat stejně, mít některé hračky jiné, být brána více jako jedinec.“

„Sám pokoj s bráchou bez ségry.“

„Kdyby šlo dětství vrátit (což není vážně reálné), snažila bych se být více samostatná, průbojná, tolik se všeho nebát a nestydět se! Zkrátka si více věřit a mít více sebevědomí! Hodně mě to ovlivnilo do dalšího života!“

„Vždy jsem si přála, aby se naši nehádali, nenadávali si (často i sprosté urážky)! Ostatním v okolí jsem mnohdy záviděla, že se mají rodiče rádi, že se k sobě hezky chovají...!“

„Naše dětství bylo, přes nešťastnou událost (úmrtí matky v devíti letech) celkem šťastné. Kdybych mohla, přála bych si, aby u toho byla. Přála bych si méně průšvihů mého bratra.“

„Sourozenci, s věkovým rozdílem jsou šťastnější, než dvojčata.“

„Každý má právo být sám sebou, dvojčata to spojuje v jednu osobu.“

„Myslím, že jsem chtěl více brácha, teď bych toho moc neměnil.“

„Aby dědeček neumřel.“

„Byla bych radši měla sestru dvojče, ale brácha byl taky super.“

„Aby nás rodiče vedli k větší samostatnosti.“

„Oblékání do stejného oblečení.“

„Neměnila bych.“

„Chtěla bych si víc rozumět a mít blíž ke své druhé sestře.“

„Asi nic, prožil jsem krásné dětství a jsem rád, že jsem měl nejlepšího kamaráda brácha.“

32.Co Vám nejvíce vadilo?

„Stejně kroužky - rodiče nám vybírali stejné kroužky bez ohledu na to, zda nás baví obě.“

„Často jsem hrál druhé housle.“

„V té době asi spousta věcí, ale teď už je mi to jedno.“

„Srovnávání ve škole, porovnávání charakteru, porovnávání postavy, nerespektování individuality, i přestože jsem dvojče.“

„Přístup učitelů a neustálé srovnávání se sestrou.“

„Sdílení pokoje a nedostatek soukromí. Když jsem byl porovnáván s bratrem.“

„Návštěva a docházení do školky v místě bydliště. Příčinou byl tvrdý přístup vychovatele.“

„Že jsme se musely oblíkat stejně, to jsem od mala nemusela.“

„Stejně oblečení.“

„Nosit stejné oblečení.“

„Že šel brácha na školu jinam a pak na vojnu, byl jsem prostě sám.“

„Málo volnosti-práce doma a pomoc rodičům nebyla na škodu, člověk se hodně naučil, ovšem do budoucna mě to hodně ovlivnilo v tom, že nemám do dneška potřebu žádných zálib a koníčků, sport apod.!“

„Že rodiče nedrželi za jeden provaz, nejezdili jsme někam na výlety společně jako rodina.“

„Vadila nám škola, ale přežili jsme ji a neměli jsme rádi společné úklidy v pátek odpoledne.“

„Byli jsme dva různí lidé.“

„Většinou nás nerozlišovali.“

„Vadila mi sestra v pokoji. Nebyl jsem s bráchou. Vojna bez bráchy.“

„Vadilo mi, že nás oblikali stejně se ségrou, nejvíce.“

„Škola.“

„Když jsme byli menší, pletli si mě s bráchou, to mi vadilo hodně.“

„Na tom mít dvojče nic, jsem ráda, držely jsme spolu. Jen jsme spolu trávily příliš moc času - ponorková nemoc.“

„Šťastné dětství, ale krátké.“

„Společné oblečení, dřív se vše shánělo hůře, takže nebylo ani z čeho vybírat, (dalo se přežít).“

„Když jsem byla starší, vadila mi někdy citová závislost na mém dvojčeti. Neustále jsem se o ni bála, stále jsem řešila, zda se jí nic nestane, ...“

„Občas mi vadily stejné věci na oblečení.“

„Když si mě někdo pletl s bratrem. Občas to mělo i své výhody.“

„Nejvíce mi vadilo, že i přesto, že jsme byli muž a žena, naši rodiče nás oblékali stejně.“

33.Co se Vám nejvíce líbilo?

„Společné hry, učení, že jsme si rozuměli úplně ve všem.“

„Když došli kamarádi, měl jsem ho doma.“

„Společné zážitky.“

„Dvojče - má největší podpora, sestřička a zároveň nej kámoška, která nezradí. Když jsem se něčeho obávala, byly jsme na to dvě. Mám ji moc ráda!!! A vždy budu mít. Přála bych to všem mít dvojče.“

„Všechno, dětství bylo super.“

„Společné hry, a že jsme byly oblíbené proto, že jsme byly dvojčata.“

„Společné akce (voda, výlety). Každý z rodičů měl na lodi jednoho z nás. Roznášení věci po táboře.“

„Prázdniny u prarodičů.“

„Nevím, myslím, že mít dvojče je skvělé.“

„Že na nás měli rodiče stejné vodítko (čas, kdy se vrátit domů atd.)“

„Sourozenecké pouto, necítila jsem se nikdy sama. Vylomeniny na chalupě a na sídlišti.“

„V souvislosti s „dvojčetem“ bylo fajn a pohodlné např.: absence ve škole - neshánět úkoly, absolutně jsme se doplňovali, byli jsme na sobě hodně závislé! Vlastně jsme nikdy moc nepotřebovali kamarádky - stačili jsme si.“

„Libilo se mi, že nám mamka nikdy nedovedla v něčem neporadit, se vším jsme se jí mohli svěřit, vždy pomohla, poradila. U táty to tak nebylo, což je škoda.“

„Libilo se nám být venku, vymýšlet si společné hry s naší o rok starší sestrou. Rádi jsme chodili ke koním. V pozdějším věku jsme s bratrem zkusili kouření cigaret a měli tak další společnou zálibu.“

„Náš vztah se stal opravdovým, až v dospělosti.“

„Když bylo nejhůř, byli jsme tu jeden pro druhého.“

„Na chalupě s našima a sestrou a bráchou a kolem sousedé.“

„Společné hraní.“

„Zájem, jaký o nás projevovalo okolí, dvojčata jsou vždy výjimečná oproti ostatním sourozencům.“

„Prázdniny.“

„Dovolené.“

„Že mi byl brácha nablízku, byl hodně se mnou, byl můj ochránce.“

„Všechno, bylo to super.“

„To, že jsem se narodil do šťastné rodiny.“

„Společné zájmy, vzájemné pochopení, trávily jsme čas společně dobrovolně.“

„Byla jsem málokdy sama a se svým dvojčetem jsme byly nejlepší kamarádky. Užily jsme si spoustu legrace.“

„Že jsme byli s bráchou nerozlučná dvojka, pomáhali jsme si a tak...“

„Že když jsem něco provedl, nikdy nikdo opravdu nevěděl, zda jsem to byl já, či brácha.“

„Že jsme si s bratrem vždy pomáhali nejen jako sourozenci, ale i nejlepší přátelé.“

„Že mi můj bratr uměl naslouchat i přesto, že byl chlapec. Měla jsem ho za nejlepšího kamaráda a tak tomu je dodnes.“

34.Něco, co v dotazníku nebylo a chtěli byste to sdělit?

„Mluvili jsme dlouho v množném čísle, i když jsme mluvili za sebe.“

„Čím jsme starší, tím máme lepší vztah.“

„Jsem moc rád, že mám dvojče. Máme hezký vztah už od mala, ale někdy jsme se prostě i hádali, ale pořád držíme při sobě a bez ségry si to taky nedovedu představit. Jsme bezva sourozenci!“

„Snad jenom to, že jsem byla a stále jsem ráda „dvojčetem. Mám svoji sestru ráda. Někdy jsem ji záviděla, že byla průbojnější. Dodnes mi „dělá“ dobře, když si nás někdo splete. Jsem pyšná na to, že jsem z pěti dětí, máme se dodnes moc rádi! A co se týká výchovy mých vlastních dětí, tak můžu jenom říct, že je to hodně těžký úkol. Vybudovat si určitou autoritu u dítěte je náročné, leckdy nemožné! Snažím se je vychovat každopádně minimálně tak, aby byly slušní lidé! Aby uměly o něco si požádat, poprosit, poděkovat, pozdravit...!!!“

„Třeba je zajímavý fakt kojení, vzhledem k tomu, že mám známou, která dvojčata má a hodně to řešila. My jsme kojeni nebyli a vyrostli na kravském mléce. Občas se mi o bratrovi zdávají sny, častěji, než o jiných sourozencích a mám o něj neustále větší strach než o ostatní.“

„Mám se rád se sourozencem a rodiči. Bez nich by to bylo špatné.“

„V dospělosti a to už brzy se se ségrou rozdělíme, budeme mít každá svůj život a novou rodinu. Ale vídat se budeme určitě, ale i tak se mi bude stýskat.“

„Výběr školy a třídy tehdy nebyl možný-já jsem ráda chodila se sestrou do třídy - doplňovaly jsme se. Sestra byla lepší na humanitní vědy, já zase na technické.“